

Mendelova univerzita v Brně

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Ústav environmentalistiky a přírodních zdrojů



Fakulta
regionálního
rozvoje
a mezinárodních
studií

**Studie možností rozvoje vybraných obcí mikroregionu
Slezská Harta**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Ing. Alice Kozumplíková, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. Jitka Sedlerová

Brno 2015

ZDE JE MÍSTO NA ZADÁNÍ

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci „*Studie možností rozvoje vybraných obcí mikroregionu Slezská Harta*“ vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Úvodem bych nejvíce chtěla poděkovat vedoucí práce, Ing. Alici Kozumplíkové, Ph.D., za pomoc při výběru tématu, za ochotu při konzultacích a za všechn věnovaný čas. Chtěla bych poděkovat i za poskytnutí mnoha rad a námětů pro vypracování, a to nejen z její strany, ale i ze strany dalších jejích kolegů. Patřičné poděkování patří i Ing. Kristýně Vejtasové za spolupráci na výzkumu a za poskytnutí informací o daném území. Stejný dík patří i dalšímu kolegovi ve výzkumu, Bc. Branislavu Kohútovi. Poděkování patří i klíčovým osobám této práce – obyvatelům i starostům dotčených obcí za ochotu vyplnit dotazníky a poskytnout tak cenné informace. Závěrem bych ráda poděkovala všem svým blízkým, rodině, příteli i kamarádům za podporu i oporu během doby přípravy diplomové práce i během celého studia.

ABSTRAKT

STUDIE MOŽNOSTÍ ROZVOJE VYBRANÝCH OBCÍ MIKROREGIONU SLEZSKÁ HARTA

Cílem práce je zjistit vizi obyvatel o krajině - běžných občanů i starostů vybraných obcí z mikroregionu Slezská Harta. Byly vybrány 4 obce, které v současnosti procházejí procesem územního plánování, neboť připravují návrhy územních plánů. Obce jsou analyzovány na základě socioekonomické analýzy obcí a SWOT analýzy. Dále je provedeno dotazníkové šetření pro občany i pro zástupce samosprávy. Závěrem jsou navržena opatření a programové aktivity, která napomohou rozvoji těchto obcí. Dle dotazníkového šetření je patrné, že 2/3 respondentů si do budoucna přejí prostor pro klidný život, 1/2 prostor pro rozvoj turismu a 1/3 prostor pro ochranu přírody. Územní plán a návrhy územních plánů se však neshodují s vizí obyvatel. Proto jsou navrženy úpravy problematických bodů a další opatření a konkrétní aktivity vedoucí k rozvoji obcí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Mikroregion Slezská Harta, obec Leskovec nad Moravicí, obec Mezina, obec Razová, obec Roudno, územní plánování, územní plán, vize o krajině, rozvoj obcí, shluková analýza, SWOT analýza, programový cíl, opatření, rozvojové aktivity

ABSTRACT

STUDY ABOUT OPTIONS OF DEVELOPMENT OF SELECTED MUNICIPALITIES IN MICROREGION SLEZSKÁ HARTA

The aim of the diploma thesis is to find out landscape vision of the population – citizens and mayors of selected municipalities of microregion Slezská Harta. Four villages, which are in the process urban planning, were selected. The municipalities were analysed by socioeconomics analysis and SWOT analysis. Also questionnaires were made – both for citizens and mayors of the villages. Finally the measures and program activities are proposed – they will help with local development of the municipalities. Survey shows, that 2/3 respondents wish space for their peaceful life, 1/2 wish space for tourism and 1/3 wish space for environment protection. Urban plans disagree with landscape vision of citizens. Therefore are proposed changes of the problematic points and other specific measures which lead to the development of communities.

KEY WORDS

Micro-region Slezská Harta, village Leskovec nad Moravicí, Mezina, Razová and Roudno, urban planning, urban plan, landscape vision, development of the municipalities, cluster analysis, SWOT analysis, program objective, measure, activity

SEZNAM ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
CH7	Chladná klimatická oblast
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KP	Krajinné plánování
LHP	Lesní hospodářský plán
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MT2	Mírně teplá klimatická oblast
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	Negativní postoj k dané aktivitě
ORP	Obvod s rozšířenou působností
P	Pozitivní postoj k dané aktivitě
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
ÚP	Územní plán/územní plánování
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE.....	10
3	PŘEHLED PROBLEMATIKY	11
3.1	Krajina.....	11
3.2	Krajinné a prostorové plánování	11
3.3	Územní plánování	13
3.3.1	Nástroje územního plánování v České republice	13
3.3.2	Aktéři územního plánování	13
3.3.3	Nutnost, problémy i klady participace obyvatel.....	15
3.4	Aktéři a územní plánování v zahraničních zemích	15
3.4.1	Slovensko	16
3.4.2	Německo.....	16
3.4.3	Velká Británie	17
3.4.4	Španělsko - Andalusie.....	17
3.4.5	Kolumbie.....	17
3.5	Územní plán	18
3.5.1	Legislativa	19
3.5.2	Územně plánovací proces – územní plán obce.....	19
3.6	Vize o krajině obce, identita.....	20
3.6.1	Tvorba vize komunity	20
3.7	Rozvoj obce.....	21
4	POPIS VYBRANÉHO ÚZEMÍ.....	23
4.1	Přírodní podmínky.....	24
4.2	Roudno	25
4.3	Leskovec nad Moravicí	27
4.4	Razová.....	28
4.5	Mezina.....	29
5	METODIKA.....	31
6	VLASTNÍ PRÁCE	34
6.1	Socioekonomická charakteristika obcí – vybrané ukazatele	34

6.2	Shluková analýza – kategorizace obcí do shluků v rámci ORP Bruntál dle vybraných ukazatelů	34
6.3	Kategorizace obcí dle váženého průměru a procentuální odchylky zmíněných ukazatelů	35
6.4	Výsledky dotazníkového šetření	36
6.4.1	Identifikační otázky	36
6.4.2	Shrnutí výzkumných otázek	37
6.4.3	Dotazník pro starosty – komparace s odpověďmi obyvatel	38
6.5	Rozbor vybraných částí návrhů územních plánů jednotlivých obcí.....	41
6.5.1	Územní plán obce Razová.....	41
6.5.2	Návrh územního plánu obce Roudno	50
6.5.3	Návrh územního plánu obce Mezina.....	53
6.5.4	Návrh územního plánu obce Leskovec nad Moravicí	56
6.6	SWOT analýza	59
6.7	Navržení programových opatření pro obce	61
7	ZÁVĚR.....	64
8	SUMMARY	66
9	POUŽITÉ ZDROJE.....	68
10	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
11	SEZNAM TABULEK	73
12	SEZNAM PŘÍLOH	74
	Příloha č. 1 – Fotodokumentace oblasti	75
	Příloha č. 2 – Dotazník pro občany.....	78
	Příloha č. 3 – Vize o krajině – dotazník pro starosty obcí	82
	Příloha č. 4 – Hodnoty jednotlivých ukazatelů pro ORP Bruntál	85
	Příloha č. 5 – Detailní vyhodnocení dotazníkového šetření pro občany.....	86
	Příloha č. 6 – Legendy k ÚP Razová a k návrhům ÚP obcí	97

1 ÚVOD

Práce se věnuje vybraným obcím z mikroregionu Slezská Harta. Klíčovým tématem je územní plánování, které je kromě rozpočtu jediný podmíněně obligatorní nástroj obce umožňující její rozvoj. Pokud se chce obec rozvíjet a vytvářet nové plochy pro výstavbu, pro občanskou vybavenost, nebo pro komerční zařízení, musí vytvořit územní plán.

Na rozdíl od rozpočtu je to rovněž jediný povinný nástroj obcí, kde se mohou zapojit i občané. Je nezbytné, aby se územní plánování realizovalo s těmi, které budoucí záměry ovlivní nejvíce – s občany. Rovněž se část práce zaměří na to, jak probíhá proces územního plánování ve vybraných zahraničních zemích – zda se i v zahraničí mohou občané do procesu zapojit a zda se tedy jedná o participativní plánování. Legislativa participaci občanů upravuje, ale ve skutečnosti mnohdy celý proces probíhá s nejnižším možným zapojením občanů, jak to jen zákony umožní. V praxi se tedy občané dozvědí o plánovaných záměrech až v době výstavby konkrétního projektu a až v této době se o územní plánování začnou zajímat. Touto dobou jsou ale územní plány již schváleny.

Pokud ale zástupci samosprávy pojmou opačný přístup – a pro reálnou participaci obyvatel udělají dokonce příznivé kroky navíc, vytvářené záměry jsou podporované již od začátku a úspěšně se realizují. Občané také cítí za svoje území větší odpovědnost, a proto se namísto pouhé kritiky územního plánu či záměrů objevují i nové konstruktivní nápady. Protože sledované obce ještě nemají územní plány schválené, práce může starostům blíže odhalit názory občanů o rozvoji okolní krajiny a ověřit, zda se vize občanů a vize starosty shodují. Dotazník bude tedy vytvořen ve dvou verzích – verze pro občany a verze pro zástupce místní samosprávy – pro starosty. Návrhy územních plánů tedy budou přímo konfrontovány s výsledky dotazníkového šetření. Pakliže budou zjištěny rozpory (problematické plochy), budou konfrontovány s názory občanů a následně bude doporučena změna problematického návrhu.

Prostřednictvím participativního rozhodování pak může dojít k udržitelnému rozvoji obcí. V rámci práce jsou navržena jednotlivá opatření a konkrétní aktivity, které povedou k hospodářskému rozvoji – při současné ochraně životního prostředí a při posilování soudržnosti obyvatel území. Tato opatření vychází jednak z dotazníkového šetření, ale rovněž i ze socioekonomické analýzy obcí.

2 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem práce je zjistit vizi obyvatel o krajině, a to jak běžných občanů, tak členů místní samosprávy. Práce je zacílena na 4 obce z mikroregionu Slezská Harta – na obce Razová, Leskovec nad Moravicí, Roudno a Mezina. Tyto obce v současnosti pracují na nových územních plánech a prozatím nemají návrhy schválené (a proto má smysl se jimi nyní zabývat a rovněž zjistit, jakou mají obyvatelé vizi o obci i okolní krajině). Zjištěné informace budou v případě zájmu poskytnuty zástupcům místní samosprávy – a mohou tak být zohledněny v návrzích územních plánů a přispět tak k udržitelnému rozvoji obcí dle přání místních obyvatel.

Dílčím cílem práce je dále zjistit – a zejména porovnat – názory obyvatel s názory zástupců obcí (starostů/starostek). Důležité je nejenom získat úhel pohledu vedení obce, ale také ověřit, zda mají shodnou představu o názorech svých občanů. Prostředkem k získání požadovaných informací je pokládání obdobných otázek oběma stranám, přičemž bude zjišťován jednak názor přímo starostů, jakožto představitelů obce, a jednak se v rámci odpovědi pokusí vcítit do většiny obyvatel v obci a pokusí se odpovědět shodně jako občané.

Na základě výsledků výzkumu bude provedena konfrontace se současnými návrhy územních plánů jednotlivých obcí. V případě rozporů budou navržena taková opatření a jednotlivé body územního plánu, které se budou více přibližovat vizi obyvatel o krajině, než současné návrhy. Rovněž budou navržena i další opatření vycházející nejen z dotazníkového šetření, ale i ze socioekonomické analýzy obcí, která by mohla pomoci rozvoji obcí. Cílem práce je také zjistit, zda se již občané zapojili do (v současnosti či nedávno probíhajícího) územního plánování a ve kterých fázích je to z hlediska české legislativy možné. Možnost zapojení občanů bude porovnána i s možnostmi vybraných zahraničních zemí.

3 PŘEHLED PROBLEMATIKY

Přehled problematiky je blíže zaměřen na témata související s obsahem celé práce. Zprvu je charakterizována krajina a krajinné a prostorové plánování, do nichž spadá územní plánování. Územní plánování jako povinný nástroj k rozvoji obce je dále rozveden na jednotlivé nástroje, aktéry a zdůvodnění, proč jsou aktéři v tomto procesu klíčoví a nezbytní. Rovněž je zmíněno, jak se mohou do procesu územního plánování zapojit občané dalších zemí. Poslední zmíněnou úroveň plánovacího procesu je přímo územní plán.

Druhou hlavní oblastí, které se kromě plánování celá práce věnuje, je vize – vize o krajině obce. Nejvíce nás zajímá vize občanů, proto následuje kapitola Tvorba vize komunity, která zmiňuje důležitost zapojení občanů do tvorby vize a možnou podobu zapojení. Přehled problematiky završuje kapitola, která shrnuje možnosti obce, díky kterým se může rozvíjet – a které z těchto možností jsou obligatorní a které nikoli.

3.1 Krajina

Dle Skleničky (2003) „*je krajina složitým systémem, který nelze pochopit analýzou jeho jednotlivých částí, ale pouze systémovým a celostním (holistickým) přístupem*“. Můžeme u ní zkoumat vazby, procesy a principy. O krajině také můžeme uvažovat jako o různě velkém území, od velikosti Severní Ameriky až po terárium, jak uvádí Forman a Godron (1986). Nejčastěji se ale v souvislosti s krajinou mluví o km² až stovkách km². Krajinu lze také definovat z hlediska jednotlivých pojetí. Sklenička (2003) zmiňuje například pojetí: právní, geomorfologické, geografické, ekologické, historické, demografické, ekonomické nebo umělecké. V rámci ekologického pojetí můžeme navíc namísto slova „krajina“ alternativně použít i ekosystém, geosystém, ekotop, biotop, region a další. Krajinu lze rozdělit na přírodní a kulturní.

Klíčovým dokumentem týkajícím se krajiny a dalších témat práce je Evropská úmluva o krajině z roku 2000 (v mezinárodní platnost vstoupila až r. 2004 – stejně jako v ČR). Úmluva dle Jonese a Stenseke (2011) uvádí, že krajina je důležitým veřejným zájmem i nezbytnou součástí kvality života lidí napříč světem. V neposlední řadě také krajina přispívá k upevňování evropské identity. Jsou zde zmíněna 4 hlavní opatření, která je třeba implementovat. Jedním z nich je nutnost zavést postupy pro participaci veřejnosti a místních a regionálních orgánů a dalších zájmových skupin v definici i implementaci krajinných politik. Poslední opatření se týká územního a regionálního plánování – je zde zmíněn požadavek na integraci krajiny do regionálního a územního plánování a i dalších politik, které mohou mít přímý nebo nepřímý dopad na krajinu.

3.2 Krajinné a prostorové plánování

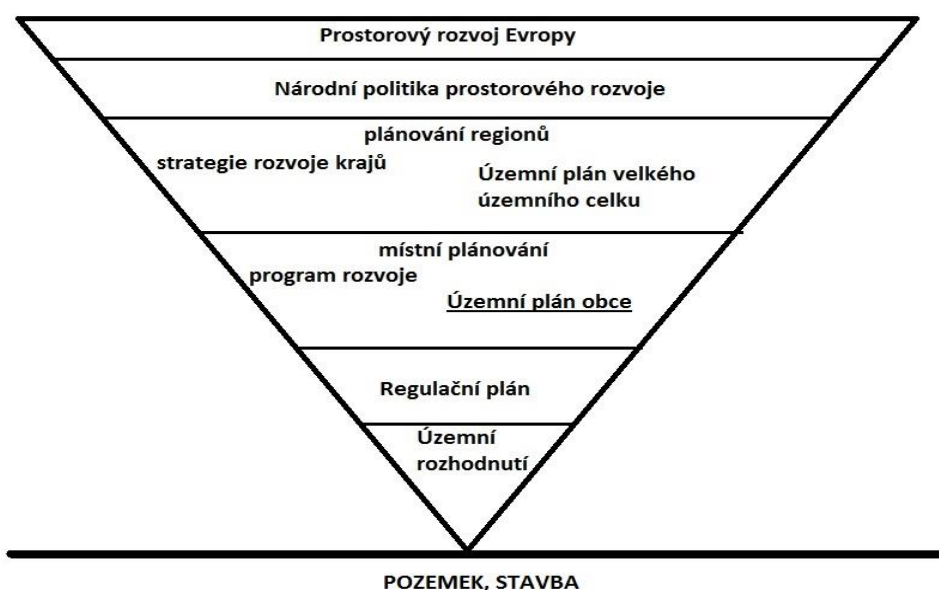
Krajinné a prostorové plánování zahrnuje proces územního plánování, ve kterém se mohou zapojit občané a zároveň je to jediný povinný plánovací nástroj (kromě rozpočtu

obce). Kupříkladu krajinné plánování totiž není obligatorní. L'udovit (1990) uvádí, že krajinné plánování vychází z jednotného principu aplikace krajinně-ekologických a socioekonomických poznatků v řízení rozvoje společnosti a zaměřuje se na regulaci hospodaření v krajině. Předmětem krajinného plánování je krajina a její komplexní řešení a řízení, jak zmiňuje Nepomucký a Salašová (1996). Cílem KP je ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj krajiny. Mezinárodně uznávanou metodikou krajinně-ekologického plánování je potom dle Schneidera a Lampartové (2013) metoda LANDEP, jejíž aplikace by měla ústít do návrhu rozmístění společenských činností v krajině. „Tato metodika se zabývá problematikou hodnocení ekologické stability krajiny, ekologické únosnosti, krajinným potenciálem, přírodními zdroji apod.“

Maier (2004) dále definuje všeobecné prostorové plánování, což dle něj zahrnuje „plánování všech složek prostředí, včetně prostředí společenského“. Zabývá se tak hmotným prostředím i ekonomickými a společenskými aspekty změny.

Krajinné plánování formou preventivně vyhotovených dokumentací reguluje činnosti člověka v krajině a dle Skleničky (2003) v podstatě zahrnuje všechny formy plánování. Sklenička (2003) rozděluje KP dle pohledu legislativy na obligatorní formy krajinného plánování (LHP, ÚSES či plán péče o ZCHÚ), podmíněně obligatorní formy (územní plánování nebo pozemkové úpravy) a fakultativní formy (krajinařské úpravy, ekologické optimalizace a podobně).

Prostorové plánování je možné hierarchicky seřadit do několika úrovní, což znázorňuje následující obrázek z publikace Maiera (2004). V jednotlivých úrovních se objevují níže zmiňované prvky územního plánování – zejména územní plán obce (viz Obr. č. 1).



Obr. 1 – Úrovně územního plánování

Zdroj: Maier (2004)

3.3 Územní plánování

V rámci práce je velice důležité územní plánování, které je částí krajinného i prostorového plánování. Rovněž je to jediný obligatorní (podmíněně obligatorní) nástroj, kde je zahrnuta participace občanů. Prvopočátek plánování souvisí dle Hrušky (1948) již s industrialismem, který plánování podnítil proti překotnému a bezplánovitému rozšiřování měst. Již v této době tedy začaly snahy o uchování přirozené krajinné krásy.

Jak uvádí Maier (2004), územní plánování dnešní doby má tři specifické rysy. V první řadě se týká většího počtu lidí, nejenom jednotlivců. Dále je to proces dlouhodobý a promyšlený (nikoliv jednorázový) a konečně tento proces působí otevřeně – ovlivňuje tedy i další skutečnosti mimo zájmové území a mimo daný čas.

Hlavním cílem územního plánování je trvale udržitelný rozvoj území. Dle Zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (dále jen Stavebního zákona) je cíl blíže určen následovně: *„Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“*

Tohoto cíle se snaží, dle Stavebního zákona (2006), dosáhnout pomocí soustavného a komplexního řešení účelného využití a prostorového uspořádání území. Mělo by být rovněž dosaženo souladu mezi veřejnými a soukromými zájmy.

Podle Krejčí (2008) je výchozím bodem pro územní plánování *„kvalitní a cílevědomé využití a rozvoj potenciálu přírodních prvků (což může ovlivnit naplnění vizí daných strategickým plánováním)“*. Návaznost územního plánování na krajinné plánování spočívá například v tom, že nám KP pomáhá odpovědět na některé otázky, jako například: *„Jak velkou hustotu zástavby budou obyvatelé měst ochotni tolerovat?“* nebo *„Jak ovlivňovat pozitivně ekosystém a biodiverzitu v dlouhodobém horizontu?“*

3.3.1 Nástroje územního plánování v České republice

Mezi nástroje územního plánování patří dle Stavebního zákona (2006) územně plánovací podklady, politika územního rozvoje, územně plánovací dokumentace a územní rozhodnutí. Pro účely práce jsou důležité územně plánovací dokumentace, do nichž patří dále zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán.

3.3.2 Aktéři územního plánování

V procesu územního plánování hraje roli mnoho aktérů, z nichž mají dle Šilhánové, Koutného a Čablové (2010) zásadní roli pořizovatel a zpracovatel územně plánovací dokumentace. Pořizovatelem může být Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo obrany, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností nebo ostatní obecní

úřady (v případě pořizování územních plánů pro samotné obce). Maier (2012) uvádí odlišné rozdělení aktérů, a to na uživatele (nositele místních znalostí), projektanty a experty (nositele odborných znalostí) a veřejnou správu (nositele pravomoci a odpovědnosti).

Boček (2012) uvádí, že v systému, který v ČR existuje, je pak nejdůležitějším orgánem úřad územního plánování (obecní úřad obce s rozšířenou působností), který pořizuje územní a regulační plán pro území obce a koná další důležité činnosti.

Šilhánová, Koutný a Čablová (2010) uvádí jako možné zpracovatele fyzické či právnické osoby, které získaly k této činnosti oprávnění. V celém procesu jsou nezbytnými jednotkami také „dotčené orgány státní správy“, jejichž vyjádření je nezbytné pro vznik územně plánovací dokumentace (dle Bočka (2012) „*může dotčený orgán dát návrh na pořízení nového ÚP, k zadání uplatňuje požadavky na obsah ÚP, ke konceptu i k návrhu uplatňuje stanovisko*“). Krajské či obecní zastupitelstvo (respektive vláda ČR) rozhoduje o zpracování těchto dokumentů a následně schvaluje jednotlivé etapy procesu.

Boček (2012) zmiňuje rovněž role obecního zastupitelstva (a dále i roli občanů a možnosti jejich zapojení) v procesu územního plánování. Obecní zastupitelstvo rozhoduje o pořízení územního plánu, schvaluje zadání ÚP, schvaluje pokyny pro zpracování návrhu ÚP a závěrem vydá územní plán.

I občané patří k aktérům, kteří se mohou do celého procesu zapojit. V první řadě mohou podat návrh na samotné pořízení územního plánu nebo na jeho změnu. Dále mohou uplatnit svoje připomínky k zadání územního plánu (po dobu 30 dnů musí být vystaven k veřejnému nahlédnutí) a i k jeho konceptu (o konceptu se koná veřejné projednání), kde může navíc kterýkoliv občan podat i námítky. Veřejné projednání se koná i o posouzeném návrhu územního plánu (30 dnů musí být k nahlédnutí v obci).

V případě, že se spojí 1/10 občanů (v obci s méně než 2000 obyvateli) nebo alespoň 200 občanů dané obce, kteří mají shodnou připomínku k návrhu ÚP, mohou si zvolit svého zástupce veřejnosti pro územní plán. Takovýto zástupce veřejnosti může být fyzická nebo právnická osoba způsobilá k právním úkonům.

Maier (2006) přidává i roli veřejnosprávních orgánů, které zachovávají obecné zájmy, které by jinak tržní mechanismy opomíjely z důvodu neziskovosti (například školy, nemocnice nebo veřejné zeleně a parky). Územní plánování tak může s pomocí veřejnosprávních orgánů bránit vzniku negativních externalit, předchází střetům funkčního využití a podporuje působení tržních mechanismů, které vedou k nejlepšímu využití potenciálu území.

Dle Maiera (2006) dále „*vymezením zastavěného území a zastavitelných ploch územní plánování brání neodůvodněnému zřizování nových stavebních ploch v krajině.*“ Investory tolik oblíbené stavění na zelené louce totiž vyvolává vyšší náklady na infrastrukturu a zhoršuje prostorovou ekonomiku. V případě krajiny s vysokým rekreačním potenciálem může navíc rychlý rozvoj a zastavování této krajiny dle Sullivana (1994) zničit krajinné prvky, které jsou atraktivní pro občany i turisty. Pro tyto výše zmíněné důvody je nezbytné, aby se veřejnosprávní orgány celého procesu účastnily. Mnohdy jsou to právě odbory životního prostředí, které zabraňují poškozování životního prostředí a brání velkým návrhům developerských firem na zastavování volné krajiny.

3.3.3 Nutnost, problémy i klady participace obyvatel

Participace obyvatel v územním plánování je nezbytná zejména z toho důvodu, že se jedná o jediný nástroj, kde se mohou občané zapojit a který je rovněž pro obce povinný (podmíněně obligatorní). Ačkoliv reálná situace v České republice je většinou taková, že samospráva učiní nutné minimum a občané ve skutečnosti moc informací nevědí. Počátek participace byl podle Maiera (2012) podnícen právě nespokojeností s kvalitou výstupu plánovacích procesů vedených „shora“. Pokud je žádoucí, aby plánování vedlo k podstatným a realizovatelným změnám v území, participace je nezbytná. Pak se dostaneme do fáze, kdy aktéři nebudou brzdou projektů, ale naopak jejich hybnou silou.

Maier (2012) provedl i úvahu nad častými chybami samospráv, které mnohdy považují své znalosti o uživatelích za dostatečné a rovněž se snaží svými názory nahrazovat odborníky. Pokud ale samospráva dobře využije uživatele, může například zjistit „*předběžné hodnocení užitečných vlastností jednotlivých variant řešení*“. „*Plány, které vyhovují uživatelům, jsou také méně vystaveny tlakům na následné úpravy a změny*“ (i po nástupu opozice do samosprávy). Participace komunity dokonce přispívá i k udržitelnosti ve společenství (k nalezení dlouhodobě udržitelných řešení).

Participaci je možné rozdělit dle Maiera (2012) do 4 úrovní od pouhého informování, přes konzultace a zapojení až po sociální učení, kdy může velké množství aktérů definovat problém a možná řešení. Například Arnstein (1969) rozděluje participaci jako funkci pravomocí předaných zapojeným občanům. Rozlišuje participaci na stupně: manipulace, terapie, informování, konzultace, zapojení, partnerství, delegování moci a občanská kontrola.

3.4 Aktéři a územní plánování v zahraničních zemích

Důležitým prvkem práce je participace obyvatel v územním plánování, proto následuje část o zapojení občanů v procesu územního plánování v jednotlivých zemích. Snahou autorky bylo vybrat státy nejen z Evropy (Slovensko, Německo, Španělsko a Velká Británie), ale i stát odlišný od evropských. Proto je poslední zmíněnou zemí Kolumbie, jako demonstrace odlišných zvyklostí.

3.4.1 Slovensko

Na Slovensku upravuje územní plánování Stavebný zákon, obsah územního plánu je potom obsažen v § 11 ods. 5 a vyhl. MŽP SR č. 55/2001 Z. z. v § 12. Ze zkušeností dle brožury Účast' občanov na územnov plánování (2011) vyplývá, že se občané většinou o ÚP zajímají příliš pozdě – v okamžiku, kdy se začne stavět jimi neočekávaná a nepreferovaná stavba. ÚP obce schvaluje rovněž obecní zastupitelstvo. Autor zde také hovoří o tzv. progresivních samosprávách, které při přípravě ÚP s občany komunikují a informují je. Předchází tak možným konfliktům ve fázi výstavby.

Pavlovič (2011) uvádí, že veřejnost by měla být informována již o přípravných pracích (zveřejňuje se oznámení o zahájení procesu pořízení ÚP) a samospráva by se měla snažit o srozumitelnou osvětu a informovanost veřejnosti. O zadání ÚP se koná veřejná rozprava, která musí být oznámena způsobem obvyklým v daném místě. Zadání musí být vystavené po dobu 30 dnů pro veřejné nahlédnutí a veřejnost může připomínkovat zadání ÚP do 30 dní od oznámení. I o konceptu se koná veřejná rozprava, kde musí být zabezpečen všeobecně srozumitelný výklad (rozprava se koná s dotčenými obcemi, orgány státní správy, fyzickými i právníckými osobami a kraji). Koncept se také vystavuje po dobu 30 dnů k nahlédnutí a dále se stanovuje lhůta min. 30 dní k vyjádření veřejnosti ke konceptu. O konceptu se může diskutovat veřejně i opakovaně, aby se zvolila varianta, která se dále změní v návrh. Návrh se vystaví po dobu 30 dnů, veřejnost ho může připomínkovat do 30 dní od oznámení a rovněž se koná veřejná rozprava (rozprava není upravená zákonem, ale vyplývá z metodiky, je tedy v praxi ustálená). Pokud se proces zahajuje urbanistickou studií (namísto konceptu), musí se o této studii vést rovněž rozprava se srozumitelným výkladem, potom je studie vystavena k nahlédnutí a je možné ji připomínkovat. Dále je proces totožný.

3.4.2 Německo

Dle zákona Raumordnungsgesetz (2008) musí být veřejnost informována o přípravě ÚP příslušnými orgány a také musí dostat možnost vyjádřit se k plánu. Veřejnost má dle zákona právo zaujmout k návrhu stanovisko a toto stanovisko odůvodnit. Návrh ÚP musí být vystaven veřejně po dobu jednoho měsíce (doba i místo vystavení ÚP musí být alespoň týden předem známy). Občané mohou tento návrh připomínkovat.

Územní plánování ve federální vládě

Dokumenty týkající se územních plánů pro celé území a pro německé výlučně hospodářské oblasti musí být vyvěšeny po dobu minimálně jednoho měsíce. Dále musí proběhnout výklad, o kterém musí být minimálně týden předem informováno ve věstníku interpretačního orgánu a ve dvou celostátních denících. Během měsíce mohou být podávány připomínky. V případě změny plánu musí být znovu návrh vyvěšen a mohou se podávat připomínky.

3.4.3 Velká Británie

Do tvorby ÚP se musí zapojit již v rané fázi všechny subjekty, které mohou mít zájem na vzniku a obsahu ÚP, včetně těch skupin, které mohou být ÚP dotčeny, ale přitom nehrají aktivní roli v procesu konzultací. Dle zákona Planning and compulsory Purchase act (2004) musí orgány územního plánování vytvořit prohlášení, která vysvětlí, jak budou zapojené místní komunity a ostatní zúčastněné strany při přípravě ÚP. Toto prohlášení by mělo být zveřejněno na internetových stránkách místního stavebního úřadu (úřadu pro územní plánování). Dle publikace je územní plán příležitostí úřadu k uskutečnění pozitivních vizí, které by však měly být realistické. Úřady mají také povinnost zveřejnit návrh ÚP, který chtějí předložit inspektorátu plánování. Rovněž musí zveřejňovat aktuální harmonogram pro vypracování ÚP. Návrh plánu musí být zveřejněn po dobu 6 týdnů. Lhůta pro připomínkování nesmí být kratší než 21 dnů (nebo 14 dnů v případě zveřejnění v novinách).

3.4.4 Španělsko - Andalusie

Právní předpisy týkající se územního plánování zajišťují právo na informace pro občany a organizace zastupující zájmy dotčené v městských procesech a rovněž zajišťují účast občanů v oblasti městského/územního plánování (je to uvedeno dokonce jako jedno ze základních práv občanů v legislativě Real Decreto Legislativo 2/2008).

Dle zákona č. 7/2002, O územním plánování (Ley 7/2002, de 17 de diciembre, de Ordenación Urbanística de Andalucía) se veřejnost i organizace zastupující jejich zájmy mají právo podílet na procesu vzniku, zpracování a schvalování územního plánu (pomocí argumentů, připomínek a návrhů zejména v těch fázích, kde je účast veřejnosti povinná). Občané mají rovněž právo být informováni prostřednictvím obce o předpisech i okolnostech týkajících se konkrétního pozemku (písemně – obec musí odpovědět na dotaz do jednoho měsíce). Orgány vykonávající územní plánování by měly podporovat a zajistit účast občanů a institucí. Aby byl návrh schválen, musí být dojit k informování veřejnosti a vlastníků pozemků po 20 dnech (návrh musí být vyvěšen po dobu min. 20 dní) od vyvěšení na úřední desce (respektive v Úředním věstníku provincie). Schválený návrh musí být opět zveřejněn na úřední desce. Pokud obdrží úřad žádost na informace a do 2 měsíců neučiní přijetí nebo zamítnutí žádosti, může žadatel požádat o informovanost veřejnosti.

Pokud dojde k inovaci plánovacích nástrojů, musí to být zveřejněno na úřední desce příslušné obce/obcí a v novinách.

3.4.5 Kolumbie

Dle autorů Ramírez a Consuelo (2004) je v Kolumbii územní plán dlouhodobým technickým a politickým nástrojem, který určuje rozvoj obce v příštích letech. Je to v podstatě společenská smlouva s obyvateli na daném území. Primární povinnost starosty a celé místní samosprávy je zlepšení kvality života obyvatel, k čemuž mají tři

nástroje: územní plán, plán rozvoje a rozpočet. Tyto tři nástroje musí být harmonizovány a koordinovány. Každá obec má dle velikosti (podle počtu obyvatel) povinnost pořídit si jeden z těchto plánů: obce s méně než 30 tis. obyvateli pořizují plán týkající se režimu hospodaření s půdou, obce v rozmezí 30 tis. až 100 tis. obyvatel pořizují základní územní plány a obce nad 100 tis. obyvatel pořizují klasické územní plány. V rámci těchto ÚP je třeba mít na paměti, že vize obce musí být postavené na vzájemné shodě s obyvatelstvem a musí se skloubit s regionálními perspektivami. Plány by také měly napomáhat zachování kulturního dědictví a také být v souladu s předpisy týkajícími se ochrany životního prostředí. Měly by respektovat i prevenci rizik a přírodních katastrof.

Podle zákona č. 388 z roku 1997 O územním plánování (Ley 388 de 1997 de Ordenamiento Territorial) se ÚP připravují za účasti několika stran. Jedná se například o radnici, městskou radu, územní samosprávu, regionální rady, investory, developery, vlastníky půdy, ale i o civilní obyvatelstvo. Proces tvorby ÚP má tři hlavní fáze: formulace, mezirezortní koordinační proces, konzultace s veřejností a schvalovací proces.

Co se týká demokratických konzultací, musí být dle zákona Ley 388 de 1997 zajištěny ve všech fázích schvalování územního plánu. Obecní zastupitelstvo rovněž musí vytvořit mechanismy pro propagaci návrhu územního plánu, aby byla zajištěna jeho masivní znalost v souladu s podmínkami každého územního celku.

3.5 Územní plán

V praktické části bude autorkou analyzován územní plán a návrhy územních plánů, proto je nezbytné se mu věnovat i zde, v přehledu problematiky. Územní plán se vydává pro území celé obce formou opáření obecné povahy. Dle Stavebního zákona (2006): *„Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezi zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. Územní plán se vydává pro celé území obce.“*

Územní plán je dle Bočka (2012) *„pro některé činnosti závazný, například pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce a pro rozhodování v území (pro vydávání územních rozhodnutí). Hlavním úkolem územního plánu je stanovení urbanistických, architektonických a estetických požadavků na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny (na umístění, uspořádání a řešení staveb), dále stanovuje podmínky pro provedení změn v území – zejména pro umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území.“* V textové části tedy můžeme

naleznout zcela konkrétní podmínky, jako výškové regulace zástavby, intenzita využití pozemků v plochách, přípustné využití plochy a podobně.

Návrh na pořízení plánu může dát mnoho subjektů - přímo zastupitelstvo, orgán veřejné správy, občan obce, investor nebo fyzická a právnická osoba s vlastnictvím pozemku v obci, jak uvádí Stavební zákon (2006).

Územní plán obce obsahuje mnoho důležitých charakteristik, jako například funkční využití všech ploch v obci, limity využití území, územní systém ekologické stability (ÚSES), dopravní řešení a podobně.

3.5.1 Legislativa

Boček (2012) uvádí následující legislativu týkající se územního plánování:

- *„Zákon 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon).*
- *Zákon 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád).*
- *Zákon 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí).*
- *Zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně přírody a krajiny).*
- *Vyhláška 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.*
- *Vyhláška 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území.“*

3.5.2 Územně plánovací proces – územní plán obce

Proces zahrnuje mnoho fází, dle Šilhánové, Koutného a Čablové (2010) jsou to:

1. *„Návrh na pořízení územního plánu*
2. *Zadání územního plánu*
3. *Koncept územního plánu*
4. *Projednání konceptu územního plánu*
5. *Návrh pokynů pro zpracování návrhu územního plánu*
6. *Návrh územního plánu*
7. *Projednání návrhu územního plánu*
8. *Posouzení návrhu územního plánu krajským úřadem*
9. *Řízení o územním plánu*
10. *Vydání územního plánu*
11. *Vyhodnocování územního plánu a jeho změny“*

3.6 Vize o krajině obce, identita

Další významnou oblastí, která se dotýká celé práce, je vize. Jedná se zejména o vizi obyvatel o krajině a o představu obyvatel, jak má krajina v okolí obce vypadat za několik let. Pro autora jménem Park (2006) je vize o krajině doménou, ve které by měly být diskutovány a uvažovány vztahy mezi životním prostředím, místem, přírodou, kulturou, znalostí o půdě a právem. Vize je přitom třeba brát nejenom jako fenomény, které jsou všeobecně v krajině vidět, ale spíše se zaměřit na zkušenosti, představy, přesvědčení a ideály, které člověka informují, ale hlavně směřují dále.

Morse a kol. (2014) zmiňuje i důležitost identity v souvislosti s ekonomickými, environmentálními a demografickými změnami v obcích, díky nimž je nutné sledovat celou řadu procesů, jako například zmíněnou identitu ve vztahu ke krajině, lokální adaptace na sociální změny a další.

Klíčová otázka, která musí být dle Ochrany (2010) položena, zní: „Kam chceme jít?“. Vize je potom ukazatelem, který značí cestu, jak tohoto bodu dosáhnout, přičemž můžeme vize dělit na realistické a utopistické. Realistická vize značí, že se její tvůrce adekvátně orientuje v tendencích vývoje. Zatímco utopistické vize vychází z nepřesných nebo nesprávně stanovených odhadů a tendencí vývoje a neodůvodněných preferencí. Ochrana (2010) hovořící o vizi v kontextu celé společnosti vyslovuje požadavek na zveřejňování vize, což je předpokladem pro to, aby ji sdílela celá společnost. Tento princip je možné přenést i na zástupce samosprávy (respektive zastupitelstvo), kteří by měli svoji vizi vždy zveřejňovat a prezentovat obyvatelům. Občané ji tak mohou sdílet a pomoci v dosažení stanovených cílů i vize samotné.

3.6.1 Tvorba vize komunity

Dle Nadace Partnerství (2004) by měli být při formování dlouhodobějších cílů obce co nejvíce zapojeni přímo občané (dále také návštěvníci, samospráva nebo odborníci). Pro obyvatele je důležité, aby si vytvořili společnou vizi, respektive jak by podle nich měla obec vypadat například za 10 až 15 let. V takovém případě se občané podílí na různých projektech, které obec k dané představě přiblíží. Občané rovněž mohou posuzovat klady, zápory, příležitosti nebo problémy obce. Dle Nadace Partnerství (2004) by měla být první fáze ukončena ustanovením tematicky zaměřených pracovních skupin. Tyto skupiny by v dalších fázích měly pracovat na konkrétních projektech.

Protože jsou územní plány pro běžného občana mnohdy málo srozumitelné, je dobré dle Nadace Partnerství (2004) uspořádat například „plánovací víkend“. Cílem je přiblížit neodborné veřejnosti využití a možnou podobu území pomocí diskuse. V rámci této události se prezentuje záměr a komunikuje se o prostoru formou ankety. Plánovací víkend nebo podobná akce by měla předcházet tvorbě územních plánů (nebo i rozhodování o veřejném prostranství). Následně jsou vyhodnocena pozorování,

dotazování či jiné metody a vzniká pestrá škála návrhů. Návrhy by měly být rozdělené do krátkodobých a dlouhodobých kroků a úkolů.

Rozdílem běžných strategických (a dalších) dokumentů oproti dokumentům, kde se zapojili přímo občané, je zodpovědnost, jak zmiňuje Nadace Partnerství (2004). Pokud se občané do plánování zapojí, cítí za ně alespoň částečnou zodpovědnost, a plány se tak více přibližují k uskutečnění. Občané v určitých chvílích o budoucnosti přemýšlí více, což je zejména ve chvílích nesouhlasu s plánovanou aktivitou. Těžší než pouhá negace je však formulace svých představ o tom, jak by měla obec vypadat, a co by si občané přáli.

Metoda tvorby vize komunity se do střední Evropy dostala poprvé s paní Delíí Clark z Antioch New England Institute v USA. Clark (2004) spolupracovala od roku 1997 s několika nestátními organizacemi na Slovensku a následně i v České republice.

K mobilizaci celé komunity je zde vymezeno 5 základních kroků:

1. Mapování zdrojů (a schopností jednotlivců, občanských sdružení, zájmových spolků, podnikatelů apod.).
2. Budování vztahů (propojování jednotlivých zdrojů komunity pro vzájemné řešení problémů uvnitř komunity).
3. Mobilizace zdrojů komunity pro potřeby rozvoje ekonomiky a sdílení informací.
4. Sdružení komunity k vytvoření své vize a plánu (sdružení co nejširší reprezentativní skupiny).
5. Hledání vnějších zdrojů na podporu místně definovaného rozvoje. (Clark, 2004)

3.7 Rozvoj obce

Všechny výše zmíněné aktivity obyvatel a zejména samosprávy, ale i veřejnosprávních orgánů by měly vést k rozvoji obce. Obec může využít ke svému rozvoji několik možných nástrojů.

Dle Rydvalové, Žížky a Hrušové (2010) patří k nástrojům rozvoje obce zejména rozpočet, který je upraven legislativou a je pro obec jako jediný z dále jmenovaných nástrojů povinný. Pokud se chce obec rozvíjet a rozšiřovat i plošně pomocí nové zástavby rodinných domů či občanské vybavenosti, je dále nutný územní plán. Poslední kategorií nástrojů, které jsou nepovinné a zákonem nevymahatelné, jsou programové dokumenty obce, jako například strategie rozvoje obce, program rozvoje obce, strategický plán rozvoje obce a další. Obce tyto plány začaly zavádět zejména v souvislosti s dotační politikou EU (při určitých projektech vznikala obci povinnost vytvořit strategický plán). Jsou to ale programové dokumenty, které nám pomohou odkrýt rozdělování financí v rámci obce – zda vše probíhá v souladu s potřebami či dokonce s vizí rozvoje obce. Dle autorů publikace je přesto nejdůležitějším nástrojem

územní plán, který znázorňuje jako dohodu zastupitelů a občanů o následném využití prostor obce.

Rydval, Žižka a Hrušová (2010) rozlišují také měkké a tvrdé faktory regionálního rozvoje. Tvrdé faktory vychází z oficiálních údajů a patří k nim dostupnost a cena ploch, dostupnost kapitálu, dostupnost pracovní síly a další. Mezi měkké, hůře zjištělé faktory, patří například – image regionu, kvalita vzdělávací a volnočasové infrastruktury a další.

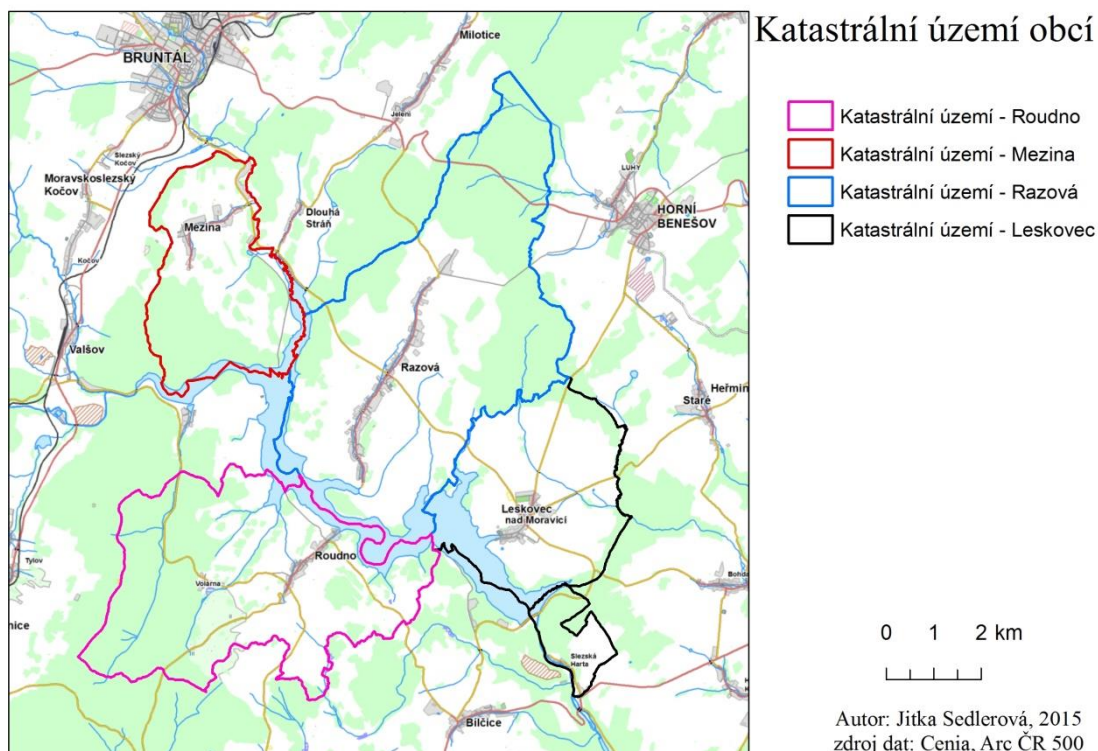
4 POPIS VYBRANÉHO ÚZEMÍ

Obce se nachází v oblasti Moravskoslezského kraje, v ORP Bruntál. Polohu obcí znázorňují Obr. 2 a Obr. 3 níže. Jejich osídlení bylo vzhledem k blízkosti hranic od počátku zejména německého původu. Proto také všechny obce citelně zaznamenaly poválečný odsun Němců. Běžným jevem ve zmiňovaných obcích je tedy nepůvodní obyvatelstvo, které se do oblasti přistěhovalo po druhé světové válce.



Obr. 2 – Poloha obcí

Zdroj: www.mapy.cz



Obr. 3 – Mapy obcí s vyznačením katastrálních území

Zdroj: Sedlerová (2015)

Dle Vejtasové a Schneidera (2015) je oblast kolem Slezské Harty zachovalou harmonickou kulturní krajinou vyznačující se vysokým koeficientem ekologické

stability. Taková krajina je velmi citlivá na umístění záměru, který by krajinu narušil – jako například větrné elektrárny (díky vnějším faktorům by se totiž trvale narušily přírodní mechanismy). Opakem je krajina s vysokým podílem průmyslové nebo komerční suburbanizace, kde je koeficient ekologické stability malý a citlivost na dopady jednotlivých projektů je menší. Koeficient pro jednotlivé obce je znázorněn níže v popisu jednotlivých obcí, včetně mapy znázornění pokryvu Země (Land Cover).

4.1 Přírodní podmínky

„Celý bruntálský region dle Vejtasové (2012) ovlivnila čtvrtohorní sopečná činnost, díky níž zde vznikly sopky Uhlířský vrch, Venušina sopka, Velký a Malý Roudný.“ Všechny obce se nacházejí dle portálu AOPK v oblasti Jesenické hornatiny, v celku Nízký Jeseník a v podcelku Bruntálská vrchovina. Nejvyšším bodem oblasti je Velký Roudný se svými 780 m n. m. a nejnižším bodem je Slezská Harta s nadmořskou výškou 425 m n. m. Obce se nachází v povodí Odry. Z konkrétních toků se zde vyskytuje v Razové Razovský potok a také zde pramení Čížina a Sitina. V Leskovci nad Moravicí se nachází Hvozdnice a jižní část hranice katastru obce tvoří vodní tok Moravice. Mezinou protéká Mezinský potok a část východní hranice tvoří Černý potok. Roudnem protéká vodní tok Ryžovník a Volárenský potok. Pramení zde také Lesná. Všechny obce spojuje blízkost vodní nádrže Slezská Harta (dokončená v roce 1997). Nedaleko se nachází rovněž CHKO Jeseníky.

Řešené obce se nachází Quittovy metodologie (1971) v klimatické oblasti MT2 (Mírně teplá oblast) a v CH7 (Chladná oblast). Chladná oblast je charakteristická dle Povodí Odry, s. p. (2004) jako oblast s létem velmi krátkým až krátkým, mírným, chladným a vlhkým. Zimy jsou zde dlouhé a mírné, mírně vlhké s dlouhým trváním sněhové pokrývky. Mírně teplá oblast má léto krátké, mírné až mírně chladné a mírně vlhké. Zima je normálně dlouhá, s mírnými teplotami, suchá a s normálním trváním sněhové pokrývky. Rozložení oblastí ukazuje Obr. 4 – kde světlá barva znamená klimatickou oblast CH7 a tmavě zelená klimatickou oblast MT2.



Obr. 4 – Klimatické oblasti

Zdroj: www.mapy.nature.cz

4.2 Roudno

Název obce vznikl odvozením od rudy, která se v oblasti nachází. První zmínka o obci je datována k roku 1397, dále byl zaznamenán přepis šternberského panství (včetně Roudna) jako věno kněžně Anně Přemyslovně. Od této doby měla obec ještě mnoho dalších majitelů jako například vévodu z Minstrberku nebo vévodu Virtmberského. Z novější historie je Roudno známé těžbou mědi (z konce 18. století). Historicky největší zásah do území obce byl v 90. letech 20. století, kdy došlo k zatopení části obce kvůli vzniku přehradní nádrže Slezská Harta. (Slezská Harta, 2009 – 2014)

V současnosti se obec rozděluje na místní části Roudno a Volárna. Vývoj počtu obyvatel znázorňuje Tab. 1 níže. S obcí jsou spojené i dvě významné památky společného původu, Velký Roudný (780 m n. m) a Malý Roudný (771 m n. m), přičemž Velký Roudný je i národní přírodní památkou. Velký Roudný je zpestřen také kaplí, dřevěnou rozhlednou a Křížovou cestou (je zobrazen v Příloze č. 1). Jedna z tradic obce je novoroční výšlap na vrchol Velkého Roudného. Dalšími významnými památkami jsou i lávové proudy a Čertův kámen. (Obec Roudno, 2015)

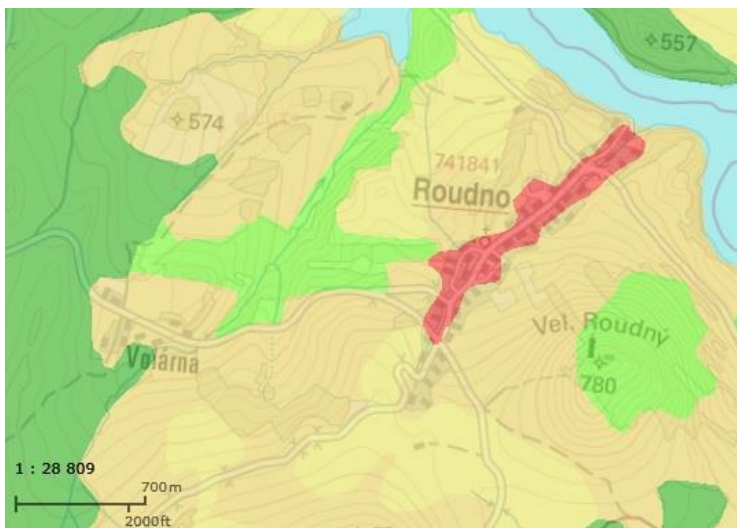
Dle Elektronického portálu územních samospráv (© 2003 – 2015) se v Roudně nachází také kulturní zařízení, středisko pro volný čas mládeže, bazén a hřiště.

Tab. 1 - Vývoj počtu obyvatel v obci Roudno

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	-3	-5	-8	204
2001	-	-1	-1	204
2002	-3	5	2	206
2003	-4	2	-2	204
2004	-2	-4	-6	198
2005	-3	-13	-16	182
2006	-1	-1	-2	180
2007	-2	6	4	184
2008	-2	-1	-3	181
2009	-2	-	-2	179
2010	-1	1	-	179
2011	-3	-2	-5	193
2012	-3	-1	-4	189
2013	-5	9	4	193

Zdroj: dle dat z ČSÚ¹

Koeficient ekologické stability je dle Regionálního informačního servisu (2013) 8,24 %. Dle Boltžiara a Olaha (2009) koeficient větší než 1 značí vcelku vyváženou krajinou. Dle Novákové a kol. (2005) koeficient v rozmezí 1 – 10 znamená krajinu s převažující přírodní složkou. Dokazuje to tedy i názor Vejtasové a Schneidera (2015) o stabilitě této krajiny. Následuje **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** s vyznačením pokryvu Země – přičemž lesní půda, pastviny a trvalý travní porost znamenají stabilní části půdy a tedy pro tento koeficient pozitivní.



Obr. 5 – Corine Land Cover 2012 - Roudno

Zdroj: www.mapy.nature.cz

¹ V letech Sčítání lidu, domů a bytů je vždy údaj o počtu obyvatel přesnější a proto neodpovídá předcházejícím přírůstkům/úbytkům obyvatel – jedná se o roky 2001 a 2011. Stejná situace je i v ostatních obcích.

4.3 Leskovec nad Moravicí

Obec byla založena roku 1224, ale v této době nesla jméno Lechsdorf. V historii byl jejím vlastníkem opavský kníže Mikuláš II. a následně jeho děti. Těžké období obci přinesly husitské války, kdy mnoho obyvatel zemřelo, nebo bylo odvečeno. Leskovci se nevyhnuly ani další změny, ke kterým patřily změny vlastníků nebo třicetiletá válka. Po odsunu po druhé světové válce byla obec dosídlena obyvatelstvem ze všech částí republiky, nejvíce potom z Valašska, Ostravska, Slovenska a z Hané. Vývoj počtu obyvatel znázorňuje Tab. níže.

V obci se nyní nachází víceúčelové hřiště, cyklotrasy a půjčovna loděk na břehu Slezské Harty, kde je rovněž nabízena možnost jachtingu (přístav je zobrazen v Příloze č. 1). (Obec Leskovec nad Moravicí, 2014)

Možnosti plavání v oblasti dle Vejtasové a Vyskota (2014) příliš využívané nejsou kvůli klimatickým podmínkám a kvůli vzhledu břehů Slezské Harty. Dno vodního díla je písčité a bahnité a břehy často přechází přímo do lesa. Jedna ze dvou udržovaných pláží se nachází právě v Leskovci nad Moravicí (a druhá v Nové Pláni).

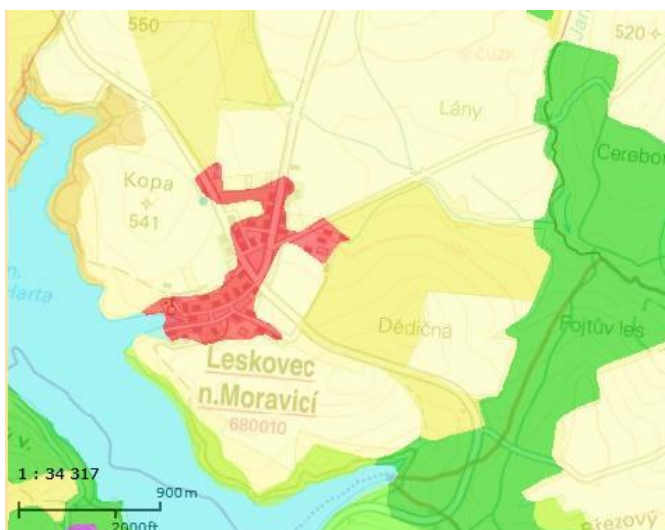
Dle Elektronického portálu územních samospráv (© 2003 – 2015) se v Leskovci nachází rovněž kulturní zařízení, mateřská a základní škola (1. – 5. ročník) a tělocvična.

Tab. 2 - Vývoj počtu obyvatel v obci Leskovec

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	4	-4	-	513
2001	-2	-10	-12	509
2002	-2	7	5	514
2003	-3	-12	-15	499
2004	-7	-8	-15	484
2005	-6	-4	-10	474
2006	-2	12	10	484
2007	2	-14	-12	472
2008	-8	-8	-16	456
2009	-2	-1	-3	453
2010	4	-4	-	453
2011	-1	-3	-4	447
2012	-3	-11	-14	433
2013	-4	-4	-8	425

Zdroj: dle dat z ČSÚ

Koeficient ekologické stability je dle Regionálního informačního servisu (2013) 0,56 %. Dle Boltžiara a Olaha (2009) koeficient 0,30 – 1,0 značí území intenzivně využívané, hlavně zemědělskou činností. Dle Novákové a kol. (2005) koeficient v rozmezí 0,1 – 1 znamená narušenou krajinu schopnou autoregulace. Tato krajina je tedy stabilní podstatně méně. Následuje **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** s vyznačením pokryvu Země – zde převažuje orná půda, která je pro tento koeficient nestabilní složkou.



Obr. 6 – Corine Land Cover 2012 – Leskovec nad Moravicí

Zdroj: www.mapy.nature.cz

4.4 Razová

První dochované zmínky o obci pocházejí z roku 1288, v období husitských válek byla však obec pravděpodobně vypálena a nově osídlena byla až roku 1531 (obec nesla název Radsoff). Do poloviny 19. století měla Razová status města a do roku 1928 se tam nacházel dokonce pivovar bratří Bitmannů. Obec byla převážně zemědělsky zaměřená, ale díky blízkosti vápencových lomů se zde vyrábělo i cementové zboží. Po odsunu Němců se do Razové přistěhovaly nové rodiny z vnitrozemí. Vývoj počtu obyvatel je znázorněn v Tab. níže.

Ze zajímavostí se v okolí obce nachází přírodní památka Razovské tufity (čedičové), která vznikla ze sopečného materiálu vyvrženého ze sopky Velký Roudný (tufity jsou zobrazeny v Příloze č. 1). Pro návštěvníky je v obci možnost rybaření, koupání, cyklostezky a mohou využít i víceúčelové sportovní hřiště. (Obec Razová, 2014)

V obci se rovněž nachází kulturní zařízení, mateřská a základní škola (1. – 5. ročník) a tělocvična, jak uvádí Elektronický portál územních samospráv (© 2003 – 2015).

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvatel v obci Razová

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	-	-1	-1	530
2001	-3	-3	-6	534
2002	8	-14	-6	528
2003	-2	-3	-5	523
2004	-2	6	4	527
2005	-1	2	1	528
2006	-9	-8	-17	511
2007	-3	-10	-13	498
2008	-4	12	8	506

2009	-2	11	9	515
2010	-1	6	5	520
2011	-	10	10	523
2012	1	-5	-4	519
2013	-3	-17	-20	499

Zdroj: dle dat z ČSÚ

Koeficient ekologické stability je dle Regionálního informačního servisu (2013) 2,16 %. Dle Boltžiara a Olaha (2009) koeficient větší než 1 značí vcelku vyváženou krajinu. Dle Novákové a kol. (2005) koeficient v rozmezí 1 – 10 znamená krajinu s převažující přírodní složkou. Tato krajina je tedy stabilní, ačkoliv méně, než Roudno. Následuje **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** s vyznačením pokryvu Země – zde dominují pastviny a v okolí obce lesy, tyto prvky jsou stabilní. Objevuje se zde ale i orná půda, která je nestabilní.



Obr. 7 – Corine Land Cover 2012 - Razová

Zdroj: www.mapy.nature.cz

4.5 Mezina

Obec byla založena roku 1258 za vlády krále Přemysla Otakara II. Historie obce je spojená s nedaleko ležícím městem Bruntál. Bruntál pro obec znamenal bezpečnost obyvatel a prosperitu obci, na druhou stranu byla ale Mezina k Bruntálu často připojena. V historii se v obci objevilo mnoho druhů výroby – továrna na kovové zboží, strojírna, papírna, prádelna lnu či výroba výšivek, zástěr a dámského prádla. Od roku 1930 byl v Mezině provozován i čedičový lom. Vývoj počtu obyvatel Meziny je znázorněn v Tab. níže.

Největší zajímavostí obce je přírodní útvar Venušina sopka a přírodní památka Lávový proud u Meziny vytvářející kamenné varhany z olivínického čediče (památky jsou zobrazeny v Příloze č. 1). Zábavu zde naleznou turisté, rybáři, běžkaři i cyklisté. Plánuje se také výstavba sportovního hřiště a odpočívadla pro cyklisty a pěší turisty. Dle nového

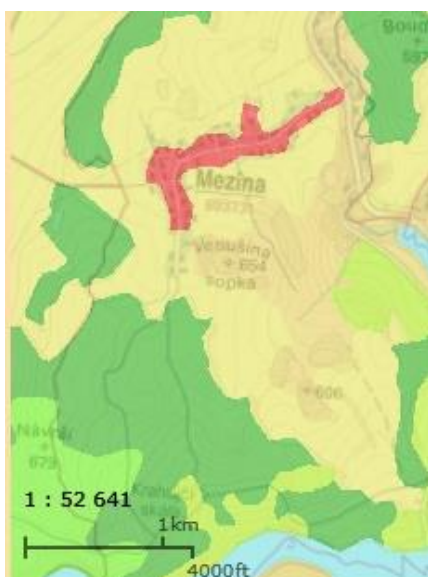
územního plánu je navrženo také golfové hřiště, sportovní areál, hotel a autocamping. (Obec Mezina, 2014)

Tab. 4 - Vývoj počtu obyvatel v obci Mezina

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	-2	-9	-11	237
2001	-	-	-	236
2002	2	17	19	255
2003	-1	-7	-8	247
2004	-3	1	-2	245
2005	-2	5	3	248
2006	2	5	7	255
2007	-4	16	12	267
2008	-1	17	16	283
2009	-1	3	2	285
2010	1	8	9	294
2011	-1	38	37	333
2012	-	8	8	341
2013	2	10	12	353

Zdroj: dle dat z ČSÚ

Koeficient ekologické stability je dle Regionálního informačního servisu (2013) 5,72 %. Dle Boltžiara a Olaha (2009) koeficient větší než 1 značí vcelku vyváženou krajinu. Dle Novákové a kol. (2005) koeficient v rozmezí 1 – 10 znamená krajinu s převažující přírodní složkou. Tato krajina je velice stabilní – po Roudně druhá nejstabilnější. Následuje Obr. 8 s vyznačením pokryvu Země – zde dominují pastviny a lesy, tyto prvky jsou stabilní. Orná půda zde vůbec není zastoupena.



Obr. 8 - Corine Land Cover 2012 – Mezina²

² Červená barva značí obytné plochy, světle žlutá pastviny, tmavší odstín různorodé zemědělské plochy, zelená lesy a nejsvětější zelená plochy s křovinnou a travnatou vegetací

Zdroj: www.mapy.nature.cz

5 METODIKA

Metodikou výzkumu je v první řadě rešerše literatury na dané téma a popis vybraného území (jak přírodních podmínek, tak charakteristik všech čtyř obcí). Následuje socioekonomická analýza obcí z hlediska vybraných ukazatelů, dotazníkové šetření a rozbor územního plánu a návrhů územních plánů. Závěrem je vytvořena i SWOT analýza k možnostem rozvoje obcí. Na základě dotazníkového šetření je zjištěna vize obyvatel o krajině a na základě analýz jsou navržena programová opatření k rozvoji obcí. Metodika je přehledně zobrazena ve Schématu č. 1.

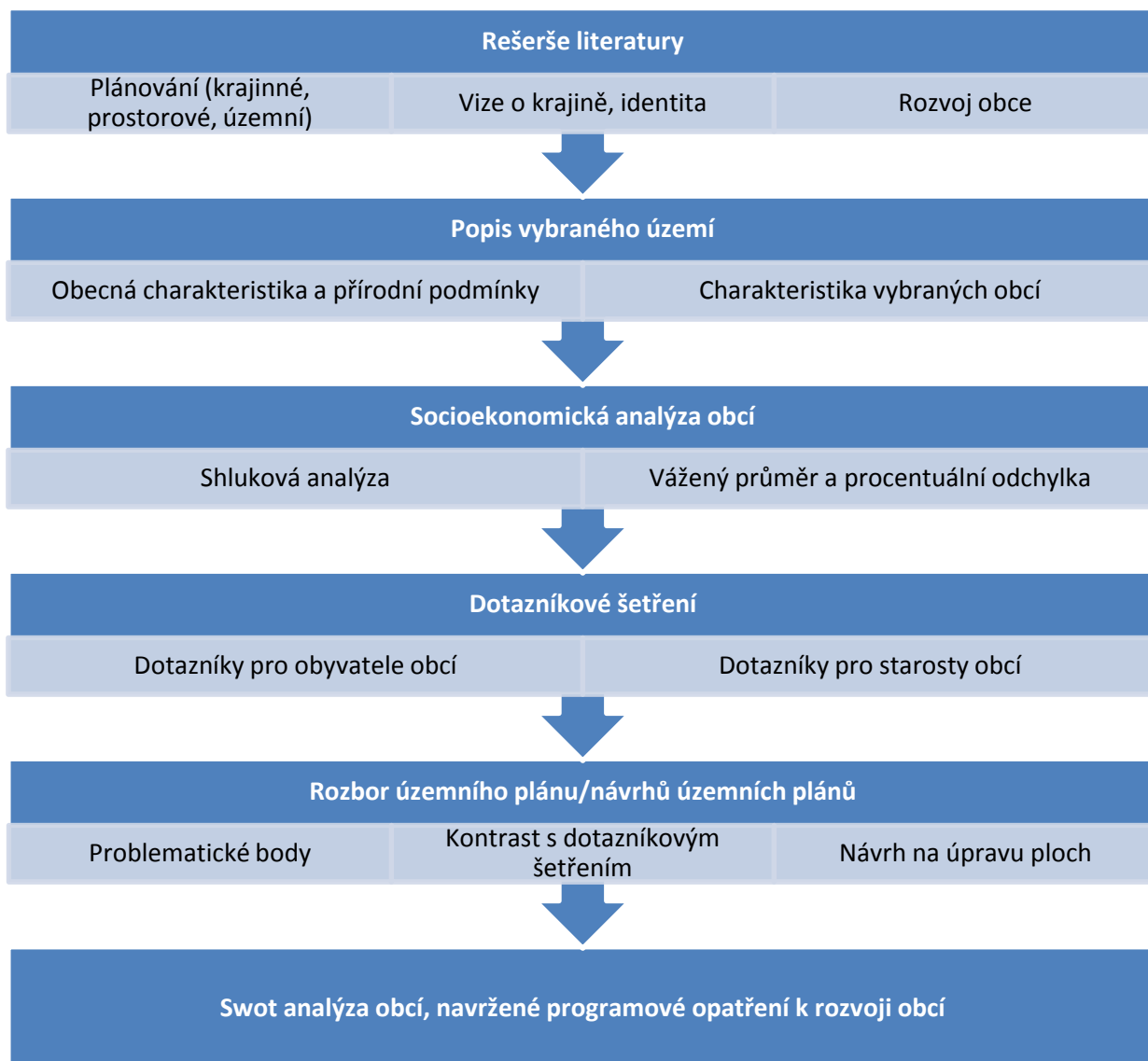


Schéma č. 1: Metodika

Zdroj: vlastní návrh autorky

Po rešerši literatury a popisu území je zpracovaná socioekonomická analýza, která pomáhá lépe obce definovat – zejména jejich silné i slabé stránky. V rámci socioekonomické analýzy byly použity následující ukazatele: index změny počtu

obyvatel, index stáří, míra nezaměstnanosti, podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel, dokončené byty na 1000 obyvatel a obydlenost domů

Ukazatel index změny počtu obyvatel byl vypočten jako změna počtu obyvatel mezi léty 2011 a 2006 a je uveden v procentech. Index stáří je podílem obyvatel ve věku 65 + a obyvatel ve věku 0 - 14 let (a je rovněž v procentech). Míra nezaměstnanosti je pro jednotlivé územní celky převzata z Integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (v %). Podnikatelské subjekty i dokončené byty jsou přepočteny na tisíc obyvatel z daného roku (rok 2011). Poslední ukazatel - obydlenost domů – je důkazem toho, že je v dané oblasti stále mnoho domů neobydlených. Ukazatel je vypočten jako procento obydlenosti z celkového počtu domů. Byty zachyceny nejsou, protože ve sledovaných obcích převládá počet domů.

V první fázi byla se zmíněnými daty provedena shluková analýza (pro obvod celého ORP Bruntál). Dle Minaříka, Borůvkové a Vystrčila (2013) je cílem shlukové analýzy rozdělit množinu objektů do předem neznámého počtu podmnožin – shluků, přičemž je nutné maximalizovat mezishlukovou variabilitu a minimalizovat variabilitu vnitroshlukovou. Existuje více způsobů měření vzdálenosti shluků, mezi které patří metoda nejbližšího a nejvzdálenějšího souseda, centroidní metoda a Wardova metoda. Shluková analýza byla provedena v programu Statistica. V rámci shlukové analýzy byla použita metoda nejvzdálenějšího souseda při použití Euklidovské metriky. Rozložení do shluků bylo při této metodě nejvíce přehledné. Následně byly vypočteny průměrné hodnoty těchto ukazatelů pro celé jednotlivé shluky. Níže jsou znázorněny pouze obce řešené v této práci – a je znázorněno, do kterého shluku byla každá zařazena.

V rámci druhé části socioekonomické analýzy byl vypočten vážený průměr hodnot za jednotlivé obce. Byla stanovena váha 0,5 (pro index stáří a počet ekonomických subjektů na 1000 obyvatel) a váha 1 (pro index změny počtu obyvatel, míru nezaměstnanosti a počet dokončených bytů na 1000 obyvatel). Kategorie obcí pak byly vytvořeny pomocí průměru a směrodatné odchylky. Pro výpočet procentuální odchylky bylo nezbytné vypočítat odchylky hodnot indikátorů a z nich pak vypočítat průměr. Dle výsledků byly obce rozděleny do kategorií slabé, silné a průměrné. Metodologie pro vážený průměr a procentuální odchylku byla převzata od RNDr. Aleše Rudy, Ph.D.

Podoba dotazníku byla vytvořena v rámci projektu financovaného Interní grantovou agenturou FRRMS č. 7/2014. Dotazníkové šetření je provedeno jak pro obyvatele obcí, tak pro členy místní samosprávy (pro starosty obcí). Oba dotazníky jsou koncipovány jako kvalitativní výzkum a je v nich zjišťována vize obyvatel o krajině obce, potenciální problémy do budoucna, hrdost na krajinu a další aspekty. Dotazníky jsou zobrazeny k nahlédnutí v Příloze č. 2 (podoba dotazníku pro občany) a č. 3 (podoba verze pro starosty). Sběr dotazníků byl proveden v datech 3. – 5. 10. 2014, kdy se na výzkumu podíleli kromě autorky i další tři kolegové. Sběr dat v terénu bylo nutné uzpůsobit

oblasti a faktu, že se obyvatelé v okolí svých domů a v zahradách často nevyskytovali. Výzkumníci se tedy vždy museli rozmístit u míst, kde se očekávala vyšší koncentrace obyvatel – zejména k prodejnám potravin, k restauračním zařízením, kulturním zařízením nebo víceúčelovým hřištím. Následně byly dotazníky vyhodnoceny, přičemž se autorka zaměřila na znázornění četností jednotlivých odpovědí a posuzování závislostí identifikačních údajů s jednotlivými odpověďmi. V závěrečné fázi práce s dotazníky byly porovnány odpovědi občanů s odpověďmi zástupců místní samosprávy (se starosty obcí). Otázky v dotazníku pro starosty byly pokládány s cílem zjistit buď přímo jejich vlastní názor na dané téma, nebo s cílem zjistit, zda starostové odpoví stejně jako jejich občané. Proto tak mohla autorka porovnat, zda se občané a zástupci samosprávy ve svých názorech shodují, či nikoliv.

V další části jsou rozebrány územní plány (schválený plán v Razové a návrhy územních plánů v obcích Mezina, Leskovec a Roudno). V případě Razové, kde je k dispozici kompletní, již nedávno schválený územní plán, byla provedena důkladnější analýza. Nejprve je znázorněno porovnání současného stavu a návrhu na změnu v novém územním plánu, dále je porovnán schválený územní plán s předchozím (původním) návrhem a problematické plochy jsou konfrontovány s výsledky dotazníkového šetření. Závěrem je sledována i návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje a pro problematické body je navrhována taková změna, která je v souladu s výsledky dotazníkového šetření. Návrhy územních plánů ostatních obcí nejsou rozebrány natolik podrobně, protože je k dispozici pouze výkresová část (a nikoli i textová část s upřesněním využití jednotlivých částí). V poslední části je vytvořena SWOT analýza obcí, která tvoří poslední výchozí podklad pro navržení programových opatření směřujících k rozvoji obcí.

6 VLASTNÍ PRÁCE

V rámci vlastní práce je nejprve provedena socioekonomická charakteristika obcí, konkrétně je provedena shluková analýza v rámci ORP Bruntál a vážený průměr s procentuální odchylkou dle vybraných ukazatelů. Následují výsledky dotazníkového šetření pro občany i pro zástupce místní samosprávy. Na základě dotazníkového šetření jsou rozebrány návrhy územních plánů a schválený plán obce Razová – a jsou navrhnuty doporučené úpravy problematických bodů. Závěrem je dle výsledků analýz i dotazníkového šetření vytvořena SWOT analýza a konečně jsou navrhnutá opatření, která mohou obcím pomoci v jejich rozvoji.

6.1 Socioekonomická charakteristika obcí – vybrané ukazatele

Socioekonomická analýza obcí napomáhá k odhalení slabých i silných oblastí v každé z obcí. Díky ní bude následně vytvořena SWOT analýza, která vše přehledně shrne, a závěrem bude vytvořen programový cíl i konkrétní opatření vedoucí k rozvoji obcí. K socioekonomické analýze byly vybrány následující ukazatele: index změny počtu obyvatel, index stáří, míra nezaměstnanosti, podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel, dokončené byty na 1000 obyvatel a obydlenost domů. Tyto ukazatele byly zaznamenány či vypočítány za zkoumané obce z ORP Bruntál a za ORP jako celek. Postihují všechny důležité ukazatele jednotlivých obcí k roku 2011 – tedy k roku posledního Sčítání lidu, domů a bytů. Tabulka s hodnotami všech ukazatelů pro jednotlivé obce i pro ORP Bruntál je zobrazena v Příloze č. 4. Dle ukazatelů byla následně použita shluková analýza a vypočten vážený průměr a procentuální odchylka. Dle těchto metod jsou obce v rámci rozřazeny do jednotlivých kategorií.

6.2 Shluková analýza – kategorizace obcí do shluků v rámci ORP Bruntál dle vybraných ukazatelů

V práci jsou řešeny 4 obce. Aby bylo možné navrhnout programová opatření, je dobré zjistit, zda se obce v rámci jednotlivých ukazatelů podobají – a zda by tedy v rámci ORP vytvořily jeden shluk, nebo více. Pro obce celého ORP bylo vytvořeno sedm shluků. Razová a Mezina patří společně do jednoho shluku (1. shluk) a Leskovec a Roudno patří do 5. shluku a 7. shluku (viz Tab. 5). Pokud bychom s cílem menšího počtu shluků vytvořili pouze 3 shluky, zmíněné rozložení obcí do shluku by bylo stejné.

Obce prvního shluku je možné charakterizovat jako obce s mírným přírůstkem obyvatelstva mezi léty 2006 a 2011, s relativně malým podílem starého obyvatelstva, ale také s vysokou mírou nezaměstnanosti i přes to, že zastoupení podnikatelských subjektů je velké. V obcích se staví nové byty, ale i již postavené domy jsou z velké části obydleny.

Obce pátého shluku naopak obyvatelstvo ztrácejí a index stáří je vysoký (třetí nejvyšší hodnota). Podle ukazatele míry nezaměstnanosti je shluk průměrným, stejně jako

v rámci ukazatele podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel. Bytů se staví minimální množství a obydlenost domů je také relativně malá.

Poslední, sedmý shluk, se vyznačuje druhým nejvyšším přírůstkem počtu obyvatelstva – ale také nejvyšší hodnotou indexu stáří – a to dvojnásobně od druhé nejvyšší hodnoty. Míra nezaměstnanosti je zde nejvyšší a to i přes to, že je tu velký počet podnikatelských subjektů, což je nepochybně pro obec pozitivní. Rovněž se jeví jako velice pozitivní druhá nejlepší hodnota v proměnné - dokončené byty na 1000 obyvatel. Obydlenost domů je zde naopak nejnižší. Ze tří zmíněných shluků má tento shluk – včetně obce Roudno – nejhorší socioekonomickou situaci. Nejslabší je tento shluk celkem ve třech ukazatelích, které obsahují výrazně horší hodnoty, než ostatní shluky.

Tab. 5 - Rozložení sledovaných obcí do shluků

Obec	Příslušnost ke shluku	Průměrná hodnota - Index změny počtu obyvatel (v %)	Průměrná hodnota - Index stáří (v %)	Průměrná hodnota - Míra nezaměstnanosti (v %)	Průměrná hodnota - Podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel	Průměrná hodnota - Dokončené byty na 1000 obyvatel	Průměrná hodnota - Obydlenost domů (v %)
Leskovec nad Moravicí	5	98,27	118,97	18,96	112,11	0,31	69,85
Mezina	1	108,81	62,95	23,80	137,66	8,12	80,33
Razová	1	108,81	62,95	23,80	137,66	8,12	80,33
Roudno	7	117,27	250,00	32,30	129,97	12,05	64,46

Zdroj: Vlastní návrh autorky dle dat z ČSÚ, Portálu MPSV a SLBD

6.3 Kategorizace obcí dle váženého průměru a procentuální odchylky zmíněných ukazatelů

Dle stejných ukazatelů (s výjimkou obydlivosti domů) byl následně vypočten vážený průměr a procentuální odchylka (viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**). Tímto zjistíme, jakou mají obce pozici v rámci celého ORP – a zda je tedy větší nutnost na rozvoj obce, nebo zda je jejich pozice obce v rámci ORP na relativně dobré úrovni. V případě váženého průměru byla stanovena váha 0,5 u dvou ukazatelů - index stáří a počet ekonomických subjektů. Ostatní ukazatele mají váhu 1. Dle směrodatné odchylky všech obcí z ORP Bruntál byly následně stanoveny 3 kategorie – slabé, průměrné a silné obce. Průměrné obce jsou označeny modrou barvou, silné zeleně. Intervaly byly vytvořeny i pro procentuální odchylku. Průměrné obce náleží do intervalu <95,0 %; 105,0 %>, ostatní obce jsou silné/slabé (barevné rozlišení je stejné jako v případě váženého průměru). Podle druhé metody se dvě obce (Leskovec a Roudno) nacházejí v kategorii slabých obcí, Mezina je opět v kategorii silných obcí a Razová se přesunula z průměrné kategorie do silné kategorie. V obou kategoriích má nejhorší socioekonomickou situaci obec Roudno, stejně jako v předchozí shlukové analýze, kde také patřila do shluku s nejhoršími ukazateli. Větší potřeba rozvoje obce je tedy

v Roudně, ale i v Leskovci a v Razové. Situace je z těchto čtyř obcí nejlepší v Mezině – která se nachází v těsné blízkosti města Bruntál.

Tab. 6 - Zhodnocení socioekonomické situace

Obec	Index změny počtu obyvatel (v %)	Index stáří (v %)	Míra nezaměstnanosti (v %)	Subjekty na 1000 obyvatel	Byty na 1000 obyvatel	Vážený průměr	Procentuální odchylka
Leskovec nad Moravicí	95,15	128,57	18,10	106,24	0,00	46,13	93,57
Mezina	119,35	59,18	25,00	140,76	27,03	54,27	453,77
Razová	97,16	73,40	30,40	140,66	1,95	47,31	127,26
Roudno	108,79	220,00	27,10	95,24	0,00	58,70	87,46

Zdroj: zpracování autorky dle dat z ČSÚ a portálu MPSV a dle metodiky podle RNDr. Aleše Rudy, Ph.D.

6.4 Výsledky dotazníkového šetření

V následujícím textu jsou analyzovány výsledky dotazníkového šetření provedeného v obcích: Mezina, Roudno, Razová a Leskovec nad Moravicí. Identifikační ukazatele jsou znázorněny pro všechny obce společně. Počet respondentů v jednotlivých obcích je znázorněn v Tab. 7.

Tab. 7 - Počet respondentů v jednotlivých obcích

Leskovec nad Moravicí	34
Mezina	17
Razová	22
Roudno	14
celkem	87

Zdroj: vlastní návrh autorky

6.4.1 Identifikační otázky

Podíl rozložení respondentů dle pohlaví je téměř identický, odpovědělo jenom o jednu respondentku více, než respondentů (mužů). Stav je daný skutečností, že tazatelé velice často potkávali manželské páry.

Co se týká věkového rozložení respondentů, nejvíce jich odpovědělo ve věku 30 až 44 let. Druhou nejvíce zastoupenou kategorií je 45 – 59 let, dále 60 a více let a nejméně zastoupená byla kategorie 15 – 29 let. Tato skutečnost je dána místy sběru dat. V jednotlivých obcích byla data sbírána u místních prodejen potravin a dále například u panelových domů, kde se pohybovali nejčastěji lidé středního a staršího věku.

Respondenti dle vzdělání již byli rozmístěni do jednotlivých kategorií velice nepravidelně. Nejvíce odpovědělo středoškoláků bez maturity a středoškoláků s maturitou. Nejmenší zastoupení bylo vysokoškoláků, a to pouze 5 osob. Dle Sčítání lidu, domů a bytů (2011) je však počet lidí s tímto dokončeným vzděláním pouze

84 osob souhrnně ve všech obcích (z celkového počtu 1432 obyvatel). Vysokoškoláci tedy tvoří pouze zhruba 6 % populace a zhruba stejný podíl vysokoškoláků odpověděl na dotazníky.

Poslední identifikační a nejdůležitější otázkou je zcela jistě doba bydlení v obci. Obce se nacházejí blízko hranic a do druhé světové války zde žilo mnoho Němců. Po poválečném odsunu se obce začaly osídlovat novým obyvatelstvem. Tazatelé v obcích potkávali oblasti, kde se nacházely zejména nově postavené domy. Většina respondentů tedy odpověděla, že se do obce přistěhovala v nedávné době - 32 % respondentů v dané oblasti bydlí méně než 5 let. Jako důvody přistěhování uváděli respondenti nejčastěji přistěhování za rodinnými příslušníky nebo kvůli zdravému životnímu prostředí. Méně obyvatel uvedlo i motiv, že zde shledalo výhodné podmínky pro bydlení a 6 osob uvedlo jako důvod pro přestěhování pracovní příležitosti. Nikdo neuvedl, že by byla důvodem dobrá poloha a dostupnost obce.

6.4.2 Shrnutí výzkumných otázek

Okolní krajina vyvolává v respondentech ze všech čtyř pozorovaných obcí pozitivní pocity (až na 4 výjimky). Většina obyvatel je dokonce na krajinu v okolí obce přímo hrdá, respektive nejčastěji na konkrétní část krajiny – jako například na tufity, Venušinu sopku nebo Velký Roudný. Nejčastěji jsou hrdí na nějakou část krajiny občané žijící v obcích od narození, nebo přistěhovalí žijící v obci krátce (do 10 let). 93 % respondentů je spokojeno s krajinou, i co se týká kvality (zejména přistěhovalí s délkou pobytu do 5 let). To, že stav krajiny není neměnný, si obyvatelé uvědomují a pozorují změny z nedávné doby (kromě obyvatel z Leskovce, kteří ve velké míře změny vůbec nepozorují). Obyvatelé z Razové pozorují povětšinou jak pozitivní, tak negativní změny. Obyvatelé z Meziny pozorují spíše pozitivní změny a obyvatelé z Roudna pozorují více negativní změny.

Do budoucna by si obyvatelé přáli nejvíce klid pro svůj život v obci (2/3 respondentů) – přejí si to zejména ženy, středoškoláci s maturitou a vysokoškoláci. Polovina respondentů připojuje i prostor pro rozvoj turismu (toto si přeje polovina všech přistěhovalých) a třetina respondentů nezapomíná ani na potřebu chránit životní prostředí (polovina vysokoškoláků a lidé se základním vzděláním).

V budoucím rozvoji mohou ale nastat různé překážky, proto je důležité, zda vidí nějaké překážky v rozvoji obce přímo i obyvatelé obcí. Velká část obyvatel Razové, Roudna a Meziny však nejčastěji žádné překážky nespátřují. Obyvatelé Leskovce vidí největší možnou překážku v narušených mezilidských vztazích. Další občané (již v menším počtu) zmiňovali například překážku v nedostatečném prostoru pro rozvoj rekreačních aktivit, absenci dlouhodobé strategické vize nebo nedostatek pracovních příležitostí. Respondenti z Roudna, Leskovce a Razové předpokládají, že do budoucna bude největším problémem úbytek obyvatel. Občané Meziny mají naopak strach z přílivu

nových obyvatel. Respondenti dále velice hojně zmiňovali jako možné problémy velký nárůst počtu turistů, využívání volné krajiny pro zástavbu a zhoršování životního prostředí.

S rozvojem obce souvisí různé aktivity a činnosti, které mohou obyvatelé vnímat pozitivně nebo negativně. Výstavba rodinných domů je pro obyvatele z velké většiny pozitivní, stejně jako výstavba nové dopravní infrastruktury, činnosti spojené s ochranou životního prostředí, zemědělství, lesnictví a turismus. Negativní je pro občany výstavba nových areálů a průmyslových center (např. slunečních/větrných elektráren).

Existují také společenské skupiny, které mají na změny v krajině zásadní vliv – ať už pozitivní nebo negativní. Pro občany je takovou skupinou – s pozitivním vlivem – místní samospráva a rovněž i místní obyvatelé. Pozitivní vliv mají dle respondentů i zemědělci, lesníci, mikroregion a místní akční skupina. Podnikatelské subjekty a průmysl jsou pro polovinu respondentů pozitivní a pro druhou polovinu negativní. Nejvíce zodpovědní za krajinu by potom měli být dle respondentů členové místní samosprávy a místní obyvatelé. Dále i zemědělci, lesníci a ochránci přírody.

V práci jsou klíčovou problematikou územní plány obcí. Proto bylo důležité zjistit, zda občané v obcích využili své možnosti zapojit se do procesu územního plánování – zda jsou s územním plánem, nebo jeho návrhem, vůbec seznámeni. Naprostá většina obyvatel není seznámena s územním plánem/návrhy územních plánů (seznámeno je zhruba 26 % respondentů). Polovina (53 %) z celkového počtu o územním plánu informována není, ale přála by si s plánem se seznámit. Zbytek občanů územní plán nebo návrhy vůbec nezajímá. S územním plánem nebo jeho návrhem jsou seznámeni nejvíce rodáci a přistěhovalí s délkou pobytu do 5 let. S plánem je seznámeno více žen, většina vysokoškoláků a velká část středoškoláků. Přeje si s ním seznámit zbylá část vysokoškoláků a středoškoláci. O tuto problematiku se všeobecně více zajímají mladší respondenti. Vůbec se o ni ale nezajímají respondenti se základním vzděláním a středoškolským bez maturity.

Je pozitivní, že ačkoliv se někteří respondenti o územní plánování vůbec nechtějí zajímat, v obcích existují alespoň aktivní společenství obyvatel – které pořádá různé akce pro ostatní obyvatele. 40 % z celkového počtu respondentů se dokonce přímo aktivně zapojuje a 41 % ví, že v obci společenství existuje, ale osobně se nezapojují. Výzkumné otázky jsou podrobněji rozebrány v Příloze č. 5.

6.4.3 Dotazník pro starosty – komparace s odpověďmi obyvatel

Mezina

V obci Mezina vykonává funkci starostky více než 3 funkční období paní Stanislava Slováková. Ve většině případů se částečně nebo zcela odpovědi občanů a paní starostky

shodovaly. Když se řekne Slezská Harta, vybaví se paní starostce klidná krajina. Paní starostka si také myslí, že jsou obyvatelé hrdí na přírodu a celkem čistý vzduch – obyvatelé z velké části opravdu hrdí jsou, i když uváděli nejčastěji přímo Venušinu sopku. Správně paní starostka odhadla, jak jsou obyvatelé spokojeni s okolní krajinou (jsou spíše nebo velmi spokojeni). Všichni také pozorují zejména pozitivní změny v krajině. Jako dva nejčastější požadavky rozvoje krajiny do budoucna zvolili občané klidný prostor pro život obyvatel a prostor pro rozvoj turismu. Tyto možnosti zvolila i paní starostka.

Obyvatelé kromě narušených mezilidských vztahů nevidí žádné překážky pro další rozvoj. Na rozdíl od nich jako překážku vnímá paní starostka kromě narušených mezilidských vztahů i absenci strategické vize a nedostatečný prostor pro rozvoj rekreačních aktivit. Očekávané problémy se dle jednotlivých pohledů neshodují, ale poměrně spolu souvisí. Paní starostka se nejvíce obává využívání volné krajiny pro zástavbu i zhoršování životního prostředí. Obyvatelé mají ale největší strach z přílivu nových obyvatel (příliv nových obyvatel jde často ruku v ruce se zastavováním volné krajiny).

Shody názorů na vybrané aktivity si bylo možné povšimnout u většiny aktivit – výstavba nové dopravní infrastruktury (P), výstavba nových areálů, průmyslových center, slunečních či větrných elektráren (N), činnosti spojené s ochranou přírody (P), zemědělství (P) a lesní hospodářství (P). Neshodli se pouze u 2 aktivit – u výstavby nových rodinných domů (pro většinu obyvatel je to negativní, pro paní starostku pozitivní) a u rekreace (kterou vidí většina obyvatel pozitivně a paní starostka negativně).

Obyvatelé i paní starostka potvrdili, že existuje aktivní společenství místních obyvatel. Paní starostka ale uvedla, že se do společenství přímo nezapojuje. Paní starostka také uvedla, že se občané spíše zajímají o návrh ÚP, ačkoliv v rámci dotazníkového šetření většina respondentů s návrhem seznámena nebyla, ale měli přání se s návrhem seznámit. ÚP je téměř v souladu s vizí paní starostky. Občané jsou kromě úřední desky informováni rovněž informačním letákem.

Razová

V obci Razová je již druhým funkčním obdobím starostou Ivan Fehérvári. Kromě názoru na konkrétní aktivity se odpovědi pana starosty spíše odlišovaly od odpovědí obyvatel.

Ve spojení se Slezskou Hartou se panu starostovi vybaví „problém“, ale obyvatelé odpověděli povětšinou „voda“. Pan starosta si také myslí, že jsou obyvatelé hrdí na krajinu, což se shoduje s názory obyvatel pouze s tím rozdílem, že byli obyvatelé konkrétnější (uváděli „tufity“). Pan starosta očekával, že jsou občané spíše nespokojeni

s kvalitou okolní krajiny, zatímco obyvatelé jsou spíše/velmi spokojeni. Občané také pozorují pozitivní i negativní změny (pan starosta pozoruje pouze negativní změny).

Názory obyvatel i zástupce samosprávy se shodují v myšlence, jak by se měla krajina v okolí obce dále rozvíjet – nejvíce respondentů, včetně starosty, odpovědělo, že by krajina měla poskytovat prostor pro rozvoj turismu a rekreačních aktivit. Překážkou jsou dle starosty finance – tuto odpověď žádný další z respondentů nenapsal. Největším problémem bude dle starosty zhoršování životního prostředí (tento jev jako problém však téměř nikdo z občanů nezaznačil).

Názor na aktivity a jejich pozitivní/negativní vliv se téměř ve všem shodoval - výstavby nových rodinných domů (P), výstavba nové dopravní infrastruktury (P), výstavba nových areálů, průmyslových center, slunečních či větrných elektráren (N), zemědělství (P), lesní hospodářství (P) a rekreace a turismus (P). Odpovědi se neshodovaly pouze v otázce činností spojených s ochranou přírody – pro většinu obyvatel to je činnost pozitivní, pro pana starostu negativní. Ačkoliv si pan starosta myslí, že aktivní společenství místních obyvatel neexistuje, přál by si, aby se rozvíjelo. Společenství však dle obyvatel existuje.

Co se týká ÚP, pan starosta si myslí, že občané spíše neprojeví zájem o návrh ÚP. Občané nejčastěji odpověděli, že by se s ním rádi seznámili. Schválený územní plán je téměř v souladu s vizí rozvoje obce pana starosty. Kromě úřední desky dále obec občany informuje tiskem.

Roudno

V obci je již druhým funkčním obdobím starostkou paní Ing. Dagmar Staňková. Paní starostka se nejvíce shodla s odpověďmi svých občanů, neboť se shodovaly téměř všechny jejich odpovědi.

Paní starostka si se Slezskou Hartou spojuje „přehradu“, což si stejně tak vybaví většina obyvatel Roudna. Také si myslí (stejně jako ostatní starostové) že jsou obyvatelé hrdí na krajinu. Obyvatelé nejčastěji užívali přímo konkrétní část – Velký Roudný. I spokojenost obyvatel s okolní krajinou starostka odhadla dobře – soudí, že jsou spíše spokojeni, zatímco naši respondenti byli dokonce z velké většiny velmi spokojeni. Většina jich ale bohužel v poslední době pozoruje negativní změny, stejně jako paní starostka.

Krajina by nadále měla být prostorem pro klidný život obyvatel – dle většiny obyvatel i dle paní starostky. Paní starostka doplňuje, že by stejně tak měla poskytovat prostor pro ochranu přírody – tento směr ale mnoho respondentů nezaznačilo. V rozvoji obce většina respondentů (i paní starostka) nevidí žádné překážky pro další rozvoj. První otázka, která je zodpovězena zcela odlišně, je představa, jakým problémům bude krajina čelit v následujících letech. Zatímco obyvatelé mají obavy z úbytku obyvatel a

z využívání volné krajiny pro zástavbu, paní starostka má obavy ze zhoršování životního prostředí.

Pozitivní či negativní vnímání aktivit bylo taktéž rozličné. Shodně odpověděli obyvatelé i paní starostka v souvislosti s aktivitami: výstavba nových areálů, průmyslových center, slunečních či větrných elektráren (N), činnosti spojené s ochranou přírody (P), zemědělství (P) a lesní hospodářství (P). Téměř všichni obyvatelé vidí pozitivně výstavbu nové dopravní infrastruktury – zatímco paní starostka to vidí negativně. A nepatrně více obyvatel vidí pozitivně rekreaci a turismus (paní starostka negativně) a naopak větší podíl obyvatel vidí negativní i výstavbu nových rodinných domů (pro paní starostku je to však pozitivní). Odpovědi se shodují i co se týká aktivního společenství občanů – všichni potvrzují, že společenství existuje (ať už se zapojují či nikoliv).

Ačkoliv dle paní starostky občané neprojevovali dosud zájem o návrh ÚP, dle dotazníku by se o něm přáli dozvědět více. Tento návrh je v souladu s vizí o rozvoji obce a krajiny. Kromě úřední desky ještě občany obec informuje místním čtvrtletním časopisem.

Leskovec nad Moravicí

Zde pan starosta na dotazník nazareagoval, jeho odpovědi tedy nemohly být porovnány s odpověďmi občanů.

Výsledky dotazníkového šetření jsou dále využity v analýze územních plánů. Schválený územní plán/návrhy územních plánů – a jejich konkrétní body a oblasti jsou konfrontovány s názory obyvatel i s názory představitelů místní samosprávy.

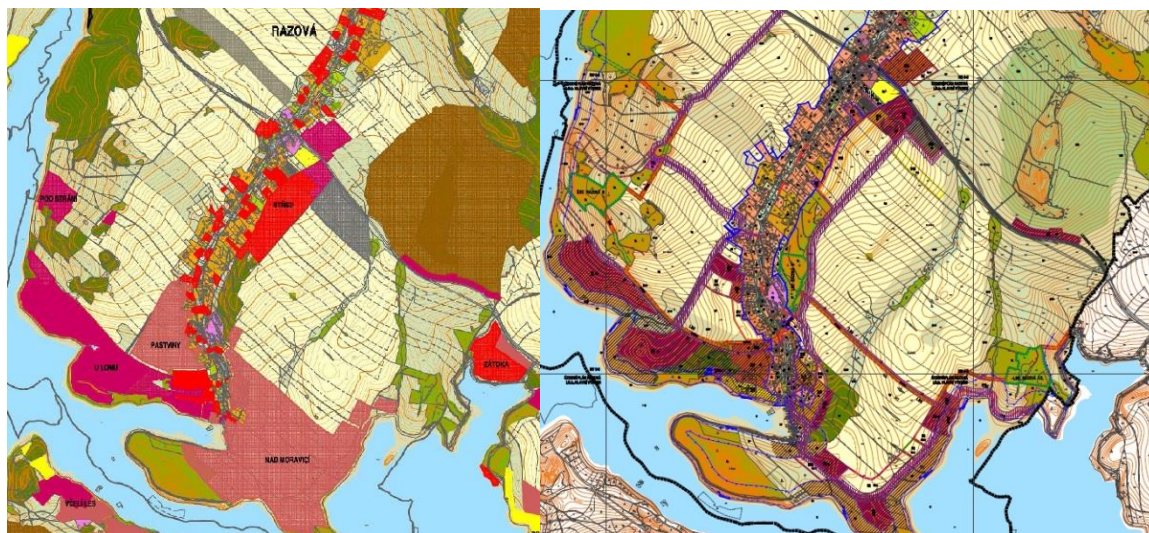
6.5 Rozbor vybraných částí návrhů územních plánů jednotlivých obcí

Návrhy územních plánů pro obce v oblasti Slezské Harty se začaly projednávat již v roce 2010. Velkou iniciativu v nich projevuje mikroregion Slezská Harta, který je spojen se společností Misgurnus, a. s. V územních plánech jsou navrženy nové rozvojové plochy pro občanské vybavení s možností umístění malých a středních komerčních zařízení, plochy smíšeného území obytného venkovského, plochy bydlení v rodinných domech, plochy tělovýchovných a sportovních zařízení, plochy rekreace na plochách přírodního charakteru a další oblasti.

6.5.1 Územní plán obce Razová

Územní plán této obce byl již na podzim roku 2014 schválen. Hlavním cílem nového územního plánu má být vytvoření lepších podmínek pro další rozvoj osídlení a zvýšení atraktivity území pro rozvoj cestovního ruchu. Níže jsou vybrané některé problematické body, u kterých je zprvu porovnán současný stav s navrhovanými změnami dle územního plánu (včetně porovnání schválené verze plánu s prvotním návrhem). Poté

jsou problematické body porovnány s dotazníkovým šetřením místních obyvatel a starosty. Nechybí ani porovnání se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje a nakonec jsou navrženy změny problematických bodů v území. V původním návrhu bylo mnoho ploch navrženo ve velkých rozlohách, jak je možné vidět na Obr. 9 (zejména v jižní části obce).



Obr. 9 - Návrh (vlevo) a schválený územní plán (vpravo) obce Razová³

Zdroj: Obec Razová

Celý plán se jeví jako psaný účelně, aby obhájil navržené velké plochy. Územní plán například uvádí nepřesný údaj z hlediska počtu obyvatel. Dle tohoto údaje a dalších vybraných let se dále provádí prognóza vývoje počtu obyvatel. Prognóza se jeví jako vysoká varianta – a nutno říci, že poněkud nereálná vzhledem k vývoji počtu obyvatel za posledních 13 let (viz níže). I plochy pro občanské vybavení – zejména pro komerční zařízení – jsou navrženy tak, jako by počítaly s masovou rekreací. Toto, ale ani velký příliv nových obyvatel, se však neshoduje s přáním obyvatel na klidný život a s požadavkem prostoru pro rozvoj udržitelného turismu.

Naopak pozitivní je, že nejsou v oblasti dle územního plánu navrženy ani objekty pro individuální rekreaci ani (a to zejména) další bytové domy. V oblasti jsou totiž dle Vejtasové (2012) typické „Jesenické domy“ – roubené s hraněnými trámy a se sklonem střechy 60° - čemuž se bytové domy moc nepodobají.

Dle provedeného dotazníkového šetření v obci jsou obyvatelé s okolní krajinou v současnosti spokojeni, proto by nemělo docházet k žádným velkým změnám a zásahům.

³ Legenda ke schválenému územnímu plánu i k původnímu návrhu je zobrazena v Příloze č. 6. Návrhy ostatních obcí jsou zpracovány stejně, proto platí legenda i k návrhům.

Problematický bod – Plocha Z1 Z2

Současný stav a návrh na změnu v územním plánu

V těchto územích jsou v současnosti louky a pastviny, které nejsou využívány k žádným specifickým účelům. Plochy nejsou v těsné blízkosti obce, ale zhruba kilometr od jižní části Razové, jak lze spatřit na Obr. 10. Územní plán si klade za cíl vytvořit podmínky pro další rozvoj osídlení a zvýšení atraktivity území pro rozvoj cestovního ruchu. Vychází tak z blízkosti Slezské Harty, která pro oblast vytváří jistá omezení, ale i potenciál z hlediska cestovního ruchu. Proto je navrženo celkem 12 ploch občanského vybavení (komerčních zařízení malých a středních). Tyto dvě plochy jsou přitom největší (Z1 – 11,9 ha, Z2 – 10,9 ha).



Obr. 10 - Současný stav ploch Z1 a Z2

Zdroj: www.mapy.cz

Problém autorka vidí zejména v tom, že se jedná o exponované plochy, které je vidět z dominantního bodu celé oblasti – z Velkého Roudného. Problém výhledové exponovanosti je znázorněn na obrázek od Vejtasové (2012) – viz Obr. 11.

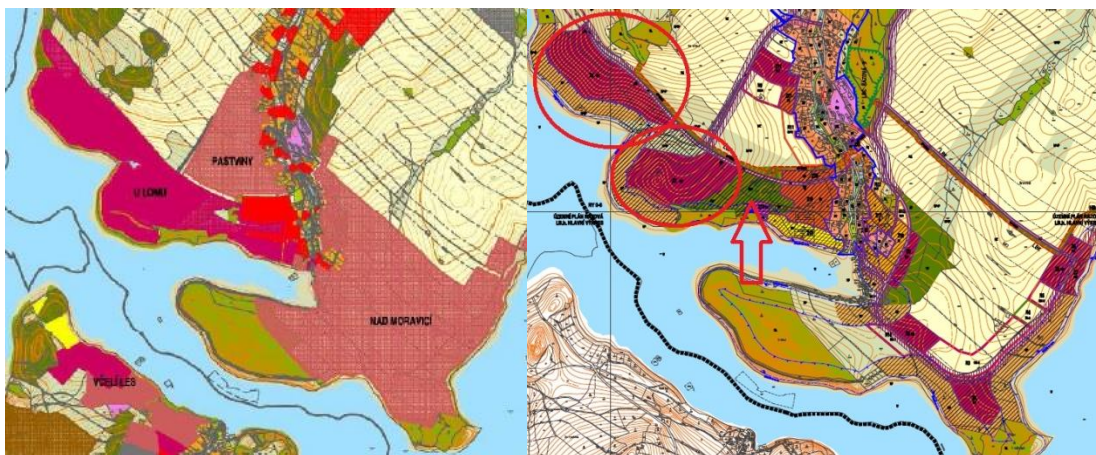


Obr. 11 - Výhled z Velkého Roudného - pohledová exponovanost zájmové plochy z ÚP

Zdroj: Vejtasová (2012)

Předchozí návrh – srovnání

Na Obr. 12 můžeme porovnat změnu těchto ploch v návrhu (vlevo) a ve schváleném územním plánu (vpravo). Jihovýchodní část obce je schválena v podstatně menším rozsahu, jihozápadní část je však téměř stejná – zejména se jedná o plochy Z1 a Z2. Pozitivní změnu spatřuje autorka zejména v tom, že byla z původního návrhu odstraněna občanská plocha, která se měla nacházet v nejtěsnější blízkosti tufitů (na obrázku viz šipka – sousedící s plochou Z2).



Obr. 12 - Návrh (vlevo) a schválený územní plán (vpravo)

Zdroj: Obec Razová

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Navržené oblasti byly porovnány s tím, co obyvatelé Razové odpověděli v rámci dotazníkového šetření. Největší část občanů by si přála do budoucna prostor pro klidný život místních obyvatel, ale i prostor pro rozvoj turismu. Polovina respondentů si také přeje prostor pro ochranu přírody. Jako problematický bod vidí třetina respondentů zastavování volné krajiny. Co se týká názoru na konkrétní aktivity a subjekty, rekreace a nová infrastruktura je pro ně pozitivní, ale stejně tak i činnosti spojené s ochranou životního prostředí. Z toho můžeme usuzovat, že jsou pro ně rekreace a nová infrastruktura pozitivní v jakési udržitelné variantě, kdy nebude docházet k poškozování životního prostředí a zastavování volné krajiny. Podle pana starosty by krajina měla také poskytovat prostor pro rozvoj turismu a rekreačních aktivit – ale rovněž si myslí, že jsou místní obyvatelé hrdí na krajinu – takže jsou tyto plochy v blízkosti tufitů v rozporu s názorem pana starosty. Pan starosta se do budoucna obává ze zhoršování životního prostředí – ke kterému by tyto plochy jistě směřovaly.

Když budeme brát zřetel na názory obyvatel i pana starosty, je pravděpodobné, že by s takto rozsáhlou plochou pro občanské vybavení nesouhlasili. Už jenom proto, že se jedná o největší navržené plochy, které jsou v těsné blízkosti přírodní památky, na kterou jsou podle dotazníkového šetření velice hrdí – Razovské tufity. V této oblasti by

tedy vzhledem k jejich hrdosti určitě převládla náklonnost k činnostem spojeným s ochranou životního prostředí.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

V prioritách územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území je uvedena jako jedna z priorit regulace extenzivního rozvoje sídel⁴, efektivní využívání zastavěného území a preference rekonstrukce nevyužívaných ploch a areálů před výstavbou ve volné krajině. Rovněž je zde podmínka zajištění udržení prostupnosti krajiny a ochrana výjimečných přírodních hodnot území včetně ochrany pohledového obrazu významných krajinných horizontů a významných krajinných a kulturně historických dominant. Takovouto dominantou jsou v okolí Razové tufity – a navíc je oblast pohledově exponovaná. V oblasti Slezské Harty má dle Moravskoslezského kraje dojít k rozvoji rekreační funkce, ale nová území by se měla vymezovat při zohlednění pohledové exponovanosti a ochrany přírodních hodnot krajiny.

Návrhy na změnu

Vzhledem k pohledové exponovanosti, k zásadám územního rozvoje Moravskoslezského kraje a názoru obyvatel autorka navrhuje zrušení plochy Z1 a zmenšení nebo rovněž zrušení plochy Z2. Aby byl naplněn požadavek obyvatel na rozvoj turismu, autorka doporučuje zachovat plochy pro občanskou vybavenost v jihovýchodní části katastru obce, kde je navrženo mnoho menších ploch – které nejsou tak viditelné a jsou i ve větší blízkosti obce. Pokud se tedy v oblasti postaví například hotel, nebude tak vystupovat z krajiny, jako v ploše Z1 a Z2.

V návrhu můžeme vycházet i z článku Vejtasové a Vyskota (2014), kteří uvádějí, že v dané oblasti nejsou příliš vhodné klimatické podmínky pro koupání, protože není tolik teplých dní. Ani dno vodní nádrže moc nepřispívá možnému koupání, neboť je bahnité. Proto se nedá příliš očekávat masový zájem turistů. Oblast je spíše vhodná na loďky a pro rybáře a případně cyklisty a pěší.

Oblast Z1 a Z2 by autorka tedy zcela, nebo z velké části ponechala jako plochy zemědělské, případně jako zeleň na veřejných prostranstvích.

Plochy Z 19 a Z20

Současný stav a návrh na změnu v územním plánu

V této oblasti se v současnosti nachází louky a na části plochy Z 19 se nachází zalesněná plocha, jak dokumentuje Obr. 13. Navrhovaná oblast by přímo navazovala na intravilán obce, přičemž oblast Z 19 a Z 20 rozděluje cesta (v současnosti je to pouze

⁴ Dle Maiera (2012) je to neúměrný růst sídel. Extenzivní růst zastavěného území má negativní důsledky na krajinu, mění kvalitu bydlení v okrajových částech zástavby tím, že ji obklopuje další zástavbou a pokud se současně snižuje intenzita využití zastavěného území, zhoršuje se prostorová ekonomika (nárůst podílu liniových infrastruktur na uživatele, horší ekonomické ukazatele nebo zhoršená prostorová dostupnost občanského vybavení).

nezpevněná cesta), která je navržena v plánu jako plocha dopravní infrastruktury silniční (místní komunikace). V rámci územního plánu je navrženo celkem 14 oblastí v kategorii „plochy smíšeného území obytného venkovského“ a „plochy bydlení v rodinných domech“. Plocha Z 19 zaujímá plochu 4,79 ha a plocha Z 20 plochu 1,34 ha. Cílem územního plánu je vytvořit podmínky pro další rozvoj osídlení, proto je zde navrženo tolik ploch – o celkové rozloze 20,85 ha.



Obr. 13 - Současný stav ploch Z19 a Z10

Zdroj: www.mapy.cz

Problém v těchto dvou plochách je zejména v tom, že se nalézají (stejně jako plocha Z2) v těsné blízkosti přírodní památky Razovské tufity. Tyto plochy rovněž vybočují z lánového charakteru vsi. Ostatní navržené oblasti stejného využití jsou buď přímo v intravilánu obce, nebo menší plochy v těsné blízkosti současné zástavby.

Předchozí návrh – srovnání

Vlevo se nachází původní návrh územního plánu a vpravo schválený územní plán, což lze spatřit na Obr. 14. Původně byla tedy tato oblast vymezena jako plocha pro občanské vybavení a plocha bydlení v rodinných domech. Jako plocha smíšená obytná byla navíc vymezena i rozsáhlá část severně od zmíněné plochy a na východní části obrázku. Rovněž i v intravilánu obce a v těsné blízkosti.



Obr. 14 - Návrh (vlevo) a schválený plán (vpravo)

Zdroj: Obec Razová

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Obyvatelé vidí jako problém do budoucna úbytek obyvatel, takže žádný výrazný přírůstek neočekávají. I z tohoto důvodu se tedy zdá navrhovaná kapacita pro účel výstavby domů nadhodnocená. Souvisí to i s faktem, že si zhruba třetina respondentů nepřeje další využívání volné krajiny pro zástavbu. 5 respondentů má navíc obavu z přílivu nových obyvatel v budoucnu. Nové rodinné domy vidí jako pozitivní – ale pokud vezmeme v potaz hrdost na tufity a kladný názor na činnosti s ochranou životního prostředí, lokality Z 19 a Z 20 vhodné nejsou.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Dle priorit Zásad územního rozvoje by mělo docházet k regulaci extenzivního rozvoje sídel, včetně vzniku suburbánních zón a také by se mělo efektivně využívat zastavěné území a preferovat rekonstrukce nevyužívaných ploch a areálů před výstavbou ve volné krajině. Rovněž by se přímo na Bruntálsku měla nová zastavitelná území vymezovat především v návaznosti na stávající zastavěná území při zohlednění pohledové exponovanosti lokalit a dalších podmínek ochrany přírodních a kulturních hodnot krajiny.

Návrhy na změnu

V návrhu vychází autorka z několika faktů. Dle vývoje počtu obyvatel v obci od roku 2000 po rok 2013 je zřejmé, že se počet obyvatel stále pohybuje kolem podobných hodnot, ale poslední sledovaný rok se oproti roku 2000 počet obyvatel snížil. Není zde patrný tedy žádný trend nárůstu počtu obyvatel, dle kterého bychom mohli soudit tak velký nárůst obyvatel v roce 2025. Změny ukazuje Tab. 8, znázorňující vývoj počtu obyvatel v Razové (tato tabulka byla znázorněna už i výše).

Tab. 8 - Vývoj počtu obyvatel obce Razová

Rok	Přírůstek	Přírůstek	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	-	-1	-1	530
2001	-3	-3	-6	534
2002	8	-14	-6	528
2003	-2	-3	-5	523
2004	-2	6	4	527
2005	-1	2	1	528
2006	-9	-8	-17	511
2007	-3	-10	-13	498
2008	-4	12	8	506
2009	-2	11	9	515
2010	-1	6	5	520
2011	-	10	10	523
2012	1	-5	-4	519
2013	-3	-17	-20	499

Zdroj: www.czso.cz

Navíc je dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 obydlenost domů v Razové pouze 62,84 %. Razantní zvýšení počtu obyvatel se tedy dle těchto údajů očekávat nedá a v případě, že by opravdu nárůst v Razové byl, kapacitně plně postačují i neobydlené domy. Územní plán zmiňuje počty obyvatel v letech 2009 a 2011, ze kterých je patrný nárůst (viz tabulka výše), přičemž v roce 2009 je mylně uveden počet obyvatel za rok 2008. Nejsou užitá ani předchozí ani následná data a proto autorka územního plánu předpokládá, že v roce 2025 bude v Razové 625 obyvatel (tedy zvýšení počtu obyvatel na 125 %). Z tohoto důvodu se zdá být územní plán napsán prvoplánově a účelně tak, aby byly nové zastavitelné plochy odůvodnitelné.

Vzhledem k výše uvedenému autorka práce navrhuje tyto dvě plochy zcela odstranit. Zejména vzhledem blízkosti přírodní památky a také dle vývoje počtu obyvatel nelze očekávat razantně velké přírůstky. Plochy by mohly být ponechány jako plochy zemědělské, případně jako zeleň na veřejných prostranstvích.

Biokoridor

Současný stav a návrh na změnu v územním plánu

V současnosti se v oblasti navrženého biokoridoru nachází louky a pastviny, část je také navržena přímo v intravilánu obce. Biokoridor je do mapy zhruba vyznačen šipkami, viz Obr. 15. Navržený biokoridor je v územním plánu jako spojnice funkčních biocenter LBC Razová 8 (zalesněná část v severozápadním výřezu mapy) a LBC Razová 9 (na mapě je to jižní část zalesněné plochy přímo východně od intravilánu obce).



Obr. 15 - Současný stav v území navrženého biokoridoru

Zdroj: www.mapy.cz

Problém v navrženém biokoridoru je v trase, kudy prochází. Prochází podél navržených ploch Z1 a Z2 (plochy občanské vybavenosti), dále kolem oblasti Z20 (plocha smíšeného území obytného venkovského), následně prostupuje intravilánem obce a končí v biocentru LBC 9. V rámci této trasy také živočichové absolvují jednu křižovatku – která se zde v současnosti nenachází a je rovněž navržena v rámci dvou budoucích místních komunikací.

Předchozí návrh – srovnání

V původním návrhu tato plocha nebyla nijak zvlášť upravena, ale mezi jednotlivými oblastmi je ponechán pruh zhruba ve stejné oblasti, jako ve schváleném návrhu – viz Obr. 16. Je tedy možné, že se s biokoridorem v této oblasti počítalo již v původním návrhu. V původním návrhu nejsou zobrazeny žádné prvky ÚSES.



Obr. 16 - Návrh (vlevo) a schválený plán (vpravo)

Zdroj: Obec Razová

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Polovina respondentů si přeje ochranu životního prostředí. Rozšiřování prvků ÚSES k tomu rozhodně přispívá. Respondenti také považují činnosti spojené s ochranou životního prostředí za pozitivní. Proto můžeme říci, že by podpořili i vznik biokoridoru – avšak ne přímo vedle dvou navržených oblastí občanského vybavení a vedle navržené oblasti pro stavbu domů. Zajímavé je, že se pan starosta do budoucna obává zhoršování životního prostředí (vidí to jako možný problém) a přitom jsou pro něj činnosti spojené s ochranou životního prostředí negativní.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Zásady územního rozvoje zmiňují ÚSES pouze okrajově, nevyjadřují se k prvkům ÚSES lokálního charakteru nějak podrobně.

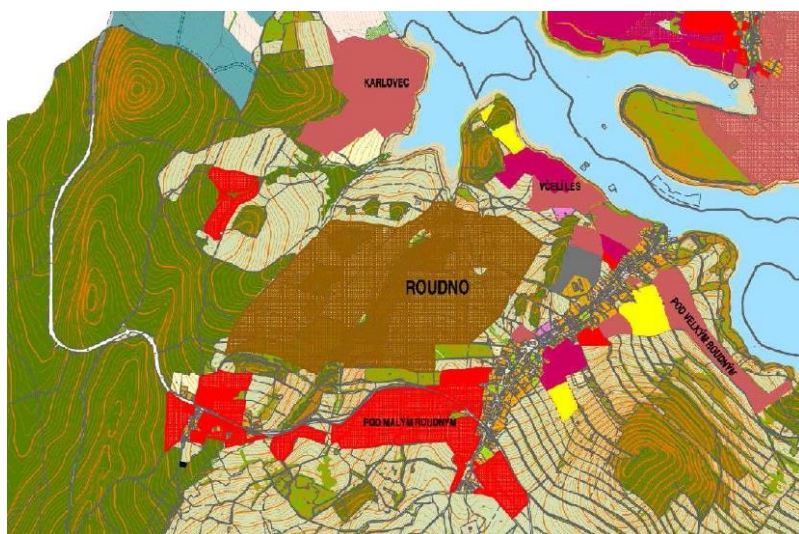
Návrhy na změnu

Vznik a rozvoj prvků ÚSES autorka rozhodně podporuje. Biokoridor je totiž důležitým prvkem, který umožňuje migraci mezi biocentry. Proto není vhodné, aby se nově navržený biokoridor nacházel přímo vedle navržených ploch občanského vybavení a výstavby domů. Vzhledem k tomu, že autorka navrhuje zrušení nebo zmenšení ploch Z1 a Z2 a zrušení plochy Z20, mohl by biokoridor zůstat tam, kde je navržen. Problematický bod je také u křižovatky. V územním plánu je ale psané, že v případě nezbytného společenského významu a nemožnosti vedení mimo ÚSES lze křížít účelovou komunikací i biokoridor. Zda je tato komunikace nezbytná musí posoudit zástupci samosprávy a obyvatelé, ale autorka doporučuje ponechat pouze komunikaci, která se napojuje na existující komunikaci vedoucí podél potoka, a pak pokračovala na západ. Obyvatelé na jihu obce budou ale pravděpodobně i druhou navrženou

komunikaci (směřující severně) podporovat, protože se tím zaručí prostor pro jejich klidný život – dopravní prostředky budou moci jezdit ve větší vzdálenosti od jejich obydlí.

6.5.2 Návrh územního plánu obce Roudno

Na Obr. 17 je znázorněn celý územní plán obce Roudno dle publikace Vejtasové (2012). Jedná se pouze o návrh územního plánu, který není doposud schválený. Patří k prvotním návrhům, ale protože nebylo možné zajistit přístup k nejaktuálnější verzi, bude analyzován tento návrh. Níže jsou zmíněny problematické body, u kterých je znázorněna letecká mapa s naznačením současného stavu plochy, dále porovnání s výsledky dotazníkového šetření a se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje. Závěrem jsou doporučení na změny daných ploch.



Obr. 17 - Návrh územního plánu obce Roudno

Zdroj: Vejtasová (2012)

Velké plochy pro bydlení v rodinných domech

Současný stav

V této oblasti se nyní nachází louky, pastviny a v jistých částech i zalesněné území. Smyslem tohoto návrhu bylo pravděpodobně výstavbou rodinných domů provázat Roudno a jeho místní část Volárna. Vzhledem k dosavadní velikosti intravilánu obce se zdají být tyto plochy velmi obsáhlé (viz Obr. 18).



Obr. 18 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro bydlení - Roudno

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s dotazníkovým šetřením

Většina obyvatel je v současnosti spokojena s kvalitou okolní krajiny, proto by pravděpodobně nebyli zastánci takovýchto velkých zásahů. Rovněž uvedli, že již nyní pozorují negativní změny (polovina respondentů), nebo jak pozitivní, tak negativní změny. Paní starostka souhlasí, že se v poslední době projevují negativní změny. Polovina respondentů má také obavy z úbytku obyvatel v obci a zhruba stejný počet i z využívání volné krajiny pro zástavbu. Paní starostka se naopak obává zhoršování kvality životního prostředí. Dále ale občané uvedli, že je pro ně výstavba nových rodinných domů spíše negativní, ale pro jenom částečně menší podíl respondentů je to činnost pozitivní. Stejně jako pro paní starostku. Při souhrnu výše zmíněného je velice pravděpodobné, že by obyvatelé s takto velkou zástavbou nesouhlasili, neboť neočekávají velký nárůst obyvatelstva.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Dle priorit Zásad územního rozvoje by mělo docházet k regulaci extenzivního rozvoje sídel, včetně vzniku suburbánních zón a také by se mělo efektivně využívat zastavěné území a preferovat rekonstrukce nevyužívaných ploch a areálů před výstavbou ve volné krajině. Tato podmínka v obci splnit lze, neboť dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 je obydlenost domů pouze 62 %. Je zde tedy mnoho prostoru k obydlení přímo v intravilánu obce.

Návrh na změnu

Vzhledem k tomu že se za posledních 13 let pohybuje počet obyvatel stále okolo podobných hodnot a při porovnání roku 2000 a 2013 počet obyvatel o 11 poklesl, nedá se očekávat žádný velký nárůst obyvatel. Takto velké plochy pro bydlení jsou tedy neopodstatněné. V obci je i velká míra nezaměstnanosti (dle Integrovaného portálu MPSV je 16,8 % k 03/2015, v ČR je dle ČSÚ 7,2 %) a připadá zde dle SLDB zhruba 220 lidí staršího věku na 100 dětí. Z toho je možné usuzovat, že zde mladí lidé nezůstávají a odcházejí spíše za prací do větších měst. Rovněž je zde vysoký koeficient

ekologické stability (8,24 %), proto autorka navrhuje podstatné zmenšení těchto ploch. Přesněji by autorka ponechala pouze menší plochu s místní částí Volárna a dále přilehlé plochy podél intravilánu obce, aby nedošlo k narušení tvaru intravilánu obce.

Plochy smíšeného území obytného venkovského a plochy občanského vybavení

V současnosti se zde povětšinou nachází louky, pastviny a drobné plochy jsou zalesněné. Dle legendy a dle upřesnění v územním plánu Razová je možné určit, že tyto plochy jsou určeny jako plochy občanského vybavení (komerční zařízení malých a středních) – tmavě růžová barva – a světle růžová barva značí plochy smíšeného území obytného venkovského. Pro druhý typ ploch je v územním plánu Razové uvedeno, že se zde předpokládá kromě obytné funkce také využití pro občanské vybavení, drobné podnikání, služby nebo malé ubytovací zařízení. Vyjdeme-li z předpokladu, že na územních plánech se podílí mikroregion, lze očekávat stejný způsob využití i v tomto návrhu a návrzích pro ostatní obce (viz Obr. 19).



Obr. 19 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro občanskou vybavenost - Roudno

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Respondenti, kteří se do oblasti přistěhovali, tak učinili kvůli atraktivní přírodě a kvalitě životního prostředí. Proto by se neměly realizovat žádné záměry, které by narušily tuto skutečnost. Jsou hrdí zejména na památku Velký Roudný, ale i s ostatní krajinou jsou velmi spokojeni. Většina z respondentů by si do budoucna přála prostor pro klidný život, ale polovina by si přála i prostor pro rozvoj turismu, stejně tak je třetina respondentů pro ochranu přírody. Turismus je pro obyvatele i pro paní starostku spíše pozitivní, i když se našla i část respondentů, pro které je turismus negativní aktivitou. Naopak pro všechny, včetně paní starostky, jsou pozitivní činnosti spojené s ochranou životního prostředí. Když vše shrneme, dá se předpokládat, že by rozvoj turismu občané i paní starostka podporovali v udržitelné formě, aby přitom nedocházelo k poškozování životního prostředí.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

V tomto dokumentu se objevuje podmínka zajištění prostupnosti krajiny a ochrana výjimečných přírodních hodnot území včetně ochrany pohledového obrazu významných krajinných horizontů a významných krajinných a kulturně historických dominant. V obci je takovou dominantou Velký Roudný. Jihovýchodní plocha potom narušuje prostupnost krajiny a plocha nejzápadnější (Karlovec) kromě toho narušuje i pohledovou exponovanost – částečně ji narušuje i plocha ve střední části návrhu. (viz Obr. 20 dokazující výhled s Velkého Roudného).



Obr. 20 - Výhled z Velkého Roudného - pohledová exponovanost v plochách ÚP Roudno

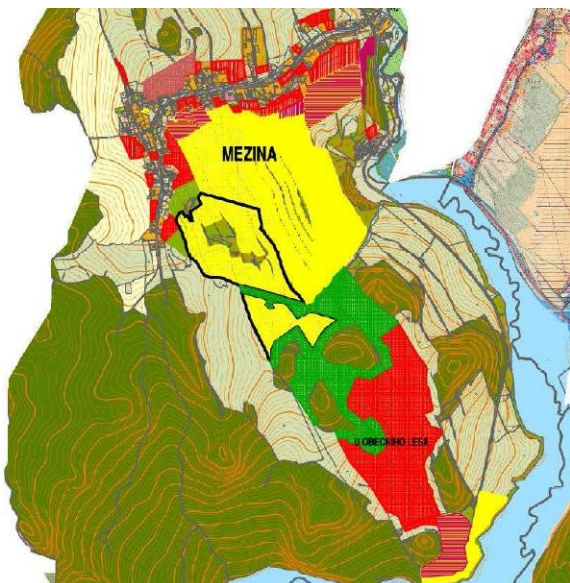
Zdroj: Vejtasová (2012)

Návrh na změnu

Dle dokumentu *Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje*, názoru občanů i pohledové exponovanosti by autorka pro oblast Karlovec zcela zrušila navrhované využití. Stejně tak by zrušila, nebo podstatně zmenšila i část – Pod Velkým Roudným, která se dostává do blízkosti této památky. Ponechala by pouze navržené plochy ve střední části. Využití v těchto plochách by ale mělo podléhat vypracování studie, co přesně se do lokalit může umístit. Jak je zřejmé z výhledu z Velkého Roudného, oblast je viditelná a proto by zde měla být stavba, která bude svým vzhledem zapadat do okolní krajiny.

6.5.3 Návrh územního plánu obce Mezina

Níže je znázorněna výkresová část návrhu územního plánu obce Mezina (mapa je vyňata z publikace dle Vejtasové (2012) – viz Obr. 21). Stejně jako v případě Roudna se jedná o návrh, který se doposud neschválil. Následují 2 vybrané oblasti, které jsou porovnány s názory obyvatel i paní starostky, se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje a jsou navrhnutá doporučená opatření.

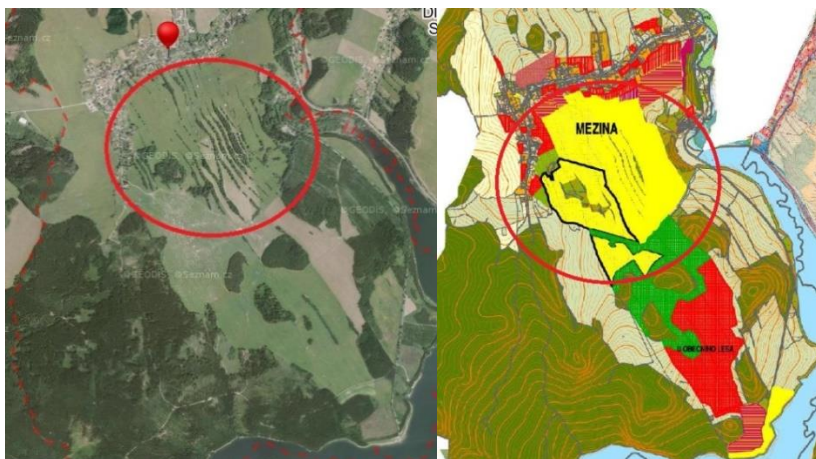


Obr. 21 - Návrh územního plánu obce Mezina

Zdroj: Vejtasová (2012)

Plocha občanského vybavení – sportovní zařízení specifická

Nyní se v této oblasti nachází pastviny a jedná se o lokalitu – památku Venušina sopka. Dle webových stránek obce by se na této ploše označované jako „plocha občanského vybavení – sportovní zařízení specifická“ mělo vytvořit golfové hřiště (osmnácti jamkové) – viz Obr. 22. Důvod, proč je tento záměr zmiňován, je zejména lokalizace záměru na Venušinu sopku.



Obr. 22 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro sportovní vybavení – Mezina

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Většina respondentů pociťuje hrdost na památku Venušina sopka, ostatní respondenti jsou hrdí na okolní krajinu. Naprostá většina obyvatel si přeje prostor pro klidný život a třetina respondentů si přeje také prostor pro rozvoj turismu (o něco méně jich je i pro

ochranu životního prostředí). Paní starostka si také přeje prostor pro klidný život a pro rozvoj turismu. Část obyvatel má do budoucna obavu z využívání volné krajiny pro zástavbu. Paní starostka má obavy z využívání volné krajiny pro zástavbu a z poškozování životního prostředí. Pro všechny respondenty i pro paní starostku jsou pozitivní činnosti související s ochranou životního prostředí a turismus je pro většinu respondentů pozitivní, ačkoliv pro paní starostku negativní.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Dle tohoto dokumentu by se v oblasti Bruntálska měl podporovat rozvoj občanského vybavení a doprovodných služeb pro sport, rekreaci a cestovní ruch s rozšířením možností celoročního rekreačního využití i mimo hlavní centra. Dále je ale zdůrazněno, že při rozšiřování takovýchto sportovních a rekreačních zařízení by se měla zohledňovat jejich dopravní dostupnost, pohledová exponovanost a další podmínky ochrany přírodních a kulturních hodnot krajiny.

Návrh na změnu

Vzhledem k významné památce – Venušině sopce – a vzhledem k tomu, že takovýto obsáhlý projekt by velice narušil prostupnost krajiny, golfové hřiště není doporučeno. V okolí by se dala jistě využít jiná plocha, která nebude poblíž žádné takto významné památky. Návrh také nekoresponduje s tím, že jsou lidé na památku hrdí a proto by jistě podporovali zachování stávajícího stavu. Navíc respondenti uváděli, že jsou s okolní krajinou velmi spokojeni – tuto krajinu by ale záměr velice narušil.

Plocha pro bydlení v rodinných domech

V oblasti, kde jsou v současnosti louky a pastviny, je navržena oblast pro bydlení v rodinných domech. Problém této plochy tkví zejména ve faktu, že vůbec nenavazuje na stávající intravilán obce – viz Obr. 23.



Obr. 23 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy bydlení – Mezina

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Občané si do budoucna přejí zejména prostor pro klidný život, dále i prostor pro rozvoj turismu a prostor pro ochranu životního prostředí. Paní starostka si také přeje prostor pro klidný život a prostor pro rozvoj turismu. Jako problém do budoucna vidí respondenti příliv nových obyvatel a využití volné krajiny pro zástavbu. Paní starostka se obává vyžívání volné krajiny pro zástavbu a poškozování životního prostředí. Výstavba nových domů je přitom pro většinu respondentů negativní (pro paní starostku pozitivní) a ochrana přírody je pro všechny respondenty pozitivní.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

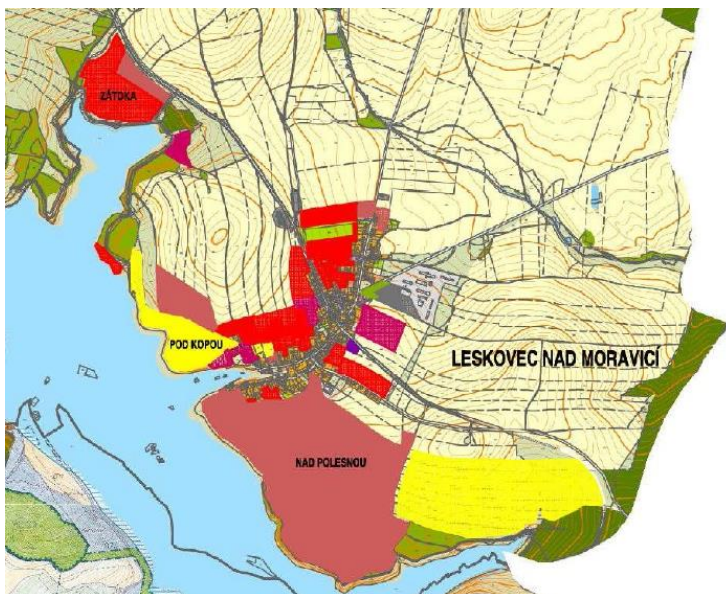
Opět se dostáváme k tomu, že v prioritách územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území je uvedena jako jedna z priorit regulace extenzivního rozvoje sídel, efektivní využívání zastavěného území a preference rekonstrukce nevyužívaných ploch a areálů před výstavbou ve volné krajině. Rovněž je zde podmínka zajištění udržení prostupnosti krajiny a ochrana výjimečných přírodních hodnot území.

Návrh na změnu

Obec Mezina je jedinou ze sledovaných obcí, u které pozorujeme za posledních 13 let velký nárůst. V roce 2000 byl počet obyvatel 237, v roce 2013 už 353 obyvatel. Nárůst obyvatel je patrný i na obydlivosti domů – 84 % (obydlenost domů je zde nejvyšší ze všech čtyř obcí). Proto je plocha pro výstavbu určitě oprávněná. Nárůst si můžeme vysvětlit lokací obce - obec se nachází přímo vedle Bruntálu. Lidé tak mohou pracovat ve městě a bydlet na vesnici s kvalitním životním prostředím. I proto by tedy měly být dodrženy jisté zásady, aby nedošlo k nežádoucímu extenzivnímu rozvoji obce. Měly by tedy být ponechány, případně i přidány nové plochy – které však budou navazovat na intravilán obce. Tuto plochu zcela mimo intravilán obce by bylo vhodné ponechat jako louky a pastviny či veřejnou zeleň.

6.5.4 Návrh územního plánu obce Leskovec nad Moravicí

I tento návrh je převzat z publikace Vejtasové (2012) a je to prozatím neschválený návrh – viz Obr. 24. Níže jsou posuzovány 2 zvolené plochy, které jsou porovnány v kontrastu s názory obyvatel, se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje a jsou navržena doporučená opatření na změny těchto ploch.

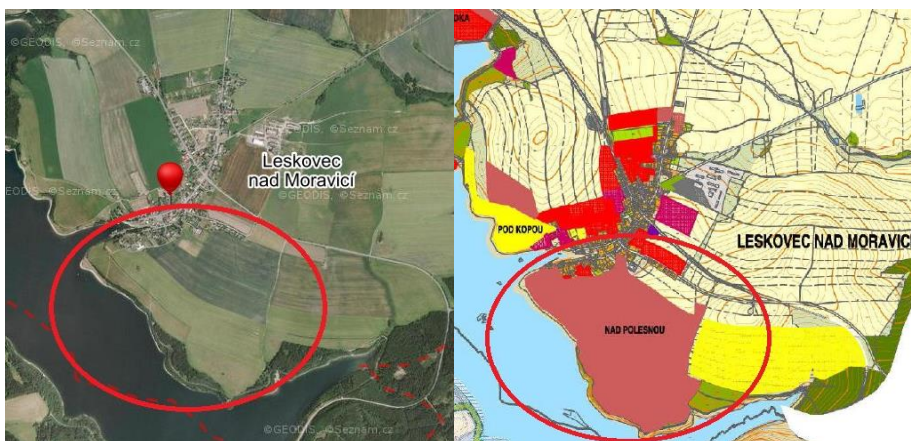


Obr. 24 - Návrh územního plánu obce Leskovec nad Moravicí

Zdroj: Vejtasová (2012)

Plochy smíšeného území obytného venkovského

Jižní část katastru obce, kterou v současnosti tvoří louky a pastviny, je navržena jako rozsáhlá plocha smíšeného území obytného venkovského – viz Obr. 25. Protože jsou navrženy další plochy určené pro bydlení v rodinných domech, je zde předpokládáno spíše jiné využití, než pro bydlení. Tyto plochy mohou být plánovány jako území pro občanské vybavení, drobné podnikání, služby nebo malé ubytovací zařízení.



Obr. 25 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy smíšené obytné – Leskovec

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Respondenti z Leskovce nejčastěji uváděli, že jsou hrdí na krajinu nebo přírodu (protože se v blízkém okolí nenachází žádná výrazná památka, jako v případě ostatních obcí). Také uváděli, že jsou v současnosti spíše a velmi spokojeni s kvalitou okolní krajiny.

Největší zastoupení respondentů by si do budoucna přálo prostor pro klidný život místních obyvatel a prostor pro rozvoj turismu. Polovina respondentů si přeje i prostor pro ochranu přírody. Do budoucna má polovina respondentů obavy z úbytku obyvatel a z nárůstu počtu turistů vč. zhoršování životního prostředí. Paradoxně je potom pro občany výstavba nových rodinných domů pozitivní. Pozitivní činností je ale i ochrana životního prostředí.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

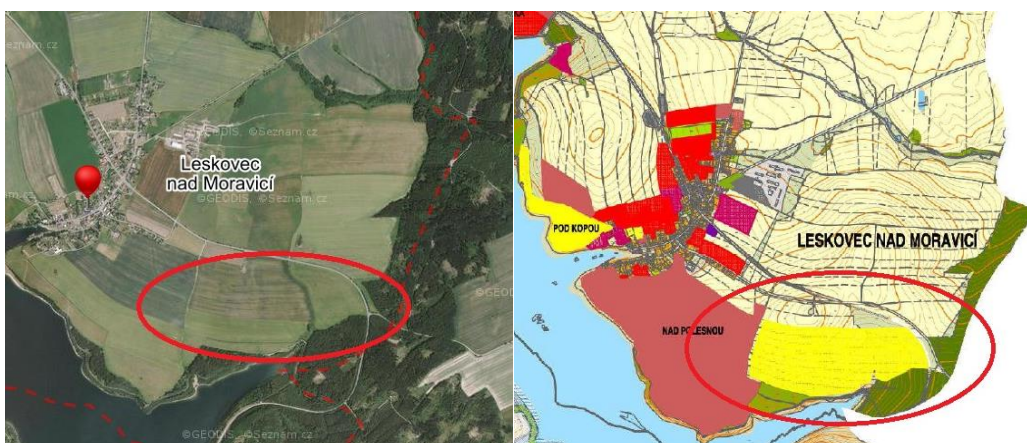
Zmínit lze opět návaznost na priority Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, dle kterých by mělo docházet k regulaci extenzivního rozvoje sídel, včetně vzniku suburbánních zón a také by se mělo efektivně využívat zastavěné území a preferovat rekonstrukce nevyužívaných ploch a areálů před výstavbou ve volné krajině.

Návrh na změnu

Vzhledem k vývoji počtu obyvatel, kdy od roku 2006 dochází ke stabilnímu poklesu počtu obyvatel, a také k faktu, že i zde je velké procento domů neobydlených (zde 63 %), je k bydlení takto velká plocha zbytečná. Pokud vezmeme v úvahu i další možné využití, je to naopak v rozporu s požadavkem na klidný život místních obyvatel a s tím, že mají obyvatelé strach ze zhoršování životního prostředí a z nárůstu počtu turistů. Na druhou stranu si přáli prostor pro rozvoj turismu, proto by mohla být plocha pouze zmenšena, aby nedošlo k tak masivní výstavbě.

Plocha občanského vybavení – sportovní zařízení specifická

Velmi rozsáhlá plocha při břehu Slezské Harty je v současnosti tvořena loukami a pastvinami. Do budoucna je ale v územním plánu navržena jako plocha občanského vybavení – sportovní zařízení specifická – viz Obr. 26. Největší problém oblasti je fakt, že je oblast velice rozsáhlá a navíc tím vybočuje z tvaru současného intravilánu.



Obr. 26 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy sportovní – Leskovec

Zdroj: www.mapy.cz, Vejtasová (2012)

Porovnání s výsledky dotazníkového šetření

Občané jsou v současnosti spokojeni s kvalitou okolní krajiny. Také si přejí prostor pro klidný život, pro rozvoj turismu i pro ochranu přírody. Část respondentů se obává nárůstu počtu turistů. Turismus je však pro většinu respondentů pozitivní, stejně jako činnosti spojené s ochranou životního prostředí.

Návaznost na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Jak již bylo zmíněno v souvislosti s plochou v Mezině, v oblasti Bruntálska by se měl podporovat rozvoj občanského vybavení a doprovodných služeb pro sport, rekreaci a cestovní ruch s rozšířením možností celoročního rekreačního využití i mimo hlavní centra (zohlednit by se ale měla dopravní dostupnost, pohledová exponovanost a podmínky ochrany přírodních a kulturních hodnot krajiny).

Návrh na změnu

Je obtížné hodnotit opodstatněnost tohoto návrhu, když nevíme, jaké přesné využití je naplánováno. Lokalita se nachází na břehu Slezské Harty, proto je možné využití „žlutých“ ploch, jako další pláže. Pokud by bylo navrženo tolik nových pláží, je to dle názoru autorky zbytečné. Potvrzuje to názor Vejtasové a Vyskota (2014), že do oblasti rekreanti příliš nemíří za účelem plavání. V Leskovci se navíc již jedna pláž nachází. Plocha je navržena velice rozsáhle, takže má určitě nějaké speciální využití (stejně jako v Mezině golfové hřiště). Proto je nutné podle účelu využití a vzhledem ke klimatickým podmínkám důkladně posoudit, zda má navržený záměr opodstatnění v takto velké rozloze. Sportovní vybavení, které uvítají občané, by bylo dobré podpořit (splnilo by to tak i jejich přání na klidný život). Pokud se bude jednat pouze o záměr, který je určen výhradně pro zvýšení turismu, záměr by bylo dobré prodiskutovat s občany (protože se část z nich obává z nárůstu počtu turistů).

6.6 SWOT analýza

SWOT analýza vychází z předchozích analýz a z hodnot jednotlivých ukazatelů. Díky přehlednému znázornění silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb jsou dále navržena jednotlivá opatření a konkrétní aktivity směřující k rozvoji obcí. SWOT analýza je zobrazena v Tab. 9.

Tab. 9 - SWOT analýza obcí

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Přítomnost přírodních památek sopečného původu - Razovské tufity, Velký Roudný, Venušina sopka, lávový proud a další - Přítomnost Slezské Harty – rekreační potenciál - Přítomnost kulturních zařízení, MŠ, ZŠ a tělocvičny, hřiště či přístavu - Ve všech obcích existuje aktivní společenství obyvatel - Oblast se nachází podhůří Jeseníků - Vysoký koeficient ekologické stability (kromě Leskovce) 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysoká míra nezaměstnanosti – od 13,2 % do 20,9 % (za 03/2015) - Poloha obcí – nachází se v periferní části České republiky - Část obyvatelstva je nepůvodní (přistěhovali se po odsunu Němců) – a chybí jim tak vztah ke krajině - Malý počet pracovních míst v okolí - Klimatická oblast MT2 ale i CH7 – nejsou tolik vhodné pro letní rekreaci – zejména koupání
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjení udržitelné formy turismu díky Slezské Hartě - Využití lokálních produktů k propagaci obcí - Rekreační rozvoj dle nových ÚP – dle doporučení autorky, které zahrnují přání občanů - Spolupráce v rámci mikroregionu Slezská Harta, případně v rámci MAS Nízký Jeseník - Rozvoj terciéru v souvislosti s cestovním ruchem 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Úbytek počtu obyvatel (mimo Mezinu) - Poškození životního prostředí a zejména významných a unikátních památek v rámci masového turismu a tím se ztratí původní motiv návštěv turistů - Nedostatek finančních prostředků pro záměry nebo nezájem investorů - Při nedodržení opatření autorky možné výstavby hotelových a dalších komplexů, rozmělnění sídelní struktury

Zdroj: vlastní návrh autorky

Největším potenciálem pro obce je přítomnost Slezské Harty, která vytváří silnou stránku všem obcím. Významná je i přítomnost přírodních památek sopečného charakteru, které jsou v České republice unikátní a které vytváří turisticky atraktivní krajinu. Pro většinu těchto oblastí v okolí obcí je také typický vysoký koeficient stability – díky kterému by se v oblasti měly umísťovat pouze záměry s minimálními zásahy do krajiny. Pro budoucí rozvoj je rovněž pozitivní, že se v obcích nachází aktivní společenství obyvatel – právě místní obyvatelé, kteří velice dobře znají lokální skutečnosti, mohou být hybnou silou v budoucím rozvoji.

Největší slabinou oblasti je situace na pracovním trhu. Ve všech obcích je vysoká míra nezaměstnanosti, vyšší než v České republice (i když se mezi obcemi navzájem liší) – s tím souvisí malý počet pracovních míst (což vyplynulo z odpovědí z dotazníkového šetření). Slabou stránkou je i poloha oblasti, neboť se obce nachází v periferní části

České republiky. Ačkoli je v obcích aktivní společenství obyvatel, které pořádá různé akce, nachází se zde velká část obyvatelstva, která se přistěhovala až po odsunu Němců. Někteří tito obyvatelé necítí sounáležitost a nemají tak silný vztah k okolní krajině. Podmínky pro letní rekreaci vytvářejí i klimatické oblasti – zde se nachází mírně teplá, ale i chladná oblast, která se vyznačuje velmi krátkým a mírně chladným létem.

Velké příležitosti oblasti se tedy skrývají v cestovním ruchu a ve využívání lokálních produktů, které jsou v současnosti turisticky atraktivní. Rozvoji mohou napomoci i nové územní plány, které definují možnosti pro území obcí – podpoře turismu by ale neměla ustupovat ochrana přírody dané oblasti, protože bez stávající nedotknuté krajiny nebude oblast pro turisty tolik atraktivní. V oblasti velice dobře funguje MAS Nízký Jeseník, který může v této oblasti s obcemi spolupracovat. Prostor je i v budování doprovodných služeb k cestovnímu ruchu, kterých se zde moc nenachází.

Velká hrozba pro oblast je v úbytku počtu obyvatel (mimo Mezinu se v žádné z obcí počet obyvatel nezvyšuje) – a také úbytkem mladých generací obce stárnou. Hrozbou je i možné poškození životního prostředí a krajiny z důvodu překotného rozvoje a nerespektování principů ochrany přírody. Této hrozbě by mohly zabránit nově navrhované územní plány a doporučení autorky. Díky vhodně navrženým územním plánům se pak ani nemůže stát, že ve významných či pohledově exponovaných místech bude lokalizován velký hotel či podobná stavba.

6.7 Navržení programových opatření pro obce

Při návrhu opatření je nutné vyjít z dispozic obcí a z jejich rekreačního potenciálu. Rekreační potenciál celé oblasti vytváří Slezská Harta, ačkoliv například klimatické podmínky nejsou pro oblast a zejména letní rekreaci optimální. Pro mnoho turistů má oblast svoje kouzlo zejména nedotčenou přírodou a zatraktivňují ji i unikátní památky sopečného původu – Razovské tufity, Venušina sopka, Velký Roudný či lávový proud. Při navrhování možných opatření bychom tedy měli tyto památky uvažovat a dbát na jejich ochranu. Pokud dojde k masové rekreaci a pokud budou opatření a aktivity směřovat k narušení a případnému poškození těchto památek, ztratí oblast svůj ojedinělý potenciál v rámci ČR. Všechny obce tedy spojuje jejich poloha – proto je název programového cíle zaměřen na jejich přítomnost v pohraniční oblasti. Pro rozvoj obcí jsou důležité tři oblasti opatření – rozvíjet lokální ekonomiku – a tím zvýšit počet pracovních míst. Dále ochránit zmíněné památky a okolní přírodu a podpořit udržitelnou formu cestovního ruchu. Následně jsou již vyjmenované konkrétní aktivity (viz Tab. 10).

Tab. 10 - Návrh programového cíle, opatření a rozvojových aktivit

Programový cíl	Opatření	Rozvojové aktivity
Oživení území zasazených odsunem Němců v poválečném období (periferních území v pohraničí)	Podpora lokální ekonomiky	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora vzniku a rozvoje regionálních značek a místní ekonomiky - Podpora cestovního ruchu s ohledem na místní rekreační potenciál a na zachování významných přírodních hodnot - Podpora vzniku pracovních míst - Podpora zaměstnanosti zejména mladších generací
	Podpora rozvoje podnikatelských aktivit v oblasti cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora vzniku nových ubytovacích kapacit a stravovacích zařízení - Podpora vzniku doprovodných služeb cestovního ruchu - Vznik/inovace infrastruktury související s cestovním ruchem
	Ochrana přírodních památek a zdrojů v regionu	<ul style="list-style-type: none"> - Udržitelné zacházení s přírodním kapitálem území - Zachování chráněných území a podpora udržitelného způsobu chování k památkám - Schválení nebo aktualizace územních či regulačních plánů s ohledem na přírodní památky

Zdroj – vlastní návrh autorky

V rámci lokální ekonomiky je klíčová podpora vzniku regionálních značek a produktů. Dle MAS Nízky Jeseník by v dané oblasti mělo existovat již 7 regionálních značek – mezi nimiž jsou například produkty z pekárny v Bílčicích nebo přístaviště a jachtařská škola v Nové Pláni. Při vývoji nových regionálních značek lze tedy čerpat ze zkušeností již stávajících a ve spolupráci s MAS je dále rozvíjet a pracovat na jejich propagaci. Lokální produkty jsou totiž v dnešní době i velice moderní a návštěvníci je oceňují.

Co se týká konkrétních opatření na podporu cestovního ruchu, zde by měli zástupci samosprávy vycházet z názorů občanů a nejlépe s nimi možné alternativy konzultovat. Jedná se totiž o jejich bydliště, o možnost jejich pracovního uplatnění či jiného zapojení. Je zde tedy nutná participace občanů, která s sebou nese mnoho kladů, jak bylo zmíněno v práci. Pokud občany do rozhodování zapojíme, začnou opatření podporovat, namísto pouhého blokování záměrů. Také se budou snažit vymyslet konstruktivní nápady – protože budou za řešené aktivity cítit vyšší zodpovědnost. Různá plánovací setkání se zástupci samosprávy, nebo i neformální při pořádání různých událostí, napomohou i stmelování občanů navzájem a navázání lepších kontaktů se zastupiteli obcí. Díky lokální ekonomice a regionálním značkám by bylo vhodné vytvořit nová pracovní místa – zejména pro mladé generace. Tři z obcí totiž mají i vysoký index stáří a mnoho lidí při dotazníkovém šetření nedostatek pracovních míst a vysokou míru nezaměstnanosti zmiňovalo. Pro trvale udržitelný cestovní ruch je nezbytné zapojení mladých generací, které budou v záměrech moci pokračovat.

Další aktivity se týkají oblasti podpory rozvoje podnikatelských aktivit v oblasti cestovního ruchu. Pro oblast je vždy výhodné, když se turista v oblasti zdrží déle a využije i dalších služeb, jako je například stravování, nebo ubytování. Proto by mělo být druhým opatřením vytvoření kapacit pro cestovní ruch. Doposud se v dané oblasti příliš ubytovacích ani stravovacích zařízení nenachází, proto je tato oblast pro obce velkou výzvou. Cestovní ruch a zájem turistů by jistě podpořily i různé pořádané akce – například i v rámci meziobecní spolupráce. Může se jednat o různé akce zábavného a informativního charakteru – aby se návštěvníci dozvěděli o možnostech, které mohou v oblasti navštívit. Rovněž by se mohlo jednat o různé prezentace a workshopy s nabídkou a ukázkou právě zmíněných regionálních produktů. V této oblasti může napomoci MAS Nízký Jeseník, který má s různými kulturními akcemi určitě více zkušeností, než samotné obce a mohl by napomoci i s prezentováním akcí.

Poslední aktivity se týkají oblasti ochrany přírodních památek a zdrojů v regionu. Při výše zmíněných aktivitách je nezbytné nezapomínat na ochranu krajiny. Pokud by se oblast rozvíjela směrem, kdy se v oblasti přírodních památek postaví golfové hřiště nebo ubytovací zařízení. Je pravděpodobné, že to turisty odradí, protože je to v současnosti primární důvod jejich návštěvy (při absenci výše zmíněných dalších možností). V udržitelném rozvoji hrají klíčovou roli územní a regulační plány, které mohou rozvoj korigovat. Mělo by tedy dojít k zásadní úpravě současných návrhů a rovněž ke vzniku regulačních plánů či územních studií – které budou záměry v obci dále regulovat.

Nejdůležitější tedy je, aby představitelé obce pečlivě rozmýšleli, kam dané aktivity umístí a uzpůsobili tomu i návrhy územních plánů. Také by měli navrhovat opatření, která mají smysl, odpovídají poptávce a jsou v souladu s jejich vizí i s vizí obyvatel. Taková opatření potom budou efektivnější, než rozsáhle navržené plochy, kde si může kterýkoli investor postavit občany nepreferovanou stavbu. Obce by také měly spolupracovat a vytvořit tak pro turisty optimální rozložení služeb, které budou různorodé a nebudou se opakovat a kopírovat (pokud vzniknou ve všech čtyřech obcích velké hotely, nebude to pro žádnou z obcí efektivní a určitě to nebude odpovídat poptávce turistů).

7 ZÁVĚR

Práce se zabývala problematikou územního plánování v oblasti mikroregionu Slezská Harta – v obcích Mezina, Leskovec nad Moravicí, Roudno a Razová. Všechny sledované obce spojuje blízkost vodní nádrže Slezská Harta a rovněž výskyt památek sopečného původu (Velký Roudný, lávový proud, Venušina sopka či tufity). Při posouzení z hlediska socioekonomické analýzy je však patrné, že situace obcí se liší. Shluková analýza rozdělila tyto 4 obce v rámci ORP Bruntál do 3 shluků (v ORP bylo vytvořeno celkem 7 shluků). Ze sledovaných obcí má nejhorší situaci Roudno, které vyšlo nejhůře i z hlediska procentuální odchylky, kde vystupuje spolu s Leskovcem jako podprůměrná obec.

Hlavním cílem práce bylo zjistit vizi obyvatel o krajině. Okolní krajina budí ve většině obyvatel pozitivní pocity a hrdost. 93 % respondentů je rovněž spokojeno s krajinou co se týká kvality. 2/3 respondentů si do budoucna přejí prostor pro klidný život, 1/2 prostor pro rozvoj turismu a 1/3 prostor pro ochranu přírody. Nejvíce se respondenti obávají úbytku obyvatel (mimo Meziny, kde se obávají nárůstu), nárůstu počtu turistů, využití volné krajiny pro zástavbu a zhoršování životního prostředí. Přitom jsou pro ně pozitivní aktivity jako výstavba nových domů, nebo ochrana životního prostředí. Pro všechny je zcela negativní stavba nových průmyslových center a areálů. Největší vliv na krajinu mají podle respondentů zástupci místní samosprávy a samotné obyvatelstvo.

Cílem nebylo pouze zjistit názory obyvatel, ale rovněž zástupců samosprávy a porovnat jejich názory s názory občanů. Paní starostka z Meziny se s občany povětšinou shodovala, občas si ale v odpovědích přičila – například uvedla, že má obavu z využívání krajiny pro zástavbu, ale přitom je pro ni stavba nových rodinných domů pozitivní. Rovněž uvedla, že jako překážku pro rozvoj - nedostatečný prostor pro rekreační aktivity a následně označila rekreaci jako činnost negativní. Pan starosta z Razové se s občany moc neshodoval a také si odpovědi přičil – a to konkrétně tím, že vidí jako problém do budoucna zhoršování životního prostředí, ale činnosti spojené s ochranou přírody jsou pro něj negativní. Nejvíce se ve všech svých odpovědích shodovala paní starostka z Roudna, ale zastává názor, že občané o územní plánování neprojeví zájem a respondenti naopak z velké většiny odpověděli, že by se s návrhem rádi seznámili.

Ačkoliv starostové odpověděli, že je návrh územního plánu/schválený územní plán spíše v souladu s jejich vizí o rozvoji obce (v Roudnu zcela v souladu), návrhy se dle autorky příliš neshodují s vizí občanů. Je patrné, že jsou návrhy i schválený plán tvořené na podobné koncepci - velice naddimenzované a účelné - jakoby ve svých návrzích počítaly s masovou rekreací a velkým přírůstkem obyvatel. Ve všech obcích se ÚP/návrh dostal do konfliktu se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje, s přáními občanů i s ochranou přírody – blízko všech sopečných památek je navržen

velký projekt – golfové hřiště na Venušině sopce, plochy pro občanské vybavení a pro bydlení přímo vedle tufitů, plochy smíšené obytné přímo pod Velkým Roudným apod. Autorka ve velké míře navrhla zrušení, nebo zmenšení problematických ploch. Vždy ale zůstaly ponechány jiné plochy pro rekreaci, aby mohl být dle přání občanů rozvíjen turismus. Úpravy ploch pro bydlení navrhovala autorka dle dosavadního vývoje počtu obyvatel.

Co se týká zapojení respondentů do procesu územního plánování, pouze 26 % respondentů je s návrhem územního plánu seznámeno. 53 % respondentů by si přálo s plánem seznámit (nejčastěji to jsou rodáci, občané žijící v obci do 5 let a vysokoškoláci). Starostové si ale myslí, že se občané spíše zajímají o územní plán, nebo naopak vůbec neprojeví zájem. Je zde tedy možné vidět kontrast názoru starostů a realitu podle respondentů. Z hlediska české legislativy se ale mohou občané zapojit při přípravě zadání, konceptu i posouzeného návrhu. Na Slovensku je proces velice podobný. Stejně lhůty pro veřejné nahlédnutí zachovává i Německo, naproti tomu Velká Británie pracuje se lhůtou 6 týdnů. Ve Španělsku probíhá informování veřejnosti pouze po dobu 20 dnů. Zcela odlišná je Kolumbie, která definuje územní plán jako společenskou smlouvu s obyvateli – s cílem zlepšit kvalitu života obyvatel. K tomu využívá nástroje dle velikosti sídel.

Závěrem je navržen programový cíl, opatření a konkrétní aktivity, které mohou napomoci k rozvoji obcím. Zaměření je zde na lokální ekonomiku a na regionální produkty, které se doposud v oblasti osvědčily. Také je zde kladen důraz na zachování všech přírodních památek a krás, pro které turisté oblasti navštěvují. Z konkrétních aktivit je významná podpora vzniku a rozvoje regionálních značek a místní ekonomiky, dále by se měl podporovat rozvoj cestovního ruchu s ohledem na místní rekreační potenciál a měl by se podporovat vznik pracovních míst pro mladší populace. Rozvíjet by se měly i další doprovodné služby, jako jsou například ubytovací kapacity, nebo stravování. Při rozvoji všech aktivit je přitom nutné dbát na zachování chráněných území a podporu udržitelného způsobu chování k památkám. Tomu mohou napomoci i upravené územní plány, nebo vytvoření regulačních plánů.

V obci Razová již byl v průběhu tvorby diplomové práce návrh územního plánu schválen. V ostatních obcích je zde ale prostor, aby se zapracovaly názory občanů. Starostové prostřednictvím této práce dostanou souhrn názorů alespoň od zlomku obyvatel dané obce, které mohou pozitivně využít, zapojit občany do návrhu a získat tak jejich podporu pro budoucí projekty.

8 SUMMARY

The thesis focused on urban planning in the micro-region Slezská Harta – Mezina, Leskovec, Roudno and Razová. All villages are connected by the Slezská Harta dam and also by the occurrence of volcanic origin monuments. In an assessment of socio-economic analysis, it is evident that the situation of villages is different. Cluster analysis divided 4 villages from ORP Bruntál into three clusters (in ORP was 7 clusters). From these villages Roudno has the worst situation – is has also the worst situation in terms of percentage variation, where is with Leskovec like village below average.

The main objective of this work was to determine the vision of the inhabitants about landscape. The surrounding countryside creates in the most of the population positive feelings and pride. 93% of respondents were also satisfied with the landscape in terms of quality. 2/3 of respondents in the future wish to space for peaceful life, 1/2 of respondents wish space for the development of tourism and 1/3 to protect nature. Most respondents are worried about population decline (except Mezina, that fear growth), that could number of tourists increase, using of new countryside for building and environmental degradation. They can see some positive activities, for example - building of the new houses or environmental protection. For all is completely negative construction of new industrial centres and areas. The biggest influence on the landscape, according to respondents, is the local authorities and the population itself.

Although mayors responded that the urban plan is more line with their vision of community development (in Roudno it is definitely in line), according to the author plans disagree with the vision of citizens. Plans are very similar - they very oversized and expedient - they count with mass recreation and high population growth. In each village the urban plan / proposal came into conflict with the principles of territorial development of the Region, with the wishes of the citizens with the protection of nature - near each of the named volcanic monuments is designed big project - golf course on Venus volcano, area for recreation near to the tufts and area for living and for recreation near the Velký Roudný. The author proposed abolition or reduction of problematic areas. However, to maintain the wishes of the citizens of the area for tourism development, in every village there were other available area for recreation and tourism. Changes of the areas for housing proposed according to the population development.

Just only 26 % of respondents participated in urban planning. 53 % of respondents wished participated in the process - or to know more information about the urban plan (most of natives, citizens who live in the village less than 5 years or undergraduate). Citizens are informed by information leaflet or by newspaper. Mayors think, citizens are interested about urban plan just a little, or they have no interest about it. We can see contrast between opinion of mayors and reality according to respondents. According to Czech law citizens can participate in task, concept and design. In Slovakia the process is

very similar. The period of 30 days (for participate of public) is also being in the urban planning in Germany, while the United Kingdom they are working with a deadline of 6 weeks. In Spain informing the public takes only 20 days. Different is Colombia, which defines the urban plan as a social contract with the inhabitants - to improve the quality of life of inhabitants. It uses tools depending on the size of the cities. We can see, citizens have a lot of options to participate in the planning process, but the reality is often different and citizen's don't participate in the process at all.

Finally, the program, action and specific activities are designed to improve development of the villages. It is focus on the local economy and regional products, (in this locality some regional products are successfully exist). There is also necessary to preservation of monuments and natural beauty for tourists who visit the area. The following activities are important – support of the creation and development of regional brands and local economies, support of the tourism and creation of jobs for the younger population. Also other support services (such as accommodation or restauration) should be supported. There is necessary don't forget to environment protection. Urban plans and regulatory plans could help to it.

In Razová was already urban plan authorized during the creation of the thesis. In other villages, there is place to incorporate citizens' views. Mayors will receive through this work a set of opinions from at least a fraction of the population of the villages, which can be positively used to involve citizens in the design and therefore gain their support for future projects.

9 POUŽITÉ ZDROJE

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. *Aplikace MapoMat* [online]. 2012 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://mapy.nature.cz/>

ARNSTEIN, S. R., 1969. A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 1969, roč. 35 č. 4, s. 216 – 224.

BOČEK, Radek. *Urbanismus a územní plánování: studijní opora pro kombinované studium: bakalářský studijní program*. České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická, 2012, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7468-011-3.

BOLTIŽIAR, Martin a Branislav OLAH. *Krajina a jej štruktúra: (mapovanie, zmeny a hodnotenie)*. 1. vyd. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. ISBN 978-80-8094-552-7.

Bundesrepublik Deutschland. Raumordnungsgesetz: Raumordnungsgesetz vom 22. Dezember 2008 (BGBl. I S. 2986), das zuletzt durch Artikel 9 des Gesetzes vom 31. Juli 2009 (BGBl. I S. 2585) geändert worden ist. In: *BGBl. I S. 2986*. 22.12.2008. Dostupné z: <http://www.bauordnungen.de/Raumordnungsgesetz.pdf>

CLARK, Susan a Martin NAWRATH. *Tvorba vize komunity: příručka pro společné plánování udržitelného rozvoje komunit*. Vyd. 1. Praha: ZO ČSOP Veronica, 2004, 119 s. ISBN 80-239-2067-7.

COLOMBIA. Ley 388 de 1997 Nivel Nacional. In: *Diario Oficial No. 43.091*. 1997. Dostupné z: <http://www.alcaldiabogota.gov.co/sisjur/normas/Norma1.jsp?i=339>

Česká republika. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů ČR*. 14.03.2006, 63/2006. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>

Český statistický úřad [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz>

Detail obce. *Regionální informační servis* [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>

Elektronický portál územních samospráv: ePUSA [online]. © 2003 - 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.epusa.cz/>

España. Documento consolidado BOE-A-2008-10792: Real Decreto Legislativo 2/2008, de 20 de junio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de suelo. In: «*BOE*»núm. 154, de 26/06/2008. Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, 2008. Dostupné z: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2008-10792>

España. Ley 7/2002, de 17 de diciembre, de Ordenación Urbanística de Andalucía. In: *BOJA* núm. 154 de 31 de Diciembre de 2002 y *BOE* núm. 12 de 14 de Enero de 2003. Órgano PRESIDENCIA DE LA JUNTA DE ANDALUCIA, 2002. Dostupné z: http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/an-17-2002.html

FORERO RAMÍREZ, SANDRA CONSUELO. *Guía Metodológica 1: Información práctica para formulación de PLANES DE ORDENAMIENTO TERRITORIAL*. Bogota: Panamericana formas e impresos, Julio de 2004.

FORMAN, Richard T a Michel GODRON. *Landscape ecology*. New York: Wiley, c1986, xix, 619 p. ISBN 04-718-7037-4.

HRUŠKA, E. *Urbanismus a plánování*. V Brně: Blok výtvarných umělců země Moravskoslezské, 1948. 72 s.

JONES, Michael a Marie STENSEKE. *The European Landscape Convention: Challenges of Participation*. New York: Springer Science Business Media B. V., 2011. ISBN 978-90-481-9931-0.

Klimatické poměry. *Povodí Odry: státní podnik* [online]. 2004 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.pod.cz/planovani/cz/pripravne-prace-2004/kapitoly/kap16.html>

KREJČÍ, M. -- DAMEC, J. *Úloha přírodních prvků a krajiny v kompozici urbanistického prostoru*. Disertační práce. MZLU v Brně, 2008. 100 s.

MAIER, K. -- ŘEZÁČ, V. *Ekonomika v území : urbanistická ekonomika a územní rozvoj*. 3. vyd. V Praze: Nakladatelství ČVUT, 2006. 91 s. ISBN 80-01-03447-X.

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MAIER, Karel. *Územní plánování*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2004, 85 s. ISBN 80-010-2240-4.

MINAŘÍK, Bohumil, Jana BORŮVKOVÁ a Miloš VYSTRČIL. *Analýzy v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013, 234 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-80-7431-129-1.

MISGURNUS A.S. *Slezskaharta.eu* [online]. 2009-2014 [cit. 2014-09-24]. Dostupné z: <http://www.slezskaharta.eu/>

MORSE, Cheryl E., Allan M. STRONG, V. Ernesto MENDEZ, Sarah T. LOVELL, Austin R. TROY a William B. MORRIS. *Performing a New England landscape*:

Viewing, engaging, and belonging. *Journal of Rural Studies*. 2014, č. 36, s. 226-236.
Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0743016714001028>

NEPOMUCKÝ, Petr a Alena SALAŠOVÁ. *Krajinné plánování*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1996, 100 s. ISBN 80-7078-371-0.

NOVÁKOVÁ, J., et al. (2005): *Krajinná ekologie*. Skripta ke cvičením. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy. 31 s.

Obec Leskovec nad Moravicí: oficiální stránky obce [online]. 2014 [cit. 2014-09-24].
Dostupné z: <http://www.leskovecnadmoravici.eu/>

Obec Mezina: oficiální stránky obce [online]. 2014 [cit. 2014-09-30]. Dostupné z: <http://www.mezina.cz/>

Obec Razová: oficiální stránky obce [online]. 2014 [cit. 2014-09-24]. Dostupné z: <http://www.razova.cz/>

Obec Roudno: oficiální web obce [online]. 2014 [cit. 2014-09-24]. Dostupné z: <http://www.obecroudno.cz/>

OCHRANA, František a Zuzana DRHOVÁ. *Strategické řízení ve veřejné správě a přístupy k tvorbě politiky*. Vyd. 1. Praha: Matfyzpress, 2010, 193 s. ISBN 978-80-7378-130-9.

PARK, Geoff. *Theatre country: essays on landscape*. Wellington: Victoria University Press, 286 p. ISBN 08-647-3457-3.

PAVLOVIČ, Jaroslav. *Účast občanů na územním plánování* [online]. VIAIURIS, 2011 [cit. 2014-09-04]. Dostupné z: http://www.viaiuris.sk/stranka_data/subory/vzory/investicne_konania/ast-obcanov-na-uzemnom-planovani.pdf

Planning Practice Guidance. *Planning Practice Guidance* [online]. 2012 [cit. 2014-09-19]. Dostupné z: <http://planningguidance.planningportal.gov.uk/>

POTŮČEK, Martin. *Vize rozvoje České republiky do roku 2015*. Praha, 2000. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd.

RYDVALOVÁ, Petra, Miroslav ŽIŽKA a Barbora HRUŠOVÁ. *Cesta rozvoje obce: doprovodné texty k přednáškám*. Vyd. 1. Liberec: VÚTS, 2010, 57 s. ISBN 978-80-87184-14-1.

Ščítání lidu, domů a bytů 2011 [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/>

SEZNAM, a. s. *Mapy.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.mapy.cz/>

SCHNEIDER, Jiří a Ivana LAMPARTOVÁ. *Krajinné a územní plánování v regionálním rozvoji: doprovodné texty k přednáškám*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 141 s. ISBN 978-80-7375-776-2.

SKLENIČKA, Petr. *Základy krajinného plánování*. Vyd. 2. Praha: Naděžda Skleničková, 2003, 321 s. ISBN 80-903206-1-9.

Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

SULLIVAN, W. C. Perceptions of the rural–urban fringe: citizen preferences for natural and developer settings. *Landscape and Urban Planning*, 1994, vol. 29, no. 2-3, p. 85-101

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra, Jan KOUTNÝ a Markéta ČABLOVÁ. *Urbanismus a územní plánování*. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 126 s. ISBN 978-80-7395-310-2.

VEJTASOVÁ, K. -- SCHNEIDER, J. Landscape identity preservation and rural development on Slezská Harta. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2015. ISSN 1211-8516.

VEJTASOVÁ, K. -- VYSKOT, I. Landscape character as an essential component of the recreational potential of the area. In FIALOVÁ, J. -- PERNICOVÁ, D. *Public recreation and landscape protection - with man hand in hand?*. 1. vyd. Brno: Vydavatelství Mendelovy univerzity v Brně, 2014, s. 161-167. ISBN 978-80-7375-952-0.

10 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Úrovně územního plánování	12
Obr. 2 – Poloha obcí.....	23
Obr. 3 – Mapy obcí s vyznačením katastrálních území	23
Obr. 4 – Klimatické oblasti	25
Obr. 5 – Corine Land Cover 2012 - Roudno.....	26
Obr. 6 – Corine Land Cover 2012 – Leskovec nad Moravicí	28
Obr. 7 – Corine Land Cover 2012 - Razová.....	29
Obr. 8 - Corine Land Cover 2012 – Mezina.....	30
Obr. 9 - Návrh (vlevo) a schválený územní plán (vpravo) obce Razová	42
Obr. 10 - Současný stav ploch Z1 a Z2	43
Obr. 11 - Výhled z Velkého Roudného - pohledová exponovanost zájmové plochy z ÚP.....	43
Obr. 12 - Návrh (vlevo) a schválený územní plán (vpravo).....	44
Obr. 13 - Současný stav ploch Z19 a Z10	46
Obr. 14 - Návrh (vlevo) a schválený plán (vpravo)	46
Obr. 15 - Současný stav v území navrženého biokoridoru.....	48
Obr. 16 - Návrh (vlevo) a schválený plán (vpravo)	49
Obr. 17 - Návrh územního plánu obce Roudno.....	50
Obr. 18 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro bydlení - Roudno	51
Obr. 19 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro občanskou vybavenost - Roudno.....	52
Obr. 20 - Výhled z Velkého Roudného - pohledová exponovanost v plochách ÚP Roudno.....	53
Obr. 21 - Návrh územního plánu obce Mezina	54
Obr. 22 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy pro sportovní vybavení – Mezina	54
Obr. 23 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy bydlení – Mezina.....	55
Obr. 24 - Návrh územního plánu obce Leskovec nad Moravicí.....	57
Obr. 25 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy smíšené obytné – Leskovec.....	57
Obr. 26 - Současný stav oblasti a návrh územního plánu se zaměřením na plochy sportovní – Leskovec	58

11 SEZNAM TABULEK

Tab. 1 - Vývoj počtu obyvatel v obci Roudno	26
Tab. 2 - Vývoj počtu obyvatel v obci Leskovec.....	27
Tab. 3 - Vývoj počtu obyvatel v obci Razová	28
Tab. 4 - Vývoj počtu obyvatel v obci Mezina	30
Tab. 5 - Rozložení sledovaných obcí do shluků.....	35
Tab. 6 - Zhodnocení socioekonomické situace	36
Tab. 7 - Počet respondentů v jednotlivých obcích.....	36
Tab. 8 - Vývoj počtu obyvatel obce Razová	47
Tab. 9 - SWOT analýza obcí	60
Tab. 10 - Návrh programového cíle, opatření a rozvojových aktivit.....	62

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Fotodokumentace oblasti

Příloha č. 2 – Dotazník pro občany

Příloha č. 3 – Vize o krajině – dotazník pro starosty obcí

Příloha č. 4 – Hodnoty jednotlivých ukazatelů pro ORP Bruntál

Příloha č. 5 – Detailní vyhodnocení dotazníkového šetření pro občany

Příloha č. 6 – Legendy k ÚP Razová a k návrhům ÚP obcí

Příloha č. 1 – Fotodokumentace oblasti



Foto č. 1: Výhled z rozhledny na vrcholu Velký Roudný

Zdroj: Sedlerová (červen 2014)



Foto č. 2: Přístaviště v obci Leskovec nad Moravicí (v pozadí vrchol Velký Roudný)

Zdroj: Sedlerová (červen 2014)



Foto č. 3: Razovské tufity

Zdroj: Sedlerová (červen 2014)



Foto č.. 4: Lávový proud u Meziny

Zdroj: Sedlerová (červen 2014)



Foto č.. 5: Venušina sopka

Zdroj: Sedlerová (červen 2014)

Příloha č. 2 – Dotazník pro občany

Vize o krajině – dotazník pro obyvatele

1. **Jak dlouho bydlíte v oblasti přehradní nádrže Slezská Harta?**
 - a. Od narození (*pokud jste označil/a tuto odpověď, pokračujte otázkou č. 3*)
 - b. 0 – 5 let
 - c. 6 – 10 let
 - d. 11 – 30 let
 - e. 31 a více let

2. **Jaký byl důvod přistěhování?**
 - a. Přistěhoval/a jsem se za rodinnými příslušníky
 - b. Našel/našla jsem zde výhodné podmínky pro bydlení
 - c. Důvodem bylo zdravé životní prostředí a atraktivní příroda
 - d. Důvodem byla dobrá poloha a dostupnost obce
 - e. Důvodem byly pracovní příležitosti
 - f. Jiný důvod. Uveďte:

3. **Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Slezská Harta?**

.....

4. **Jste osobně hrdá/hrdý na některou část Vašeho okolí, která by měla být zachována do budoucna? (např. zachovalá krajina, památky, zvyky, tradice, místní produkty)**
 - a. Ano, z regionu jsem hrdá/hrdý zejména na:
.....
 - b. Ne, nejsem na nic z regionu hrdá/hrdý

5. **Jak byste jedním slovem charakterizoval/a Váš vztah ke krajině, ve které žijete? Jaký pocit ve Vás krajina vyvolává?**

.....

6. **Jak byste ohodnotili Vaši spokojenost s kvalitou okolní krajiny Vaší obce?**
 - a. Velmi spokojen/a
 - b. Spíše spokojen/a
 - c. Spíše nespokojen/a
 - d. Zcela nespokojen/a

7. **Pozorujete v poslední době (cca 5 - 10 let) výraznější změny v okolní krajině?**
 - a. Ano, pozoruji pozitivní změny v krajině

- b. Ano, pozoruji negativní změny v krajině
- c. Ano, pozoruji jak pozitivní, tak i negativní změny v krajině
- d. Ne, změny v krajině nepozoruji

8. Jakým směrem by se podle Vás měla krajina v okolí Vaší obce dále výrazněji rozvíjet (v horizontu 10 – 20 let)? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- a. Krajina by měla poskytovat prostor pro klidný život místních obyvatel
- b. Krajina by měla poskytovat prostor pro rozvoj turismu a rekreačních aktivit
- c. Krajina by měla poskytovat prostor pro podnikání
- d. Krajina by měla poskytovat prostor pro ochranu přírody
- e. Jiným směrem, uveďte:

.....

9. Co považujete za největší překážky v rozvoji Vaší obce a krajiny v jejím okolí? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- a. Nedostatek míst pro bytovou výstavbu
- b. Narušené mezilidské vztahy
- c. Nevyřešené majetkové vztahy
- d. Přísnou ochranu krajiny
- e. Absenci dlouhodobé strategické vize o rozvoji obce a jejího okolí
- f. Nedostatečný prostor pro rozvoj rekreačních aktivit a turismu
- g. Nevidím žádné překážky pro další rozvoj obce a jejího okolí
- h. Jiné, uveďte

.....

10. Jakým největším problémem bude podle Vás krajina v okolí Vaší obce čelit v následujících 5 - 10 letech? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- a. Přílivu nových obyvatel
- b. Úbytku obyvatel v obci
- c. Velkému nárůstu počtu turistů
- d. Využívání volné krajiny pro zástavbu
- e. Zhoršování kvality životního prostředí
- f. Jinému, uveďte:

.....

11. Jak vnímáte či jak byste případně vnímali níže uvedené aktivity realizované v krajině Vaší obce? *Označte u všech aktivit, zda má aktivita podle Vás na okolní krajinu výrazně pozitivní či výrazně negativní vliv.*

Aktivita

Aktivita má na okolní krajinu

	vliv	
	výrazně pozitivní	výrazně negativní
a. Výstavba nových rodinných domů	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b. Výstavba nové dopravní infrastruktury	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c. Výstavba nových areálů, průmyslových center, sluneční či větrné elektrárny)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d. Činnosti spojené s ochranou přírody (rozšiřování chráněných území)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e. Zemědělství	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
f. Lesní hospodářství	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
g. Rekreace a turismus	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

12. Označte, které společenské skupiny mají podle Vás největší vliv na změny v krajině ve Vašem okolí a zda je jejich vliv pozitivní či negativní. *Můžete označit více skupin.*

	Skupina má na okolní krajinu vliv	
Skupina	pozitivní	negativní
a. Místní samospráva (zastupitelé obcí)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b. Mikroregion	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c. Místní akční skupina	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d. Podnikatelské subjekty, průmysl	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e. Zemědělci	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
f. Lesníci	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
g. Státní správa (životní prostředí, územní plánování)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
h. Místní obyvatelé	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
i. Jiná skupina, uved'te:.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Chcete-li, uveďte konkrétní příklad pozitivního či negativního vlivu na okolní krajinu a která skupina se na něm nejvíce podílela.

.....

13. Jste seznámeni s návrhem územního plánu obce?

- a. Ano – uveďte, zda s ním souhlasíte:
- b. Ne, ale chtěl/a bych se s ním seznámit
- c. Ne, nezajímá mne to

14. Kdo by podle Vás měl být obecně zodpovědný za krajinu a její příznivý stav? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- a. Zemědělci
- b. Lesníci
- c. Místní samospráva (obce)
- d. Místní obyvatelé, veřejnost
- e. Ochránci přírody
- f. Podnikatelé

15. Existuje podle Vás v místě Vašeho bydliště aktivní společenství místních obyvatel? (Cítí místní obyvatelé vzájemnou sounáležitost, jsou si vzájemně oporou, vytváří zájmové skupiny?)

- a. Ano a aktivně se do společenství zapojuji
- b. Ano, ale aktivně se nezapojuji
- c. Ne, ale rád/a bych, aby se společenství aktivně rozvíjelo
- d. Ne, nemám o zapojení do společenství zájem

Identifikační otázky:

16. Jaké je Vaše pohlaví:

- a. Muž
- b. Žena

17. Jaký je Váš věk?

- a. 15 – 29 let
- b. 30 – 44 let
- c. 45 – 59 let
- d. 60 a více let

18. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. Základní
- b. Středoškolské bez maturity
- c. Středoškolské s maturitou
- d. Vysokoškolské

Příloha č. 3 – Vize o krajině – dotazník pro starosty obcí

1. Jak dlouho vykonáváte funkci starosty?

- b. jedno funkční období
- c. dvě funkční období
- d. tři funkční období
- e. více funkčních období

2. Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Slezská Harta?

.....

3. Myslíte, že jsou místní obyvatelé hrdí na některou z komponent regionální identity, která by měla být zachována do budoucna? (např. krajina, památky, hrad, zámek, zvyky, tradice, místní produkty....)

- a. Ano, z regionu jsou hrdí zejména na:

.....

- b. Ne, myslím si, že nejsou na nic hrdí

4. Myslíte si, že jsou obyvatelé Vaší obce spokojeni s kvalitou okolní krajiny a jejím vývojem?

- a. Velmi spokojeni
- b. Spíše spokojeni
- c. Spíše nespokojeni
- d. Zcela nespokojeni

5. Pozorujete v poslední době (cca 5 - 10 let) výraznější změny v okolní krajině?

- e. Ano, pozoruji pozitivní změny v krajině
- f. Ano, pozoruji negativní změny v krajině
- g. Ano, pozoruji jak pozitivní, tak i negativní změny v krajině
- h. Ne, změny v krajině nepozoruji

6. Jakým směrem by se podle Vás měla krajina v okolí Vaší obce dále výrazněji rozvíjet (v horizontu 10 – 20 let)? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- f. Krajina by měla poskytovat prostor pro klidný život místních obyvatel

- g. Krajina by měla poskytovat prostor pro rozvoj turismu a rekreačních aktivit
 - h. Krajina by měla poskytovat prostor pro podnikání
 - i. Krajina by měla poskytovat prostor pro ochranu přírody
 - j. Jiným směrem, uveďte:
-

7. Co považujete za největší překážky v rozvoji Vaší obce a krajiny v jejím okolí? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- i. Nedostatek míst pro bytovou výstavbu
 - j. Narušené mezilidské vztahy
 - k. Nevyřešené majetkové vztahy
 - l. Přísnou ochranu krajiny
 - m. Absenci dlouhodobé strategické vize o rozvoji obce a jejího okolí
 - n. Nedostatečný prostor pro rozvoj rekreačních aktivit a turismu
 - o. Nevidím žádné překážky pro další rozvoj obce a jejího okolí
 - p. Jiné, uveďte
-

8. Jakým největším problémům bude podle Vás krajina v okolí Vaší obce čelit v následujících 5 - 10 letech? *Chcete-li, můžete označit více možností.*

- g. Přílivu nových obyvatel
 - h. Úbytku obyvatel v obci
 - i. Velkému nárůstu počtu turistů
 - j. Využívání volné krajiny pro zástavbu
 - k. Zhoršování kvality životního prostředí
 - l. Jinému, uveďte:
-

9. Jak hodnotíte, jako představitel obce, níže uvedené aktivity realizované v krajině Vaší obce? *Označte u všech aktivit, zda má aktivita podle Vás na okolní krajinu výrazně pozitivní či výrazně negativní vliv.*

Aktivita	Aktivita má na okolní krajinu vliv	
	výrazně pozitivní	výrazně negativní
a. Výstavba nových rodinných domů	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
h. Výstavba nové dopravní infrastruktury	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

- | | | |
|--|--------------------------|--------------------------|
| i. Výstavba nových areálů,
průmyslových center, sluneční či
větrné elektrárny) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| j. Činnosti spojené s ochranou přírody
(rozšiřování chráněných území) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| k. Zemědělství | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| l. Lesní hospodářství | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| m. Rekreace a turismus | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

10. Existuje podle Vás v obci aktivní společenství místních obyvatel? (Cítí místní obyvatelé vzájemnou sounáležitost, jsou si vzájemně oporou, vytváří zájmové skupiny?)

- e. Ano a aktivně se do společenství zapojuji
- f. Ano, ale aktivně se nezapojuji
- g. Ne, ale rád/a bych, aby se společenství aktivně rozvíjelo
- h. Ne, nemám o zapojení do společenství zájem

11. Jakým dalším způsobem (vyjma úřední desky) informujete obyvatele obce o změnách v obci a v okolní krajině?

.....

12. Je návrh územního plánu/nový územní plán v souladu s Vaší vizí rozvoje obce a krajiny?

- e. Ano
- f. Spíše ano
- g. Spíše ne
- h. Ne

13. Projevují/projevili občané aktivní zájem o návrh územního plánu/nový územní plán?

- a. Ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Ne

Příloha č. 4 – Hodnoty jednotlivých ukazatelů pro ORP Bruntál

Tab. 1 – Hodnoty ukazatelů pro ORP Bruntál

Obce	Index změny počtu obyvatel (v %)	Index stáří (v %)	Míra nezaměstnanosti (v %)	Podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel	Dokončené byty na 1000 obyvatel	obydlenost domů (v %)
Andělská Hora	100,82	67,16	21,10	128,27	0,00	72,66
Bílčice	98,02	132,35	16,50	73,47	0,00	52,38
Bruntál	96,84	85,40	16,40	111,67	1,00	95,14
Dětrřichov nad	95,16	120,97	21,90	108,84	0,00	62,50
Dlouhá Stráň	125,76	280,00	37,50	164,71	24,10	67,39
Dvorce	98,42	100,46	17,10	86,86	0,70	84,35
Horní Benešov	97,56	88,95	17,10	95,87	1,25	91,21
Horní Životice	105,76	89,58	16,90	88,69	0,00	75,59
Karlova Studánka	111,76	90,32	12,00	181,43	0,00	80,70
Karlovice	99,10	91,56	16,30	117,48	1,83	82,55
Křišťanovice	88,15	125,00	14,50	81,71	3,95	68,82
Leskovec nad	95,15	128,57	18,10	106,24	0,00	62,58
Lomnice	101,89	88,75	28,40	113,90	0,00	69,90
Ludvíkov	90,63	131,25	18,40	177,57	0,00	73,81
Mezina	119,35	59,18	25,00	140,76	27,03	83,48
Milotice nad	101,90	64,47	26,70	150,23	2,33	72,50
Moravskoslezský	115,95	51,14	18,30	116,32	9,29	90,68
Nová Pláň	151,43	11,11	0,00	160,71	37,74	77,27
Nové Heřminovy	109,16	116,67	17,70	101,82	0,00	64,35
Oborná	111,15	58,33	19,00	132,81	13,93	91,35
Razová	97,16	73,40	30,40	140,66	1,95	62,84
Roudno	108,79	220,00	27,10	95,24	0,00	61,54
Rudná pod	107,42	78,13	25,00	91,15	2,56	74,80
Staré Heřminovy	98,32	159,38	17,80	95,44	0,00	75,56
Staré Město	115,13	60,00	24,00	144,99	10,47	91,34
Světlá Hora	98,45	106,56	20,90	130,83	1,37	73,62
Svobodné	100,00	71,74	14,40	97,20	0,00	78,61
Široká Niva	101,91	97,37	20,60	97,77	0,00	65,70
Václavov u	109,01	69,88	25,90	147,24	0,00	77,78
Valšov	101,54	76,92	25,80	96,15	3,80	77,65
Vrbno pod	93,45	122,07	16,20	112,84	0,18	86,21
ORP Bruntál	98,20	91,74	18,30	113,09	1,62	81,26
Moravskoslezský	98,72	108,61	11,18	199,53	2,04	89,74

Zdroj: Vlastní návrh dle dat z ČSÚ, Portálu MPSV a SLBD

Příloha č. 5 – Detailní vyhodnocení dotazníkového šetření pro občany

Otázka č. 3: Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Slezská Harta?

Dotazovaným se nejčastěji vybavila souvislost s vodou a 25 jich odpovědělo přesně výrazem „voda“. Dalších 19 respondentů odpovědělo „přehrada (nebo vodní nádrž)“ a 8 respondentů odpovědělo, že se jim vybaví krásná příroda. Následné odpovědi již byly zastoupeny v menším počtu. Vyskytovaly se mezi nimi například: velká voda, koupání, zatopená osada, rybolov, rekreace, ale i rabování a kradení. Díky tomu, že opravdu šlo o první a spontánní odpověď a že se jedná o vodní nádrž, není překvapivé, co jednotliví respondenti odpověděli nejčastěji.

Otázka č. 4: Jste osobně hrdý/hrdá na některou část Vašeho okolí, která by měla být zachována do budoucna?

14 respondentů odpovědělo, že nejsou hrdí na žádnou část jejich okolí. Ostatní respondenti odpověděli, že jsou hrdí na část přírody, která se nachází nedaleko jejich obce. Obyvatelé Razové nejčastěji odpovídali, že jsou hrdí na „tufity“, nebo dále na místní produkty a na krajinu a přírodu celkově. Obyvatelé Leskovce nejčastěji odpovídali „krajina“ nebo „příroda“. Obyvatelé Meziny by rádi do budoucna zachovali Venušinu sopku a obyvatelé Roudna památku Velký Roudný.

Otázka č. 5: Jak byste jedním slovem charakterizoval/a Váš vztah ke krajině, ve které žijete? Jaký pocit ve Vás vyvolává?

Na tuto otázku téměř všichni odpovídali pozitivním výrazem, jako například: krásný, pozitivní, dobrý, příjemný, klid a podobně. Pouze 4 lidé odpověděli výrazy: špatná, chlad, zničená příroda, jeden respondent z Meziny odpověděl „díra“. 3 z těchto lidí pocházeli z Meziny. 11 respondentů z celkového počtu na tuto otázku vůbec neodpovědělo.

Otázka č. 6: Jak byste ohodnotili Vaši spokojenost s kvalitou okolní krajiny Vaší obce?

Odpovědi na tuto otázku nejsou nikterak překvapující s ohledem na to, že se většina lidí do obcí přistěhovala v nedávné době. Část z těchto lidí přímo uvedla, že se přistěhovala kvůli dobrému životnímu prostředí. Naopak ti, kteří žijí v obci 11 a více let již berou obec a její okolí jako svůj domov a jsou tedy převážně s okolní krajinou rovněž spokojeni.



Obr. č. 1 : Otázka č. 6, zdroj: vlastní práce autorky

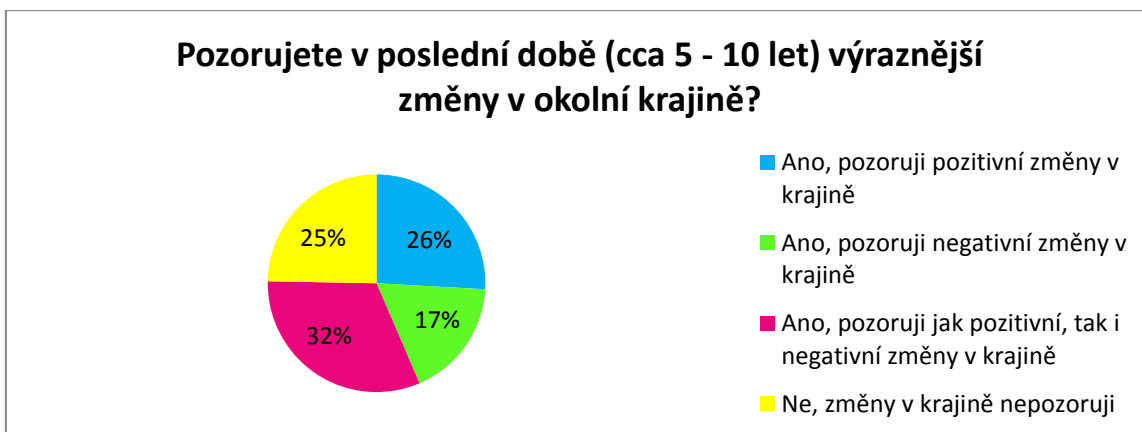
Otázka č. 7: Pozorujete v poslední době (cca 5 - 10 let) výraznější změny v okolní krajině?

Obyvatelé z Razové nejčastěji odpověděli, že pozorují jak negativní, tak pozitivní změny (11 respondentů z celkových 22). Další 4 odpověděli, že pozorují pozitivní změny a stejný počet respondentů pozoruje negativní změny. Ostatní žádné změny nepozorují.

Obyvatelé obce Leskovec nejvíce odpověděli, že nepozorují žádné změny (12 respondentů z 34 respondentů). Dalších 11 odpovědělo, že pozoruje pozitivní změny, 8 respondentů pozoruje negativní i pozitivní změny. Zbylá, nejmenší část, odpověděla, že pozoruje negativní změny.

Obyvatelé obce Mezina nejvíce pozorují pozitivní změny (7 z celkových 17 respondentů). Další 4 pozorují pozitivní i negativní změny a 3 respondenti nepozorují žádné změny. Negativní změny pozoruje pouze jeden člověk. V této obci ale 2 respondenti na otázku vůbec neodpověděli.

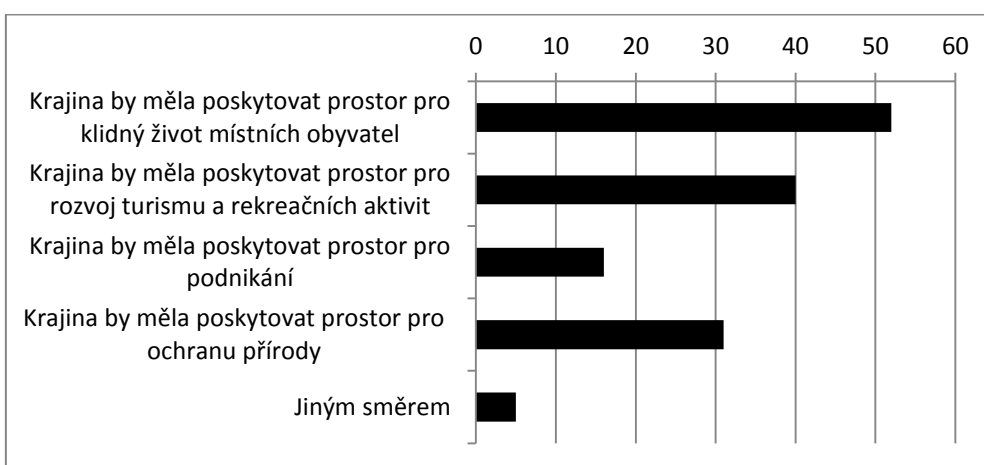
Obyvatelé Roudna jsou se změnami v okolní krajině nejvíce nespokojení (7 respondentů ze 14 celkových). Pozitivní i negativní změny pozorují 4 respondenti a žádné změny nepozorují 3 respondenti. V této obci překvapivě nikdo z respondentů neodpověděl, že pozoruje pozitivní změny.



Obr. č. 2: Otázka č. 7, zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 8: Jakým směrem by se podle Vás měla krajina v okolí Vaší obce dál výrazněji rozvíjet (v horizontu 10 - 20 let)?

Na tuto otázku bylo možné odpovědět více odpovědí a respondenti tak častokrát i učinili. Nejvíce respondentů, téměř 2/3 z celkového počtu by chtěli mít klid pro svůj život v obci. Tato skutečnost není vůbec překvapivá, neboť místní obyvatelé většinou klid v obci přímo požadují. A nově přistěhovalí se pravděpodobně stěhovali z větších měst s motivem nejen lepšího životního prostředí, ale i za klidem. Dále polovina respondentů zaznačila přání, aby krajina poskytovala prostor pro rozvoj turismu. Obyvatelé totiž častokrát odpovídali, že v dané oblasti není moc práce, respektive nezaměstnanost je dle nich velkým problémem. Vidí, že jedna z možností na nové pracovní příležitosti, je právě turismus (proto jej podporují). Rovněž ale dodávali, že jde o řízený turismus, který nepoškodí dále životní prostředí (masový turismus spíše odmítali). Někteří respondenti také přiznali, že je již turismus živí (že jsou podnikatelé) a proto požadují i vhodné podmínky pro podnikání. Potřebu chránit přírodu si uvědomuje zhruba třetina respondentů. V odpovědích, kde bylo možné uvést svoje náměty, uváděli respondenti přání na příznivý prostor pro mladé lidi, požadavek na více pracovních možností nebo upravit okolní komunikace.



Obr. č. 3: Otázka č. 8, zdroj: vlastní práce autorky

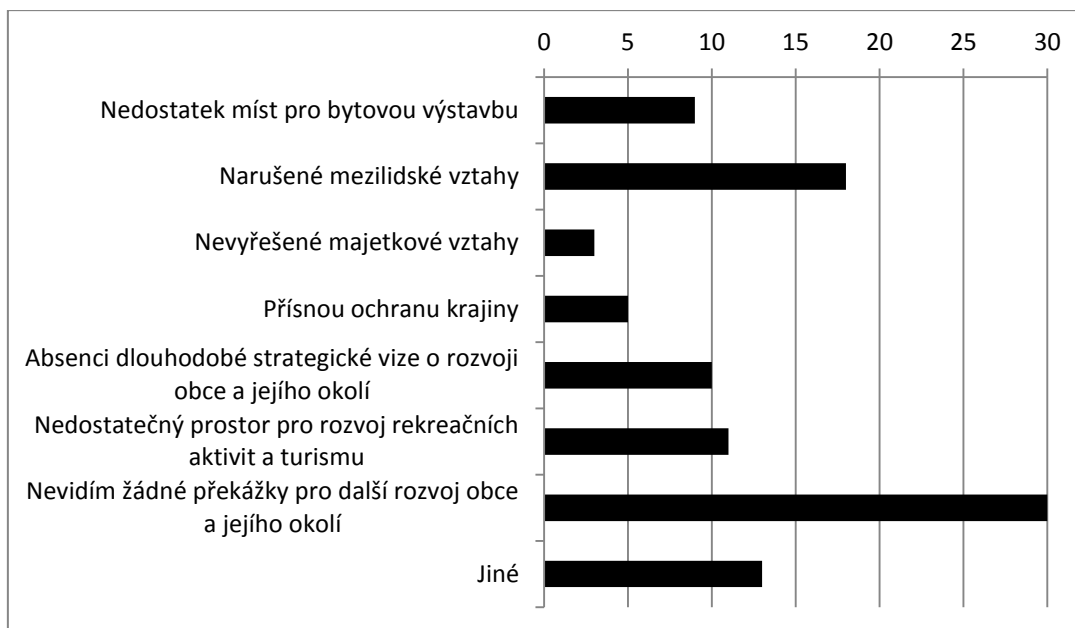
Otázka č. 9: Co považujete za největší překážky v rozvoji Vaší obce a krajiny v jejím okolí?

Obyvatelé obce Razová nejčastěji odpověděli, že nevidí žádné překážky (6 respondentů z celkových 22). Dalších 5 respondentů vidí překážku v nedostatečném prostoru pro rozvoj rekreačních aktivit a turismu. 4 respondenti shledávají překážku v absenci dlouhodobé strategické vizi o rozvoji obce a stejný počet respondentů vidí překážku v přísné ochraně krajiny. Méně respondentů odpovědělo nedostatek míst pro bytovou výstavbu a jeden respondent odpověděl, že pan starosta nic nerozvíjí. Volí ho prý starší lidé, kteří chtějí klid. Ale jsou tam stejně tak i mladí lidé, kteří potřebují, aby se obec rozvíjela a aby byla dostupná práce. Zbylé odpovědi označili vždy jeden nebo dva respondenti.

Obyvatelé Leskovce nejčastěji odpovídali, že překážku vidí v narušených mezilidských vztazích (12 respondentů z 34 celkových). Dalších 11 odpovědělo, že žádné překážky v rozvoji obce nevidí. Po čtyřech respondentech uváděli jako překážku nedostatek míst pro bytovou výstavbu, nedostatečný prostor pro rozvoj rekreačních aktivit, nebo uváděli vlastní odpověď (jako například malá ochrana krajiny, absence pošty, špatná dopravní obslužnost nebo nechut' lidí něco podnikat). Další možnosti vždy zvolil pouze jeden respondent.

Obyvatelé obce Mezina nejvíce označovali, že nevidí žádné překážky pro rozvoj obce (6 respondentů z celkových 17). Dalších 5 odpovídalo, že vidí překážku v narušených mezilidských vztazích nebo uváděli odpověď vlastní (absence obchodu a nedostatek pracovních možností). Jeden respondent uvedl absenci dlouhodobé strategické vize. Další možnosti nezvolil žádný z respondentů.

Polovina respondentů z poslední obce, obce Roudno, uváděla, že nevidí žádné překážky v rozvoji obce. Další 4 respondenti odpověděli, že chybí strategická vize o rozvoji obce. Po dvou respondentech odpovědělo nedostatek míst pro bytovou výstavbu, nebo nedostatečný prostor pro rozvoj rekreačních aktivit. Jeden respondent uvedl špatný režim současné doby. Ostatní možnosti nikdo neoznačil.



Obr. č. 4: Otázka č. 9, zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 10: Jakým největším problémům bude podle Vás krajina v okolí Vaší obce čelit v následujících 5 - 10 letech?

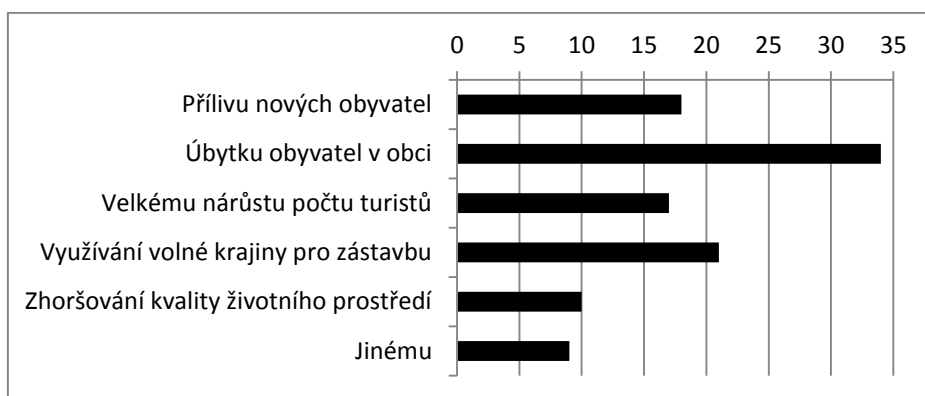
Občané obce Razová vidí jako největší problém úbytek obyvatel v obci (11 respondentů z 22 celkových). Dalších 7 respondentů vidí problém ve využívání volné krajiny pro zástavbu. Z toho můžeme usoudit, že si nepřejí, aby se zastavovala volná krajina, ale rovněž si myslí, že budou mladí obyvatelé spíše odcházet do větších měst za prací. Pouze 5 respondentů vidí problém v přílivu nových obyvatel (protože tento příliv většina vůbec neočekává). 3 respondenti vidí problém v masovém turismu a 2 respondenti uvedli jako svoji odpověď „chataři“ a „intenzivní hospodářství“. Poslední zbylou odpověď uvedl pouze jeden respondent.

Polovina respondentů z obce Leskovec odpověděla, že vidí největší problém v úbytku obyvatel v obci, dalších 11 respondentů uvedlo jako problém velký nárůst počtu turistů. 6 respondentů dále uvedlo zhoršování kvality životního prostředí. Pouze 5 obyvatel vidí problém v přílivu nových obyvatel a po čtyřech respondentech označilo využívání volné krajiny pro zástavbu nebo svoje odpovědi (přílišné využívání přehrady, nedostatek práce a rozšiřování těžby dřeva).

Respondenti z Meziny mají největší strach z přílivu nových obyvatel (polovina respondentů). Čtvrtina respondentů vidí jako problém využívání krajiny pro zástavbu. 3 respondenti si nepřejí nárůst počtu turistů, pouze dva vidí jako problém úbytek obyvatel v obci. Zhoršování životního prostředí vidí jako problém pouze 1 respondent.

Polovina respondentů z obce Roudno spatřuje problém v úbytku obyvatel v obci. Dalších 6 respondentů ve využívání volné krajiny pro zástavbu. 3 respondenti uvedli

jako problém absenci obchodu nebo nedostatek pracovních možností. Pouze 2 respondenti uvedli zhoršování životního prostředí.



Obr. č. 5: Otázka č. 10, zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 11: Jak vnímáte či jak byste popřípadě vnímali níže uvedené aktivity realizované v krajině Vaší obce?

U této otázky je možné si všimnout, že respondenti místy vynechávali otázky, které tak zůstaly nezodpovězeny. Proto ani u jedné aktivity nevychází počet celkových respondentů (tedy 87 respondentů). Také je vidět, že jinak položená otázka přivede respondenta na jiné myšlenky a k odlišné odpovědi. Například jako problém do budoucna zaznačilo pouze deset respondentů odpověď zhoršování životního prostředí. Ale v této otázce považuje činnosti spojené s ochranou přírody a rozšiřování chráněných území označilo jako pozitivní 2/3 respondentů. Nejvíce respondentů označilo jako pozitivní zemědělství, lesnictví a ochranu přírody. Naopak nejvíce negativní je dle respondentů výstavba nových areálů, průmyslových center či různých forem elektráren. To 2/3 respondentů razantně odmítají.

Tab. 2 – Otázka č. 11

Aktivita	Pozitivně	Negativně
Výstavba nových rodinných domů	50	28
Výstavba nové dopravní infrastruktury	56	17
Výstavba nových areálů, průmyslových center,	17	59
Činnosti spojené s ochranou přírody (rozšiřování)	62	6
Zemědělství	68	9
Lesní hospodářství	60	16
Rekreace a turismus	55	18

Zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 12: Označte, které společenské skupiny mají podle Vás největší vliv na změny v krajině ve Vašem okolí a zda je jejich vliv pozitivní či negativní.

V této otázce respondenti mohli označit jeden, nebo i více subjektů, o kterých si myslí, že mají největší vliv na změny v krajině. S většinovou převahou je respondenty pozitivně vnímána samospráva. Výjimku tvoří obec Razová, kde 7 respondentů vnímá

samosprávu jako negativní a 7 jako pozitivní (z celkového počtu 22 respondentů). Pohled na samosprávu tedy není jednotný. Naopak všichni obyvatelé Meziny a Leskovce označili vliv samosprávy za pozitivní. Zde jsou tedy se samosprávou spokojeni více. Mikroregion i místní akční skupinu mnoho obyvatel vůbec neznalo, považovali je za nějaký obecný nadřazený celek, který pomáhá v rozvoji obcí. Neměli se subjekty vlastní zkušenost. Pozitivní vliv respondenti také přiřadili místním obyvatelům. Tři lidé, kteří přidali vlastní odpověď, uvedli: Romové, turisté a noví obyvatelé. Všem těmto skupinám přiřadili negativní vliv.

Možnost uvést konkrétní příklad pozitivního nebo negativního vlivu mnoho lidí nevyužilo. Z uvedených se jednalo o respondenta z Razové, který uvedl, že se kvůli starostovi nic v obci nerozvíjí. Respondenti z Leskovce, kteří byli rovněž nespokojeni s panem starostou, uvedli, že z dotací nechal opravit restaurační zařízení, ale že by bylo lepší vybudovat například hřiště pro děti.

Tab. 3 – Otázka č. 12

Společenská skupina	Pozitivní	Negativní
Místní samospráva (zastupitelé obcí)	57	11
Mikroregion	32	11
Místní akční skupina	23	8
Podnikatelské subjekty, průmysl	21	20
Zemědělci	41	6
Lesníci	37	10
Státní správa (životní prostředí, územní)	25	8
Místní obyvatelé	44	11
Jiná skupina	0	3

Zdroj: vlastní práce autorky

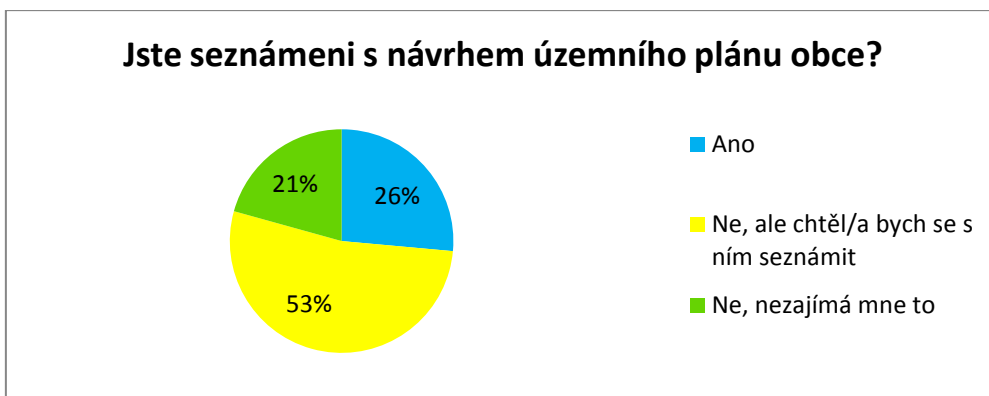
Otázka č. 13: Jste seznámeni s návrhem územního plánu obce?

Naprostá většina obyvatel s územním plánem seznámena není. Polovina respondentů obce Razová s plánem seznámena není, ale mají o to zájem. 7 respondentů územní plán nezajímá a 4 respondenti jsou s plánem seznámeni, z toho 3 respondenti s návrhem souhlasí.

Respondenti z Leskovce jsou zčásti obeznámeni – 11 respondentů je seznámeno s ÚP, ale plně souhlasí pouze 3 respondenti. Dalších 14 by si přálo vědět o ÚP více informací. 6 respondentů ÚP nezajímá.

Respondenti z Meziny by si ve většině přáli vědět o ÚP více (10 ze 17 respondentů). 3 respondenty ÚP nezajímá a 4 jsou obeznámeni. Z toho pouze 2 plně souhlasí.

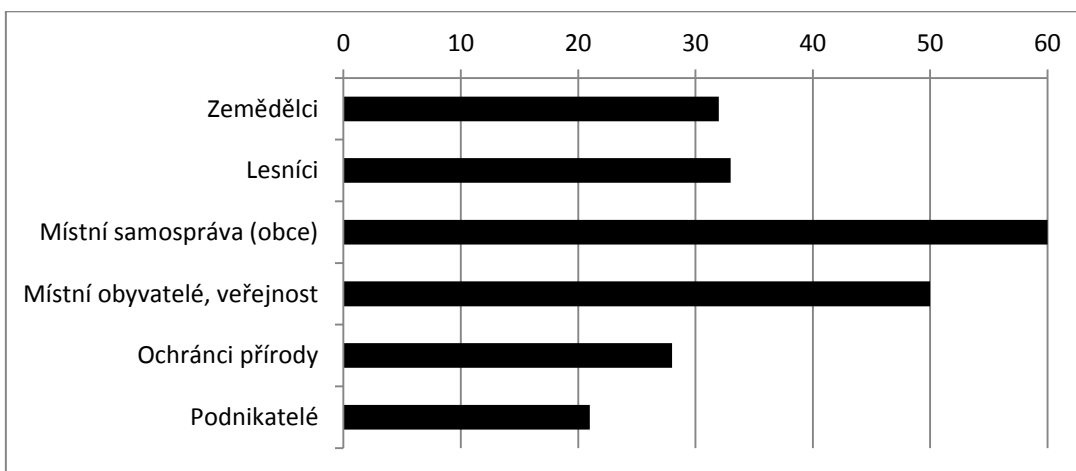
Respondenti z Roudna by se v naprosté většině chtěli s ÚP seznámit (11 ze 14 respondentů). Pouze 2 respondenty plán nezajímá a jeden je s návrhem ÚP seznámen.



Obr. č. 6: Otázka č. 13, zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 14: Kdo by podle Vás měl být obecně zodpovědný za krajinu a její příznivý stav?

Zde bylo rovněž možné zaznačit více odpovědí. Většina respondentů označila jako subjekt, co by měl být nejvíce zodpovědný, samosprávu. Obyvatelé přichází se samosprávou nejvíce do styku a také přímo vidí následky jejích rozhodnutí. Proto si myslí, že by měli nést největší zodpovědnost. Další důležitou skupinou jsou místní obyvatelé, kteří jsou rovněž zodpovědní za krajinu, ve které žijí. Neméně důležití jsou i lesníci a zemědělci, kteří mají podle respondentů spíše kladný vliv.

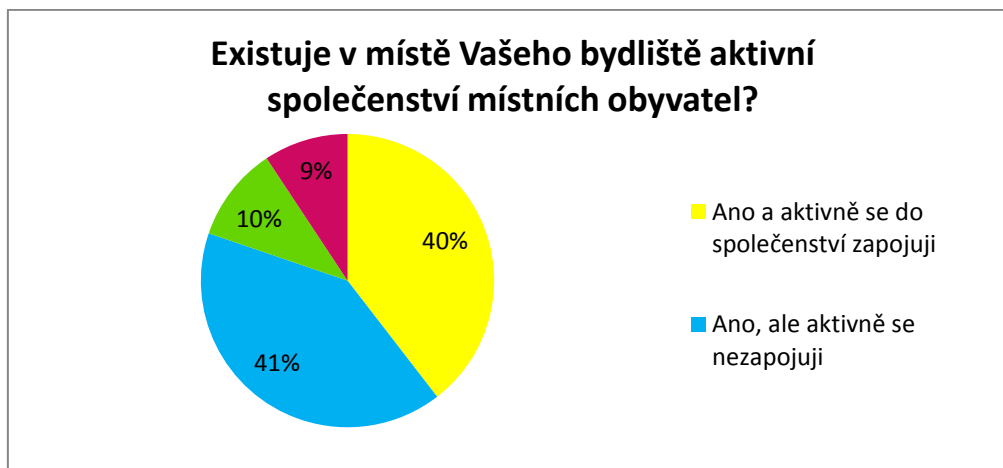


Obr. č. 7: Otázka č. 14, zdroj: vlastní práce autorky

Otázka č. 15: Existuje podle Vás v místě Vašeho bydliště aktivní společenství místních obyvatel?

Respondenti z Razové potvrzují existenci aktivního společenství, ale ve velké většině se tyto respondenti nezapojují osobně, spíše vystupují na pořádaných akcích jako diváci (12 respondentů z celkových 22). 4 respondenti se aktivně zapojují, stejný počet si myslí, že společenství neexistuje, preferovali by jeho existenci. Jeden člověk o existenci společenství nejeví zájem. Respondenti z Leskovce také potvrzují existenci společenství a jsou v něm i aktivnější (14 osob). 11 osob se aktivně nezapojuje a 4 osoby myslí, že žádné neexistuje, ale podpořili by jeho vznik. 4 lidé si také myslí, že neexistuje, ale nemají o vznik a zapojení do společenství zájem. Respondenti z Meziny se z velké části

zapojují (10 osob) a dalších 5 osob vystupuje jako divák. Pouze 2 lidé si myslí, že společenství neexistuje, ale pouze 1 z nich o něj nemá zájem. Obyvatelé z obce Roudno jsou z většiny přesvědčeni o existenci společenství, přičemž 6 z nich se přímo aktivně zapojuje. 2 lidé o existenci netuší, ale nemají zájem se zapojit.



Obr. 8: Otázka č. 15, zdroj: vlastní práce autorky

Vyjádření závislosti výzkumných otázek s identifikačními otázkami

Jste osobně hrdý/hrdá na některou část Vašeho okolí, která by měla být zachována do budoucna?

Zda jsou respondenti hrdí na nějakou část okolní krajiny, může souviset s tím, jak dlouho obyvatelé v dané oblasti žijí (a nakolik tedy znají okolní památky) a také s tím, kolik je jim let. Téměř všichni respondenti žijící v obcích od narození jsou hrdí na určitou část krajiny (22 z 27 respondentů). Stejně tak jsou na krajinu hrdí i respondenti z kategorií délky pobytu 6 – 10 let a 11 – 30 let, a to 80 % respondentů. Na žádnou část krajiny nejsou částečně hrdí lidé, kteří žijí v obcích 31 a více let (5 z 14 respondentů). Co se týká hrdosti dle věkových kategorií, nejvíce hrdí na nějakou část krajiny jsou lidé ve věku 30 – 59 let. Nejméně hrdí jsou lidé ve věku 60 a více let (38 %), což u starších lidí nebývá běžné. Možná to souvisí s faktem, že právě tyto lidé - ačkoli v obcích žijí dlouho - nejsou rodáky a do oblasti se přistěhovali v době svého mládí s rodiči.

Jak byste ohodnotili Vaši spokojenost s kvalitou okolní krajiny Vaší obce?

Nejvíce spokojení s kvalitou okolní krajiny jsou přistěhovalí, kteří v oblasti žijí 0 – 5 let (63 % respondentů). Velmi spokojeni jsou také přistěhovalí s dobou bydlení 11 – 30 let (46 %) a žijící v obci 31 a více let (42 %). Rodáci jsou kupodivu velmi spokojeni pouze ze 40 %. Rodáci jsou z poloviny pouze spíše spokojeni. Žijí zde nejdéle a vidí již i nedostatky, nebo proběhlé změny. 20 % respondentů, kteří v obci žijí 11 – 30 let, jsou spíše nebo velmi nespokojeni. Nikdo z obyvatel bydlících v obci do 5 let nezvolil možnost, že jsou nespokojeni s kvalitou okolní krajiny. Potvrzuje to tedy fakt, že se mnohdy do oblasti přistěhovali kvůli lepšímu životnímu prostředí.

Jakým směrem by se podle Vás měla krajina v okolí Vaší obce dál výrazněji rozvíjet (v horizontu 10 - 20 let)?

První odpověď, tedy přání, aby obec poskytovala prostor pro klidný život místních obyvatel, odpovědělo nejvíce žen (téměř všechny ženy) a poté nejvíce lidí se středoškolským vzděláním bez maturity (polovina). Tuto možnost si také přejí téměř všichni vysokoškoláci. Lidé, kteří jsou obyvateli dané obce od narození, také nejvíce preferují klid pro místní obyvatele. Tyto závěry autorka spojuje zejména s tím, že ženy preferují klid kvůli svým dětem a rodáci mnohdy chtějí klid a žádné velké změny. Rozložení počtu odpovědí z hlediska věku bylo téměř rovnocenné. Z celkového počtu respondentů ale klidný život požaduje většina seniorů (60 a více let) a i většina obyvatel v kategorii 15 až 29 let. Prostor pro rozvoj turismu si přeje zhruba polovina středoškoláků a polovina mužů. Z hlediska věku si nejvíce rozvoj turismu přejí lidé ve věku 30 – 44 let. Také si to přeje polovina všech přistěhovalých. Vidíme tedy kontrast mezi rodáky, kteří si přejí klid a mezi přistěhovalými, kteří se nebrání většímu počtu turistů v obci. Prostor pro ochranu přírody si přeje polovina vysokoškoláků a rovněž polovina respondentů se základním vzděláním. Možná trochu překvapivě klade důraz na ochranu přírody více mužů, než žen a více mladších respondentů.

Co považujete za největší překážky v rozvoji Vaší obce a krajiny v jejím okolí?

Překážku v rozvoji obce vidí v narušených mezilidských vztazích polovina nejmladších respondentů (15 – 29 let) a více žen, než mužů. Žádné překážky pro rozvoj obce nevidí polovina seniorů. Překážky nevidí ani třetina žen i mužů a polovina vysokoškoláků. Svoji vlastní odpověď uvedlo nejvíce středoškoláků bez maturity a přistěhovalých, kteří bydlí v obci do 5 let. Dle názorů autorky se nově přistěhovalí zajímají o obec a tedy i přemýšleli více nad možnými překážkami.

Jakým největším problémem bude podle Vás krajina v okolí Vaší obce čelit v následujících 5 - 10 letech?




























Problém v přílivu nových obyvatel vidí více mužů, než žen a nejvíce rodáků. Mnohem více respondentů ale odpovědělo, že problémem do budoucna naopak bude úbytek obyvatel v obci. Zejména tak odpověděli středoškoláci, polovina žen a polovina vysokoškoláků a téměř všichni senioři. Možný problém v nárůstu počtu turistů vidí nejvíce ženy. Využívání volné krajiny pro zástavbu si nepřeje třetina středoškoláků s maturitou. Autorka očekávala, že proti zastavování volné krajiny budou i rodáci, ale tento předpoklad se neprokázal. Zhoršování životního prostředí se obávají spíše ženy a lidé bydlící v obci od narození.

Jste seznámeni s návrhem územního plánu obce?

U informovanosti obyvatel s územním plánem je možné vidět souvislost odpovědí se sociodemografickými ukazateli. S plánem jsou seznámeni nejvíce lidé žijící v obci od narození a přistěhovalí s délkou pobytu do 5 let. U rodáků je situace očekávaná a nově přistěhovalí se většinou také o dění v obci zajímají. Seznámeno je s plánem také více

žen, než mužů a většina vysokoškoláků a velká část středoškoláků (z celkového počtu seznámených s ÚP). Největší část respondentů s plánem seznámena není, ale ráda by se s ním seznámila. Zde se jedná zejména o středoškoláky a část vysokoškoláků. Dle věkových kategorií by se o územním plánu rádi dozvěděli spíše mladší lidé. Chtělo by se o něm také dozvědět přesně stejné množství žen i mužů. ÚP nezajímá největší část přistěhovalých, kteří v obcích žijí 11 a více let (ale ne od narození), a část mužů. Podle vzdělání se o územní plán nezajímají respondenti se základním vzděláním a středoškolským bez maturity. Je tedy vidět, že si lidé s vyšším vzděláním (zejména vysokoškoláci) více uvědomují důležitost územních plánů, a proto se o nově vznikající územní plány již zajímali, nebo by se o nich rádi dozvěděli více.

Příloha č. 6 – Legendy k ÚP Razová a k návrhům ÚP obcí

		PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ	
		PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ	
		PLOCHY LESNÍ	
		PLOCHY PŘÍRODNÍ	
		PLOCHY PŘÍRODNÍ - INFILTRAČNÍ PÁSY	
		PLOCHY PŘÍRODNÍ - ÚSES	
		PLOCHY SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - OBORA	
		ZELEŇ SOUKROMÁ	
		ZELEŇ NA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍCH	
			ZELEŇ VYHRAZENÁ
		PLOCHY BYDLENÍ V BYTOVÝCH DOMECH	
			PLOCHY BYDLENÍ V RODINNÝCH DOMECH
			PLOCHY SMÍŠENÉHO ÚZEMÍ OBYTNÉHO VENKOVSKÉHO
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - KOMERČNÍ ZAŘÍZENÍ MALÁ A STŘEDNÍ
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ SE SPECIFICKÝM VYUŽITÍM
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - HRBITOVY
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - TĚLOVÝCHOVNÁ A SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ
			PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ SPECIFICKÉ
			PLOCHY REKREACE NA PLOCHÁCH PŘÍRODNÍHO CHARAKTERU-PLÁŽE
			VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ
			VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ - ZVLÁŠTNÍ REŽIM
			PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY SILNIČNÍ
			PLOCHY VÝROBY A SKLADOVÁNÍ - DROBNÁ A REMESLNÁ VÝROBA
			PLOCHY VÝROBY A SKLADOVÁNÍ - ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA
			PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY

Obr. 9: Legenda ke schválenému územnímu plánu obce Razová

Zdroj: obec Razová

PLOCHY		
		PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁRSKÉ
		PLOCHY LESNÍ, SOUVISLÁ MASIVNÍ ZELEŇ
		PLOCHY LESNÍ, OBORA
		PLOCHY PŘÍRODNÍ ROZPTÝLENÁ KRAJINNÁ ZELEŇ
		PLOCHY PŘÍRODNÍ TRVALÝ TRAVNÍ POROST
		PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ LESOPARK
		ZELEŇ U STAVEB PRO BYDLENÍ, ZAHRADY, SADY
		PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ
		OSTATNÍ PLOCHY, NEPLODNÁ PŮDA, DVORY
		HŘBITOVY
		UCELENÉ PLOCHY ZAHRÁDKÁŘSKÝCH DSAD
		PLOCHY BYDLENÍ V RODINNÝCH DOMECH
		PLOCHY BYDLENÍ V BYTOVÝCH DOMECH
		PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ
		PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ
		PLOCHY REKREACE A SPORTU
		PLOCHY REKREACE, SPORTU A OBČANSKÉHO VYBAVENÍ
		PLOCHY SMÍŠENÉ VÝROBNÍ
		PLOCHY VÝROBY A SKLADOVÁNÍ
		PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY
		PLOCHY FOTOVOLTAICKÝCH ZAŘÍZENÍ
		PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY
		PLOCHY, U KTERÝCH JE POŽADOVÁNO ZPRACOVÁNÍ VARIANTNÍHO ŘEŠENÍ

Obr. 10: Legenda k návrhům územních plánů všech obcí

Zdroj: Vejtasová (2012)